

غیرشماره فزونی، دبیر جشنواره
اشعار برگزیده
جشنواره فجر
کتاب می شود
 دبیر اولین جشنواره ملی شعر
 فجر از انتشار دو کتاب در پایان این
 دوره از جشنواره خبر داد.
 غیرشماره فزونی در گفت و گو
 با کتاب هفته درباره نتایج
 مکتوب اولین جشنواره ملی
 شعر فجر گفت: پس از پیشنهاد
 وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
 منی بر برگزاری جشنواره ای
 با موضوع شعر در سطح ملی،
 شاعران و نویسندگان را می توانست
 از طریق رسانه های ارتباطی
 جمعی و اینترنتی در مجال
 ادبی نظراتی ارائه دادند.
 ۲۱

عکس: عباس کریمی

مدیر کل دفتر برنامه ریزی و توسعه کتابخوانی اعلام کرد

طرح جدید تبلیغ کتاب

نویسندگان انگلیسی اسرائیل را بایکوت کردند

یکی از مهم ترین رویدادهای کتاب در هفته گذشته مربوط به انتشار نامه سرگشاده ای در روزنامه گاردین توسط نویسندگان صاحب نام بریتانیایی بود. داستان از این قرار است که شماری از نویسندگان و هنرمندان مشهور انگلیسی با انتشار نامه سرگشاده ای در روزنامه گاردین از همکاران خود خواستند برای پایان بحران خاورمیانه و جلوگیری از تشدید حقوق مردم فلسطین، اسرائیل را بایکوت فرهنگی کنند. در مجموع نام ۹۳ نویسنده انگلیسی در پای این نامه که در گاردین چاپ شده است، به چشم می خورد.

« به هر حال کار باید از یک جایی شروع شود. ما هم برنامه های زیادی داریم که بعضی از آنها نیازمند زمان است اما تلاش می کنیم اتفاق های خوبی مثل بخش گسترده تبلیغ های فرهنگی و مخصوصا کتاب از رسانه ملی آغاز شود. » مدیر کل دفتر توسعه و ترویج کتابخوانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی علاقه مندی خود را به تحول در این حوزه با این کلمات نشان می دهد. علی شجاعی صائین در گفت و گو با کتاب هفته از اهمیت برنامه ریزی حرف زد و از طرح جدید معاونت فرهنگی برای بررسی رسانه مطالعه در کشور خبر داد. سرانته ای که در اظهار نظرهایی سوال برانگیز از یک دقیقه تا یک ساعت متغیر است.

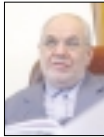
لایحه
قصه گوینان
شش کشور
در جمع
بچه های ایران

اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران طرح خود را ارائه کرد

کتابفروشی با هزینه کمتر ، سود بیشتر

استمرار فلسفه در ایران

دکتر غلامرضا اعوانی

فلسفه در ایران در حیات پیوسته و مستمری قرار داشته است. اگر ما تاریخ فلسفه در اسلام را مطالعه کنیم هر چند در بعضی از دوره ها مجهول به نظر می رسد، اما دارای حیاتی مستمر بوده است.

دیداری از چهارمین نمایشگاه کتاب های کاربردی دانشگاهی

میان پرده ای بین دو نمایشگاه کتاب تهران

اغلب دانشجویان و محققان کشور ما نیازهای مطالعاتی خارجی خود را بیشتر از طریق نمایشگاه های منظمی کتاب می توانند تهیه کنند.
 علاوه بر نمایشگاه بین المللی کتاب تهران که این امکان را برای موسسه های علمی-پژوهشی و محققان کشورمان فراهم می کند تا در جریان کتاب های علمی تازه منتشر شده قرار گیرند، این امکان نیز فراهم می شود تا کتاب ها را از نزدیک مشاهده و با قیمت مناسبی خریداری کنند.

هفته نامه کتاب هفته از این پس آگهی های بازار کتاب محصولات فرهنگی ، آموزشگاه های فرهنگی و هنری و وسایل آموزش و مطالعه را می پذیرد.

کتاب هفته
آگهی می پذیرد
 تلفن تماس ۰۱۹۹۸۸۸۴۰۸۸۸۴

جراغ راه

کتاب، یک غذاست؛ یک غذا و یک نوشیدنی روح است! اگر مقوی باشد روح را قوت می‌کند، ما که حالا داریم مرتب سفارش نوشیدنی را همین حتما بخورید، نوع نوشیدنی را معین نکرده‌ایم؛ پس بایستی مواظب باشیم که مبادا نوشیدنی مسوم، خطرناک، فاسد، گندیده و مضر، با رنگ آمیزی‌های خیلی خوب، دست مردم داده شود... چه طور اداره بهداشت اگر ببیند که غذای فاسدی به مردم فروخته می‌شود، با آن مقابله می‌کند اما اگر مشاهده شود که کتاب فاسدی به مردم داده می‌شود، آیا آن مقابله نکنند؟! البته من اعتقاد ندارم که بایستی هر چیزی را که به سلیقه خاصی مضر به نظر می‌رسد، جلوش را بگیریم؛ لیکن چیزهایی هست که واضح است برای مردم مضر است؛ مثل ترویج خشک و ترویج فساد و از این قبیل. اینها را بایستی اجازه بدهند که نشرشود اما پیشتر بایستی تلاش کنند تا کتاب‌های خوب تولید و پخش شود.

از نیات رهبر معظم انقلاب در دیدار اعضای دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه هنری ۷/۷/۲۵

مدیر نشر اقبال: حذف یارانه کاغذ به نفع ناشران است

مدیر نشر اقبال، گفت: اگرچه با حذف یارانه کاغذ، برای مدت کوتاهی ناشران با سختی مواجه خواهند شد اما از رشتن است که منافع این کار در آینده بیشتر از سختی‌های آن است و این دو شرایط به هیچ وجه قابل مقایسه با یکدیگر نیستند.

وی افزود: شرایط برای ظهور نشر حرفه‌ای در ایران فراهم شده به روزی با حذف یارانه‌های دولتی به کاغذ. شاید آنچه که به عنوان نشر حرفه‌ای شناخته می‌شود خواهیم بود.

وی افزود: ناشر حرفه‌ای به هیچ وجه به چیزی متوازن اقتصادی و فکری خود در تولید کتاب متکی نیست و ناشرانی که با کمک کاغذ یارانه‌ای و دیگر اقلام حمایتی به حیات خود ادامه می‌دهند به واقع حرفه‌ای نیستند. کتابچی یادآور شد: با حذف یارانه‌های کاغذ شاید شکل گریز نشر حرفه‌ای در ایران خواهیم بود.

مدیرعامل نشر اقبال با پیش از صد سال سابقه فعالیت در زمینه نشر کتاب در ایران خاطر نشان کرد: ناشر حرفه‌ای در ایران بر اساس تعداد و کیفیت تولیدات شناخته می‌شود ناشر حرفه‌ای از طرف دیگر باید بر تمام فرایندهای تولید کتاب اشراف داشته باشد.

وی یادآور شد: شاید در دیگر کشورها این گونه نباشد اما در ایران به ناشری می‌توانیم حرفه‌ای بگوییم که تسلط کافی بر تمام امور تولید، چاپ، صحافی و توزیع کتاب داشته باشد. ناشرانی که از این امور آگاهی ندارند طبیعا دچار مشکل خواهند شد و آنها را نمی‌توانیم حرفه‌ای بدانیم.

سید اقبال (کتابچی) همچنین گفت: ناشر حرفه‌ای باید تحصیلات عالی‌تر داشته باشد البته این الزامی نیست ولی اگر ناشری نه تحصیلات مرتبط دارد و نه از تجربه کافی برخوردار است، طبیعا چنین کسی را نمی‌توانیم ناشر حرفه‌ای بدانیم و این فاکتور تعیین کننده‌ای نیست، اما یکی از لازمه‌های کار ناشر است.

هیات وزیران تصویب کرد

اختصاص نیم درصد اعتبار دستگاه‌ها به امور فرهنگی و هنری

هیات وزیران به دستگاه‌های اجرایی کشور اجازه داد، به منظور ترویج فضایل اخلاقی و معارف اسلامی کارکنان، تا نیم درصد از اعتبار هزینه‌ای درآمد‌های اختصاصی و تملک‌داری‌های سرمایه‌ای خود را، به انجام فعالیت‌های فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی اختصاص دهند.

هیات اعلام سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، هیات وزیران بنا به پیشنهاد مشترک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، آیین‌نامه اجرایی بند ۱۷ ماده (۱۳۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را، تصویب کرد. به موجب این آیین‌نامه، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف شده است، عنوان فعالیت‌های فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی را به ترتیب اولویت و ظرف حداکثر مدت یک ماه مشخص و به دستگاه‌ها اعلام کند. بالاترین مقام دستگاه اجرایی هم باید، به منظور تحقق اهداف ماده (۱۳۴) قانون برنامه چهارم توسعه، نسبت به تشکیل کارگروهی به ریاست یکی از معاونان و عضویت مدیر کل روابط عمومی (یا معاون مشابه) دستگاه، اقدام کند.

بر اساس این گزارش، دستگاه‌های اجرایی مجاز خواهند بود برای استفاده از خدمات، یا خرید محصولات از موسسه‌های فرهنگی، هنری، سینمایی

و مطبوعاتی ناشران و سایر صنف‌های فرهنگی، هنری، قراردادهای منعقد کنند. همچنین موسسه‌ها و شرکت‌های دارای مجمع عمومی هم مکلف شده‌اند، اعتبار موضوع این آیین‌نامه را در موافقت‌نامه‌هایی که با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان می‌بندند، مشخص کنند.

رییس موسسه حکمت و فلسفه:

اساسنامه بنیاد مولانا تدوین شد

غلامرضا اهوایی از نوشته شدن اساس نامه "بنیاد مولانا" خیر داد. رییس موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران با اظهار این مطلب در نشست خبری کنفرانس مولانا، افزود: کنفره بین المللی مولانا آبان ماه سال ۸۶ به مناسبت هشتادمین سال تولد مولانا برگزار می‌شود.

اهوایی در تشریح برنامه‌های کنفره گفت: موسسه علمی "پژوهشی حکمت و فلسفه ایران" شش گروه کاری مختلف دارد که یکی از آن‌ها ادیان و عرفان است و این برنامه به گروه یادشده مربوط می‌شود. دبیر علمی کنفره در ادامه یادآور شد: مولوی از بزرگ‌ترین عارفان جهان است و بدون اغراق می‌توان گفت بزرگ‌ترین کسی است که تا کنون نوانسته است مسائل عرفانی را به زبان شعر بیان کند. بنابراین وظیفه خود دیدیم در هشتادمین سال تولد مولانا همایش‌هایی را برای بزرگداشت او داشته باشیم.

وی همچنین افزود: علت دیگر برگزاری برنامه‌ها این است که متوجه شدیم کشور ترکیه کارهای بزرگی را برای بزرگداشت مولانا انجام داده است، که البته این کارها پیش‌تر جنبه تبلیغاتی دارند؛ تا عملی. نظری به این که مولانا به زبان فارسی شعر سروده است، چاره را در این دیدیم که اقدامی کنیم و پیش‌تر جنبه علمی را در نظر داریم. مولانا کسی نیست که در ایران در حاشیه باشد؛ او در بطن فرهنگ ماست. اهوایی با اشاره به این که محوریت فعالیت موسسه، علمی است، افزود: ما به عنوان موسسه پژوهشی ذاتا نمی‌توانیم در امر ایرانگردی و گردشگری کار کنیم، و اگر همین زمینه علمی خوب انجام شود، به تبع زمینه فعالیت ایرانگردی را فراهم می‌آوریم. چنانچه می‌بینیم ترکیه از

اتحادیه صادرکنندگان خدمات چاپ، هیات مدیره خود را شناخت

انتخابات هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان خدمات چاپ ایران در اتاق بازرگانی برگزار شد. به گزارش مهر، این انتخاب اعضای نخستین هیات مدیره اتحادیه تازه تاسیس صادرکنندگان خدمات چاپ ایران که برای مدت یک ماه به تعویق افتاده بود، برگزار شد و نتایج آن روز شنبه و بعد از تأیید وزارت بازرگانی اعلام می‌شود.

این انتخابات پیش از یک ماه قبل به دلیل بروز اختلاف نظر و طرح شبهه آرسوی برخی از اعضا، در مورد نحوه رای گیری انتخاب اعضای هیات

مدیره به تعویق افتاد. مجمع عمومی اتحادیه صادرکنندگان خدمات چاپ برای انتخابات هیات مدیره به دلیل برخی مشکلات اداری با یک ماه تاخیر دوازدهم آبان ماه در اتاق بازرگانی برگزار شده بود. این انتخابات قرار بود مهمان در اتاق بازرگانی ایران برگزار شود. پیش از این، دکابلی درباره رویکرد دفتر امور چاپ و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نسبت به تشکیل این اتحادیه گفته بود: ما در کلیت از هرگونه شکلی در حوزه صنعت چاپ تشکیل شده استقبال

روزشمار تاریخ پیامبر اعظم(ص) منتشر شد

کتاب روزشمار تاریخ پیامبر اعظم(ص) توسط احمد سعیدی در بخش های با عنوان سراج نحل بعثت پیامبر اعظم(ص) و آغاز سال هجری قمری گردآوری شده است. این روزشمار نگاهی اجمالی به فهرست برخی برجستگی های تاریخ پرفراز و نشیب پیامبر اکرم(ص) به صورت روزشمار دارد. این کتاب توسط انتشارات مسجد مقدس جمکران راهی بازار نشر و فرهنگ شده است.

برگزاری نمایشگاه تخصصی کتاب های علوم انسانی

شرکت ویژه نشر برای دسترسی اسانید، دانشجویان و کتابخانه های دانشگاه ها اقدام به برپایی نمایشگاه کتاب های تخصصی علوم انسانی کرده است.

در این نمایشگاه بیش از ۵۰ هزار عنوان از جدیدترین کتاب های نشر ان معتبر جهانی در کلبه رفته های علوم انسانی عرضه شده است. کتاب های عرضه شده عموماً چاپ سال های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ است که با تخفیف ویژه در اختیار متقاضیان قرار خواهد گرفت.

این نمایشگاه با همکاری مدیریت دانشگاه علوم سیاسی مرکز تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی از دوم تا هفتم دی ماه در تهران انتهایی پونک به طرف حصارک واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی برگزار می شود.

محدودیت های جامعه شناسی ادبیات بررسی شد

یکصد و هفتاد و ششمین نشست هفته کانون ادبیات ایران به بحث و بررسی درباره محدودیت های جامعه شناسی ادبیات اختصاص یافت. در این نشست حامد بورسقی، روزنامه نگار، درباره جامعه شناسی ادبیات و محدودیت های آن سخنرانی کرد و در بخش دوم عیاس مؤذن داستان فرخ شیشه ای از مجموعه ای به همین نام را قرائت کرد و منتقدان، علیرضا محمودی ایرانشهر و محمدرضا گودرزی آن را نقد کردند. نشست هفته یکصد و هفتاد و ششم کانون ادبیات ایران روز دوشنبه ۲۷ آذرماه برگزار شد.

نمایشگاهی از کار یکپانوی های کتاب

نگارخانه صحنه الماسک اقدام به برپایی نمونه آثار کاریکاتور جشنواره بین المللی کتاب کرده است. به گزارش روابط عمومی مجتمع فرهنگی هنری طلائع این نمایشگاه که شامل ۲۲ اثر برتر جشنواره بود از ۲۲ تا ۲۴ آذرماه در این نگارخانه برپا شد.

دومین جلد دانشنامه اعلام قرآن در دست انتشار

جلد دوم «دانشنامه اعلام قرآن» از سوی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم در این دانشنامه شخصیت های مطرح و اعلام قرآن گردآوری شده است. جلد نخست دانشنامه اعلام قرآن که به ترتیب حروف الفبا تنظیم و به نازکی منتشر شده از الف تا حرف قاف را شامل می شود.

دائرةالمعارف بزرگ قرآنی مجموعه ای است که تاکنون دو جلد از آن چاپ شده و دو جلد دیگر

آن در دست انتشار است. این مجموعه توسط مرکز فرهنگ و معارف قرآنی حوزه علمیه منتشر می شود.

ادبیات کودکان و نوجوانان منتشر شد

کتاب ادبیات کودکان و نوجوانان به قلم ناصر قلی یوالمسنی ویژه دانشجویان رشته علوم تربیتی و مری کودک توسط سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی منتشر شد. نویسنده در این کتاب طی ۹ فصل درباره ادبیات کودک، تاریخچه ادبیات کودک، مقاطع سنی در ادبیات کودکان، انتخاب کتاب برای کودکان، انواع ادبیات کودک، کتاب های تصویری ادبیات نوجوانان و وسایل ارتباط جمعی کتاب های مخصوص معلولان و تاثیر جنگ در ادبیات کودکان مباحثی را مطرح کرده است.

کتابی برای مقابله با پلایای طبیعی

پنج عنوان کتاب در مجموعه «مقابله با پلایای طبیعی» منتشر شد. این کتاب ها با عنوان های «آتش سوزی در جنگل»، «خشکسالی»، «اسیل»، «سونامی» و «بهم» نوشته لوپیز ریچارد اسپازو ترجمه مجید عمیق منتشر شده اند که همراه با تصاویر و طرح پرسش هایی به مباحث طرح شده در عنوان مایشان می پردازد. کتاب های دکتر شده ویژه سال های پانجی دبستان و دوره راهنمایی شامل می شود و از سوی موسسه انتشاراتی فدایی منتشر شده است.

جشنواره داستان های ایرانی به کار خود پایان داد

جشنواره داستان های ایرانی شهرستان سبزوار ۲۶ آذرماه با معرفی آثار برتر به کار خود پایان داد. رئیس اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی سبزوار در مراسم اختتامیه این جشنواره گفت: این جشنواره که با نگاه عمیق به آیین ها و رسوم، آداب و رفتارهای مردم هر منطقه در بعد داستان نویسی برگزار شد معلی برای محک آگاهی مبتنی بر ارزش های ایرانی و اسلامی است.

سید نورهان رضوی افزود: ۱۰ نویسنده داستان های خود را در قالب ۷۰ اثر به دبیرخانه جشنواره ارسال کردند که از این تعداد ۱۰ اثر به عنوان آثار برتر انتخاب شد که طبق آیین نامه جشنواره پنج اثر به عنوان آثار برتر انتخاب می شود و پنج اثر برگزیده به مرکز استان ارسال می شوند تا در مرحله استانی جشنواره شرکت داده شوند.

هیات داوران جشنواره، داستان های «رویند عربی» نوشته قاسم شعبانی، «گیگل» نوشته رضا کیوانلو، «ماموریت» نوشته فاطمه شریفی نیا، «سندوبیچ نوشته ناصر محمدی فرد» و «مخسین» نوشته زهرا بختی زاده را به عنوان داستان های برتر انتخاب کرد.

مجید حیات داوران داستان «بدر، عکس، غبار» نوشته شهر بانو ثانی جوقفانی را به عنوان داستان ویژه مذهبی انتخاب کرد. این جشنواره با موضوع ورده سنی آزاد برگزار شد.

پژوهش های ایران باستان در شهر کتاب

نشست هفتگی شهر کتاب ۲۸ آذرماه به معرفی و بررسی مجموعه پژوهش های ایران باستان اختصاص داشت. این نشست با حضور زلاله آموزگار و حسن رضایی با آیینی برگزار شد. تاکنون دو جلد از مجموعه پژوهش های ایران باستان با عناوین «روایت آذر فرین فرزندان و «متن انتقادی بندهشن» به همت مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی منتشر شده است. آثاری که در این مجموعه به زبان های مختلف

منتشر می شود، آخرین دستاوردهای علمی در همه زمینه های مربوط به ایران باستان در اختیار دانش پژوهان قرار می دهد.

«ارج نامه محمد معین» تالیف می شود

ارج نامه محمد معین توسط محمد غلامرضایی تالیف می شود. این ارج نامه در دو بخش زندگی و آثار و مقاله های منتخب درباره آثار نوشته های محمد معین تهیه می شود که در حال حاضر تالیف آن در حال انجام است. پیش تر از این، مجموعه ارج نامه های حبیب یغمایی و ملک الشعرای بهار توسط غلامرضایی تالیف و منتشر شده است.

تجزیل از خادمان زبان فارسی در پاکستان

با حضور اندیشمندان، فرهیختگان و جمعی از اساتید دانشگاه و مسئولان فرهنگی پاکستان و ایران از خادمان زبان و ادب فارسی در خانه فرهنگ ایران در راولپنڈی تجزیل شد. در این زمینه از ۲۶ آذرماه برگزار شد، از خدمات آرزنده «علی رضا نقوی»، «محمدصادیق شیلی»، «انور مسعود» و «شکفته موسی» تقدیر شد. مهرداد درخشنده مسئول خانه فرهنگ ایران در راولپنڈی هدف از برگزاری این آیین را تقدیر از افرادی ذکر کرد که بیش از ۳۰ سال از عمر خود را صرف تدریس و ترویج ادب و زبان فارسی در پاکستان کرده اند.

فرهنگ کتاب الکترونیکی گسترش می یابد

عیاس بخاری مدیر کل پژوهش و تجهیزات وزارت بهداشت درباره برگزاری چهارمین نمایشگاه بین المللی کتاب کاربردی و دانشگاه تهران گفت: ما باید بتوانیم از فرهنگ کتاب الکترونیکی

استفاده کنیم و برای بهتر شدن نمایشگاه ها و خرید کتاب های بیشتر نیز کار بیشتری در زمینه کتاب و کتابخوانی صورت بگیرد. بخاری گفت: کتابخانه ها در حال حاضر قدر شدن هستند و از آنجایی که در این نمایشگاه کتاب ها با قیمت آزاد عرضه می شوند خرید مشکل تر است.

بخاری درباره برگزاری نمایشگاه های الکترونیکی گفت: نمایشگاه های الکترونیکی به طوری در حال پیشروی هستند که در آینده جایگزین نمایشگاه های سنتی می شوند.

۱۰ کارگاه نقد در دانشگاه تربیت معلم

چهار کارگاه نقد و بررسی کتاب طرف ۹ ماه گذشته در دانشگاه تربیت معلم کرج برگزار شده است. به گزارش خیرگزاری مهر این کارگاه ها با هدف ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی، تشویق دانشجویان به مطالعه غیردرسی و تشکیل هسته های مطالعه ای از سوی کانون کتاب و کتابخوانی اداره فعالیت های ادبی، هنری و دبئی معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم برگزار شده اند. در این کارگاه کتاب های در حوزه ادبیات و علوم انسانی، شعر و ادبیات ایران و جهان، قرآن، نهج البلاغه، عرفان، فلسفه، روانشناسی و ادبیات داستانی بررسی شده است.

همچنین ۲۵۰ کتاب به صورت کتابشناسی توصیفی و ۹۰۰ کتاب به صورت کتابشناسی موضوعی در پنج حوزه شعر، ادبیات، نهج البلاغه، قرآن و ادبیات داستانی توسط دانشجویان عضو کانون تدوین و به دیگر دانشجویان ارائه شده است.

بانک اطلاعات کتاب های مقاله شده نیز توسط دانشجویان در حال گردآوری نهایی است.

بزرگداشت روحی در تاجیکستان

مراسم بزرگداشت ابوعبدالله روحی با حضور گروهی از دانشجویان در شهر دوشنبه تاجیکستان برگزار شد. در این مراسم گروهی از دانشجویان مقالات خود را در زمینه شخصیت و ویژگی های شعری و زبانی روحی خواندند و گروهی نیز شعرخوانی کردند.

این بزرگداشت در اتاق ایران در دانشگاه دولتی پزشکی این سببایی شهر دوشنبه برگزار شد.

برپایی نمایشگاه تاریخ علوم و اسلام و ایران

نمایشگاهی با عنوان «تاریخ علوم عقلی و تجربی در اسلام و ایران» به همت معاونت فرهنگی دانشگاه آزاد اسلامی و سازمانت کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی در محل دانشگاه الهیات دانشگاه آزاد اسلامی مشهد برگزار شد. محمدحسن محمدیان رئیس روابط عمومی سازمان کتابخانه ها، موزه ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: هدف از این نمایشگاه که برای اولین بار در ایران برگزار می شود آثار ارزنده ای در موضوع های طب، ریاضی، نجوم، تاریخ، جغرافیا، موسیقی، گیاه و... به نمایش در آمده است.

نشست نقد در خانه کتاب ارومیه

نشست های نقد کتاب با هدف توسعه فرهنگ نقد در جامعه و آشنا کردن عموم مردم با جلسات پرسش و پاسخ در خانه کتاب آذربایجان غربی برگزار شد. فرید مریمی مسئول خانه کتاب آذربایجان غربی گفت: این دو نشست که در چهارمین نمایشگاه بزرگ استانی ارومیه برگزار شد با موضوع های جاگله نقد ادبی در ایران و چالش های پیش رو و نجات نسل جوان محققان و پژوهشگران است.

تاسیس تعاونی توزیع کتاب نوردستپرسی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و تعاونی توزیع کتاب تهران برای تصمیم گیری در مورد تاسیس تعاونی توزیع کتاب در کشور تشکیل جلسه می دهند. به گزارش خیرگزاری مهر، این جلسه با حضور علی شجاعی مدیر کل توسعه و ترویج کتابخوانی وزارت ارشاد و هومان حسین پور و مسزاده، از وزارت تعاونی توزیع کنندگان کتاب تهران برای تصمیم گیری در مورد تاسیس تعاونی توزیع کتاب در کشور برگزار می شود.

جلسه مشترک تعاونی توزیع کتاب تهران و کارشناس حقوقی معاونت فرهنگی روز دوشنبه ۲۷ آذر ۱۳۸۵ برگزار شد که این جلسه در ادامه جلسات بررسی طرح ارائه شده از سوی هیات مدیره تعاونی توزیع کتاب تهران تشکیل شده است. طرح مذکور در بهار سال ۱۳۸۲ به معاونت فرهنگی وقت وزارت ارشاد ارائه شد و از آن تاریخ تاکنون در این معاونت در دست بررسی است. تهیه آن ساماندهی عرصه توزیع کتاب در کشور از طریق موسسات و شبکه های شناسنامه دار بخش کتاب، همچنین تعریف چارچوب مشخص برای شرکت های بخش است. تعاونی توزیع کتاب کشور یک تعاونی صفتی است که با هدف فعالیت در زمینه بخش کتاب تاسیس می شود و امر نظارت بر پروژه بخش و صدور مجوز در این حوزه را از طریق ایجاد تعاونی براساس توزیع کنندگان کتاب استان ها در چارچوب یک شبکه ملی سازماندهی خواهد کرد.

پیشخوان جهانی

ترجمه مهدی جدی‌تیا

نویسندگان انگلیسی اسراییل را بایکوت کردند

مفکس ، معمای شب نوشته مایکل کاکس، سرخت پتیر کری نیز که به ترتیب توسط انتشارات قار، جان موزای، و قار منتشر شده‌اند نیز در این فهرست قرار دارند.

خبر مهم دیگر ،انتشار کتاب مصایب مهاجرت است که توسط آمانیا کومار سن، اقتصاددان هندی، اسناد داشته‌که در پرتیب دانشگاه کمبریج ویرنده جایزه نوبل اقتصاد سال ۱۹۹۸، با کمک چهار موسسه غیر دولتی هندی کتابی درباره مهاجرت و مشکلات آن نوشته شده است. این کتاب با عنوان برای بنده، به‌مهرسه‌های خالی، به تاثیر مهاجرت‌های اجباری موسمی بر وضعیت مجرم‌روستایی ویرسی وضعیت اقتصادی خانواد‌های مهاجر وضعیت جمعیتی کودکان آن‌ها می‌پردازد. کومار سن که اصالتاً بنگالی است در سال ۱۹۳۳ در استانبولکان هندی به دنیا آمده و تاکنون بیش از ۱۲ کتاب منتشر کرده است که مضامین اجتماعی، به‌ویژه مشکلات ناشی از کاهش‌های اقتصادی موضوع اکثر آن‌ها است. جدا از جایزه نوبل، کومار سن شش جایزه ملی و بین‌المللی دیگر را نیز به خود اختصاص داده است.

در حالیکه آموزش و پرورش فدرال از استقرار دائمی کتابهای هری پاتر در کتابخانه مدارس سخت می‌راند،مداران سه‌گانهٔ آموزش جوجیای، در پی رد اعتراض شان از سوی هیات نظارت بر امور آموزشی ایالات، قصد دارند اعتراض خود را نسبت به حضور کتاب‌های هری پاتر در کتابخانه‌های مدارس آمریکا به دادگاه بکشانند. آنها معتقدند این کتاب‌ها به شیوه‌ای نیرنگ‌آمیز و بسیار ظریف که باطبع کودکان باشد به تشویق و ترویج جادوگری و خرافه پرستی می‌پردازند.تمام این کتاب‌ها هر هستند از خلی بحرس و آز و خولنتی، چرا کودکان ما باید این کتاب‌ها را در مدارس بخوانند. این در حالی‌است که سه‌ولان محلی همچنان پیششاری می‌کنند که این کتاب‌ها کودکان را به مطالعه مشوق می‌کنند و باعث رشد صلاحیت آن‌ها می‌شوند.

اما در آستانه سال نو برنامه فروش کتابها تغییر جالبی به خود دیده است. کراس ال‌جیمز پترسون که هفته پیش بعد از مدت‌ها صدر نشینی به رده دوم فروم کرده بود تا جابریا بعدی نوشته کراپتون باز شد.اکنون به پله پنجم سقوط کرده است. این در حالی است که در فهرست پنج کتاب پرفروش هفته گذشته هیچ کتابی از اثر کراپتون نیست.

اکنون تغییر شکل دهنده نوشته نوبی مبینن در بالای فهرست آثار پرفروش داستانی قرار گرفته و آنتی وحشی نوشته لئون دوپیل، دختر طبیعت نوشته کالی میاسن، و علیه روز نوشته توماس پینچون به ترتیب رده‌های دوم تا چهارم را به خود اختصاص داده‌اند.

اما در فهرست کتاب‌های غیرداستانی نیز تغییرات به همین اندازه قابل توجه است. از کتاب مشترک مایکل رویزن و محمت اوز که برای هفته‌ها پرفروش‌ترین کتاب غیرداستانی بود دیگر اثری نیست و جای آن را حضرت امید نوشته یازاک ایوما، سناتور سیاهپوست آمریکایی، در صدر آثار پرفروش غیرداستانی گرفته است. احساس بدی در گردن دوم نوشته نانو افرون، رهیایی قطعه به قطعه نوشته گور ویدال، دوست‌دارم اثر امی دابریس، و مردی گناه نوشته جام گرشام به ترتیب در رده‌های بعدی قرار گرفته‌اند. به هر تقدیر این هفته رمان کراس علیرغم عرضه هفته‌های اش سقوط کرد. دیگر کتاب سقوط کرده هفته قبل در سایت اینترنتی بارنز اند نوبل، کتاب مدیتر دور کمر با شما ورزیمان بود که در هفته گذشته فروش خوبی را تجربه کرده بود. ظاهراً این کتاب به دلیل آغاز فصل زمستان از فروش خوبی برخوردار بود اما اینکه با حجم کتابهای جدید روبرو شده است، کتاب شما در رژیم که راهنمای علمی انجام رژیم برای افراد است، نخستین بار است که به پررسی و ارائه راه‌حل در رابطه با نکات جالبی درباره رژیم مثل اینکه چرا بعضی‌ها لاغر نمی‌شوند و چرا بعضی رژیم‌ها برای بعضی افراد کارآمد نیست، می‌پردازد. این مجلد که مجموعه مطالعات و پررسی‌های علمی و پزشکی در باب رژیم غذایی و تاثیر آن بر سلامتی و با توجه به متابولیسم افراد مختلف است، توسط ماکل اف رویزن و همکاران تهیه شده و توسط انتشارات سلامت و دارو (علت‌اند مدیسن) عرضه شده است. نکته جالب اینکه نسخه‌های دست‌دوم این کتاب نیز در سایت اینترنتی آمازون از استقبال خوبی برخوردار است.

کتاب فلسطین؛ صلح و نه آزارتاید کتاب پراستقبال دیگری بود که در رده کتاب‌های غیرداستانی با استقبال خوبی از سوی مخاطبان مواجه شد. این کتاب که باز خوانی تجربه زندگی سیاسی به قلم جیمز کارتر ریستی جمهوری اسرائیل ایالات متحده است همزمان با لاگرفن نشر لایبی شهروینستی برافروش خوبی را تجربه می‌کند. این کتاب ۲۸ صفحه‌ای توسط انتشارات سیمون شوستر به چاپ رسیده است.

یکی از مهم‌ترین رویدادهای کتاب در هفته گذشته مربوط به انتشار نامه سرکنده‌ای در روزنامه گاردین توسط نویسنده گان صاحب نام بریتانیایی بود. داستان از این قرار است که شماری از نویسندگان و هنرمندان مشهور انگلیسی برای پایان بحران خاورمیانه و جلوگیری از تصفیع حقوق مردم فلسطین، اسراییل را بایکوت فرهنگی کنند. در مجموع نام ۹۳ هنرمند انگلیسی در پان این نامه که در گاردین چاپ شده است، به چشم می‌خورد. رمان جاده اثر کومارک مک کارتی از سوی نشر به اپزورر به عنوان بهترین اثر داستانی سال ۲۰۰۶ شناخته شد. اپزورر، روز ۱۲ مصایر فهرستی از بهترین رمان‌های سال ۲۰۰۶ را منتشر کرد که در آن نام‌های شناخته شده‌ای مانند مارگارت اتوود، مایکل کاکس، و فیلیپ راث در کنار مک‌کارتی به چشم می‌خوردند. اپزورر جاده را بهترین اثر داستانی سال گذشته معرفی کرد و آن را با صد نامی شرط‌آمر از این تشبه عنوان کرد. این رمان که زندگی در آینده‌ای خیلی راه‌آب‌نوسمی کشده زمانی که جهان نابود شده و وسعت‌ها گداز زمان را نشان‌دهند، زمین به‌شمار آمده‌انوارن در آمده است. در چنین فضایی که برگ غالب آن‌ها کستری‌ای است، به‌سر و پرسی با هم سه می‌کنند و جاده شرح سفر آن‌هاست. این کتاب در ۲۲۱ صفحه و توسط انتشارات پیکادور منتشر شده است.

گریسو فر هوبه، نویسنده‌ای که اصالتاً اهل آفریقای جنوبی است، در کتابی به نام عقلمان سرزمین مادری ام نگاری نویسنده خوراکیار دیگر به سرزمین مادری‌اش معطوف کرده و اثری خلق کرده که درخبر حضور در فهرست اپزورر است. ۲۲۲ صفحه‌ای و که توسط انتشارات آتلانتیک منتشر شده

در کنار نیمه خورشید زرد نوشته چیمانانا کری اویچه قرار گرفته که روایت سرکش‌دو خواهر دوقل است در نام‌ایلمت سرزمین‌شان، پافرا. این دومین کتاب آفریقای که در فهرست اپزورر قرار گرفته توسط انتشارات فورت استیت و در ۲۲۸ صفحه منتشر شده است.

در کنار این آثار، نام مجموعه داستان‌های کویه دوه کالابین نوشته توماس مک‌گوان، و آشفنگی انضامی مارگارت اتوود نیز در این فهرست آمده است که جالبی اشاره ای نیز به نویسنده گانی اشاره می‌ی‌پولی و شالوم اولساندر، شده بود که مجموعه داستان‌های کویه آن‌ها نیز در سال ۲۰۰۶ توجه بسیاری از منتقدان را به خود جلب کرد.

در فهرست اپزورر پستی و بلندی زمین نوشته ریچارد فورد که در حقیقت ادامه داستان سه گانه‌ای است که از بیست سال قبل با خیرنگار ورزشی آغاز کرده است، یکی دیگر از آثار ارزنده داستانی سال ۲۰۰۶ معرفی شده است. این داستان که در واقع خانمه ماجراهای ضدقهرمان مشهور فورد در دو داستان قبلی است توسط انتشارات بلومزبری و در ۲۶۶ منتشر شده است.

همه مردها نوشته فیلیپ راس

و خانه دیدارها اثر مارتین امی رس که به ترتیب در ۱۹۲ و ۱۹۸ صفحه که هر دو توسط انتشارات کبپ منتشر شده‌اند نیز در این فهرست قرار دارند. چراغ قری سیاه، زندگینامه داستانی به قلم یوید میجل، در کشور مردان رمان هانس مطر، سویی فرانسز نوشته ارن تمیروفسکی، و مخلوقات زمین نوشته جان مک کانن اثرلدگی دیگر کتاب‌های پیشنهادی این فهرست است. در حالیکه از قطعر و ۹۰۰ صفحه‌ای ویکام جادو را با عنوان بازی‌های

اما کتاب به خاطر یک روز بیشتر علیرغم هفته‌ها حضور، هفته گذشته نیز فروش خوبی را تجربه کرد. این رمان قوی به قلم جیم علیوم رویاکتر داستان مریدی ووان پریش است که تلاش دارد تا از زیاده عطفی خود را با جسد مادر، مرد اش حفظ کند. این کتاب در طول پیش از یک ماه همچنان با استقبال خوبی رویه روبرو شده است و عرضه آن توسط توزیع کنندگان مترو به فروش بیشتر کتاب منجر شده است و بسیاری از کم نظیر یون این کتاب در حوزه ادبیات روایی تک فرقه صحبت می‌کنند. این کتاب که در زمینه داستان حرف‌های زیادی برای گفتن دارد در ۱۹۷ صفحه توسط هاپریون منتشر شده است.

آتش وحشی، نیز علیرغم حضور چند هفته‌ای، هفته قبل نیز فروش خوبی تجربه کرد. این رمان به قلم نلسون امیل داستان زندگی عده‌ای جوان ماجراجو را روایت می‌کند که در پس رویداد یازدهم سپتامبر با به گرفتن انتقام دارند اما از که و از چه… این کتاب که در ۲۲۰ صفحه عرضه شده است با استقبال خوبی در میان خوانندگان جوان مواجه شده است.

مجموعه داره به قلم یوید بالداجی عنوان رمان دیگری است که با اقبال خوبی از سوی خوانندگان منتقدان رویه روده شده است. این رمان که

ندمتین هفته حضور را تجربه کرده است داستان سیاسی و فلهو، و آورا را زبان جاسوس سیاه‌چهره گروه مخفی وزیر زمینگی کلب گلوب روایت می‌کند. این کتاب که با استقبال نقدان کتاب و رمان نیز رویه روده، در ۲۲۸ صفحه توسط انتشارات رینتر از الهه شده است. این سری اپر ای آرژده عنوان کتابی بود که همچنان فروش خوب خود را از هفته‌های گذشته ادامه بخشید. این کتاب روشتناسی اجتماعی که توسط یازاک ایوما یا به رشته تحریر در آمده است، در طی هفته‌های گذشته اقبال بسیار خوب کتابخوانهای مترومواجه بوده است. این کتاب ۲۸۲ صفحه‌ای

که توسط کرونز منتشر شده است حاوی راهنمایی‌های عملی‌ای به‌شمر رساندن آرزوها و آمال‌شری در عصر سرعت است. کتاب دیگر این نویسنده با نام آرزوهای پدران ما نیز اقبال خوبی در مقطع انتشار روبرو شده بود.

بعدهی عنوان رمان پرفروش این هفته با قلم مایکل کراپتون نویسنده معروف است که به داستان زندگی جوانان ساده‌فای می‌پردازد که در زندگی روزمره، گرفتار - حوادتی می‌شوند و بدون آماقی لقب مجبور می‌شوند.

به … این کتاب رمان که در ۱۸۰ صفحه عرضه شده است هفته قبل نیز فروش خوب خود را تداوم بخشیده است. عقلمانه اما همچنان به عنوان بهترین شخصیت‌پردازی بسیار قوی بهره می‌برد توسط باترمن که از روده و جاب سوم را در مدت دو هفته تجربه کرد. کتاب ترفاق که حاصل تحقیقات نیمه‌مطالعه و پررسی و به قلم جیمز بیکر لوی همپتونز عرضه شده است. فروش خوبی را تجربه کرد این کتاب که حاصل پررسی و پژوهش سیاست‌های ایالات متحده در عراق است. به نقاط ضعف و قوت و دلایل این حمله به تفصیل پرداخته است. پول دیدانه، کتاب پرفروش دیگری در هفته گذشته بود که در توالت مقام‌صدارت خود را بر فتنه‌ها تحمیل‌کند. این کتاب که به قلم جیمز جی گرامر و کلیف ماسون و با همکاری موسسه ملی بلیومرگ در ۲۲۰ صفحه و توسط انتشارات شوستر و بنتام منتشر گردیده است. کتاب پول دیدانه به قلم کارشناس اقتصادی و آل استریت به پررسی نحوه سرمایه گذاری و مقبله با ریسکهای سرمایه می‌پردازد. این کتاب با نیز عنوان بلویزن نگه‌نگنده پول‌پرداز شوید.در ۲۲۰ صفحه و با مشارکت کاتال بلویزونی‌ای سی عرضه شده است.

«گردن دردمی‌کنده کتاب بوخاطب دیگری بود که هفته گذشته در ردیف بهترین کتاب‌های غیررمان جای گرفت. این کتاب که توسط نورا افرون روشتناسی اجتماعی زنان نوشته شده به پررسی زوایای مختلف زندگی زنان در عصر جاری و نقش آنها در اجتماع می‌پردازد. در این کتاب تجربه بودق حضور شاخص در اجتماع و غلبه بر پاشها و ترسهای اجتماعی زن بودن مورد آرزوایی و گفتاش قرار گرفته و سعی می‌شود به بتوان احساس بهتری از زن بودن ارائه شود.

کتابی خاطرات ژاک شیراک، روزو شمار سیاست و قدرت با یمن نقد مخاطبان و پررسی سیاستهای دوره و زمانه‌اماری از اف فروش خوبی در طی سال گذشته میلادی برخوردار شد. کتاب بی مسولیت به قلم ژاک شیراک که به زندگی سیاسی ژاک شیراک از ۱۹۵۵ میلادی تا ۲۰۰۷ می‌پردازد کتابی بسیار خواندنی درباره سیاست فرانسه در بعد داخلی و بین‌المللی است و در ۲۰۵ صفحه توسط نشر گرتگو عرضه شده است.

شماره ۳۲، ۲۵ دی ۱۳۸۵

اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران طرح خود را ارائه کرد

کتابفروشی با هزینه کمتر، سود بیشتر

بخت مشکلات حوزه فرهنگ و خصوصاً کتاب، یکی از اصلی ترین مسایلی است که امروزه مدیران و متولیان امر را به خود مشغول کرده است. آمار پایین سرانه مطالعه در کشور نشانگر وجود معضلاتی در چرخه عرضه و تقاضای کتاب است که علاوه بر تلاش و همت مسولان، نیاز به کاری پژوهشی و مساعدت تمام عناصر تشکیل دهنده ی این چرخه دارد. عوامل اقتصادی به عنوان یکی از مهم ترین فاکتورهای تعیین کننده در داد و ستد کتاب همواره در قسمت های مختلف تولید تا مصرف خود را نشان داده است؛ چه در مراحل تولید که باید برای ناشر و مولف مسایل اقتصادی را مورد توجه قرار داد و چه از نظر خریداران که متناسب با قدرت خریدشان قادر به استفاده از این کالای فرهنگی هستند. در این میان واسطه مهم و پل ارتباطی بین تولیدکننده و مصرف کننده را نباید از قلم انداخت؛ چنان که به نظر می رسد کمبود مراکز عرضه کتاب به عنوان یکی از معضلات این عرصه به شمار می آید تا آن جا که به نظر می رسد تعداد کتابفروشی های فعال در مقایسه با تعداد ناشران از حالت تعادل خارج شده است. اخیراً اتحادیه ناشران و کتابفروشان طرحی به نام «تخصیص کاربری فرهنگی» به مجلس ارائه داده اند که در آن راهکارهایی برای اقتصادی تر شدن و گسترش عرضه کتاب پیشنهاد شده است که به زعم کارشناسان این اتحادیه به حل بسیاری از ناسامانی ها کمک می کند. این اتحادیه با ارسال و پیگیری این طرح امید دارد فعالیت سه صنف اصلی صنعت نشر یعنی ناشران، کتاب فروشان و توزیع کنندگان در اماکن مسکونی به صورت یک لایحه به مجلس ارائه شود.

سعید ابوطالب عضو کمیسیون فرهنگی مجلس با اظهار بی اطلاعی از جزئیات این طرح و پیگیری این مقده می گوید: چندی پیش به صورت شفاهی به مجلس درباره برخی تسهیلات در امر توزیع کتاب برای کتابفروشی ها، پیشنهادهایی ارائه شد که مورد استقبال نمایندگان قرار گرفت اما از آن جا که طرح به صورت مکتوب مورد ملاحظه قرار نگرفته است نمی توانم درباره چگونگی این طرح و این که آیا تمام مفاد آن دارای نگاه همه جانبه و محققانه است یا نه نظری بدهم.

اختری عضو دیگر کمیسیون فرهنگی مجلس نیز با عنوان این مطلب که هنوز این طرح به صورت رسمی در مجلس مطرح نشده افزود: این امکان وجود دارد که طرح از طرف اتحادیه ناشران به مجلس فرستاده شده باشد ولی چون هنوز به طور رسمی در مجلس اعلام نشده، ما اطلاع درستی از این طرح نداریم بنابراین هر گونه نظر را موقوف می کنیم به زمانی که این طرح به صورت علنی در مجلس مطرح شود و نظرات مختلف نمایندگان در این زمینه شنیده شود.

وی در ادامه گفت: بدیهی است هر طرحی که در زمینه اشاعه کتاب و کتابخوانی باشد مورد توجه نمایندگان مردم قرار خواهد گرفت البته به شرطی که با نگاهی همه جانبه و کار پژوهشی

همراه باشد. جعفر همایی، سخنگوی اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران در گفت و گو با کتاب هفته در خصوص علت ارائه طرح کاربری فرهنگی به مجلس عنوان کرد: چنان که در سطح کشور مشاهده می شود ما مشکل توزیع کتاب داریم از این رو برای افزایش و پزیرین عرضه کتاب به دنبال راه حل مناسبی بوده ایم که با کار کارشناسی به نتایجی رسیده که آن را به صورت طرحی به مجلس پیشنهاد داده و مشروح آن را در اختیار جراید قرار داده ایم. وی افزود: امروزه به دلیل کمبود کتابفروشی در مقایسه با تعداد موسسات نشر، نیاز به تاسیس کتابفروشی های جدید احساس می شود اما از آن جا که سرمایه گذاری در این حوزه نسبت به سایر مشاغل از سوددهی پایین تری برخوردار است و گاه اصلاحی صرفه به نظر نمی رسد تمایل برای راه اندازی آن در بین مردم کم تر دیده می شود.

همایی در ادامه گفت: اتحادیه ناشران و

کتابفروشان بازاره این طرح در صددند راه حلی ارائه دهند که هزینه کتابفروشی با کاهش به سود دهی منتقلی نزدیک شود. وی تصریح کرد: در طرحی که پیشنهاد شده فساد و تبذیر راهی ندارد و همه به یک اندازه از آن منتفع خواهند شد. بر اساس این طرح اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران حسب وظایف و تکالیف صنفی و ملی خود، قصد دارد با بازنگری دقیق و کارشناسانه سیاست های حمایتی، به تدریج و به صورت مرحله ای، طرح های مستغنی از ارائه دهد، به نحوی که امکان تجمیع و هماهنگی فرآیند تمام طرح ها در یک بسته حمایتی، جدید و نوسازی شده موثر و کارآمد، میسر باشد.

از حدود سال ۱۳۷۰ به دنبال مساعدتی که شهرداری وقت تهران از ادامه فعالیت ناشران در محل های مسکونی به عمل آورد، گروهی از ناشران با کمک وزارت ارشاد توانستند براساس توافقی که با شهرداری تهران و متعاقب آن با وزارت کشور حاصل کردند، مجوز فعالیت ناشران در محل های مسکونی را طبق بخشنامه ای که از طرف شهرداری و وزارت کشور صادر شد به دست آورند. البته این بخشنامه در عمل همواره دستخوش تفسیرهای متفاوت بود و هر از گاهی ناشی را دچار مسئله می کرد.

«اتحادیه ناشران و کتابفروشان» متعقد است برای حل ریشه ای مسئله محل کار ناشران، کتابفروشان و موزعان کتاب، می بایست از طریق وضع قانون عمل کرد و استفاده از کاربری فرهنگی برای این سه بخش براساس قانون میسر ساخت. در صورت تصویب این پیشنهاد هزینه تاسیس

کتابفروشی های جدید و موسسات بخش و دفاتر ناشران، کاهش قابل توجهی پیدا می کند و علاوه بر تأمین امنیت شغلی فعالان کنونی این سه بخش، ورود سرمایه های تازه به این صنعت در سراسر کشور تشویق و تسهیل می شود.

دکتر فرهاد تیمورزاده مدیر انتشارات تیمورزاده که تا کنون با استفاده از بخشنامه های جاری نزدیک به یک دهه است از مزایای مکان های مسکونی بهره برده است در این خصوص متعقد است: به نظر من اگر این طرح به صورت قانونی و قطعی به تصویب برسد بسیاری از مشکلات عرضه کتاب در کشور حل خواهد شد چرا که در عمل ثابت شده است ایجاد و پزیرین های بیشتر برای کتاب در فعالیت ناشران نیز تاثیر بسزایی داشته است.

وی با اشاره به این که تا کنون نیز در بعضی مناطق شهر بنا به مساعدت شهرداری های این امر انجام گرفته، افزود: اگر چه ما در دو نقطه ی شهر با همیاری شهرداری های منطقه اقدام به تاسیس کتابفروشی کرده ایم اما متأسفانه به نظر می رسد این امر در شرایط فعلی بیشتر سلیقه ای بوده و هر منطقه برای خود تصمیم می گیرد که در صورت تصویب این طرح در مجلس، به صورت قانونی می توان امیندوار بود شاهد رشد و شکوفایی هر چه بیشتر فرهنگ در کشور عزیزمان باشیم.

وی همچنین خاطرنشان کرد: اگر قرار باشد ناشران حرفه ای از بین مرایای مختلف از جمله پاره ای کاغذ، ایجاد تسهیلات خامس و ... طرح کاربری فرهنگی یکی را انتخاب کنند مطمئناً این طرح را انتخاب می کردند چرا که از هر جهت هم به صرفه است و هم بدون تبعیض و اعمال غیر قانونی موجب ارتقاء فرهنگ و رونق کسب و کار آن هاست.

در نشست ارزیابی با حضور مسؤولان فرهنگی هفته کتاب از نوورق خورد

هفته قبل نشست با حضور دکتر محسن پرویز معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سید مهدی جهرمی مدیر عامل خانه کتاب و نمایندگان سازمان های مختلفی که به نوعی در برگزاری چهاردهمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی دخیل بودند در ساختمان فجر برگزار شد.

در این جلسه که با هدف بررسی و ارزیابی هفته کتاب شکل گرفته بود، نمایندگان وزارتخانه ها، سازمان ها و نهادهای چون آموزش پرورش، موسسه نمایشگاه های فرهنگی، کانون مساجد، انجمن شاعران، جهاد دانشگاهی و… به نقد و بررسی برنامه های هفته کتاب پرداختند و در عین حال به برنامه های اجرا شده توسط مجموعه خدو شان در هفته کتاب نیز اشاره کردند.

در این جلسه دکتر پرویز ضمن استماع گزارش نمایندگان سازمان های نهادهای شرکت کننده در برگزاری هفته کتاب مطالبی نیز درباره همکاری های دو جانبه سازمان ها و معاونت امور فرهنگی در برگزاری برنامه های هفته کتاب مطرح کرد. در ابتدای این جلسه حمید قادی، مشاور معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، گفت: اسامیل معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به بسیاری از اهداف خود دست یافت که از مهم ترین آنها عدم دخالت این معاونت در برگزاری برنامه های هفته کتاب بود.

وی ادامه داد: اسامیل برای اولین بار نزدیک به ۱۰ نهاد و شکل صنفی، دولتی و غیر دولتی در برگزاری برنامه های هفته کتاب حضور داشتند که در این راستا توجه ملی و منتقایی به برگزاری هر چه مناسب تر هفته کتاب را نیز دنبال کردیم.

قادی در بخش دیگری از سخنانش اظهار داشت: اسامیل برای برگزاری هفته کتاب از دو ماه قبل جلسات مود نیاز را برگزار کردیم که با برپایی این نشست و بررسی

بررسی یک معراج نامه فارسی در نشست میراث مکتوب

پنجدهویکمین نشست از سلسله نشست های مرکز پژوهشی میراث مکتوب، به مناسبت سال پاسارگطم(ش) دوشنبه گذشته با عنوان بررسی معراج نامه های فارسی با دعوت از خانم دکتر کریستی گرویر در محل مرکز برگزار شد.

معراج نامه مورد بحث در این نشست، متن نسخه خطی موجود در کتابخانه سلسله ایبه از مجموعه ایسوفیا بود که بدون عنوان و به زبان فارسی نوشته شده است. این نسخه دربردارنده روایت دعاگوئی های از اسامدیت و آیات قرآنی به رنگ شگرف است و در آینده ای نزدیک در مرکز پژوهشی میراث مکتوب به صورت نسخه برگرفان (فاکس کپی) به چاپ خواهد رسید.

در ابتدای نشست، رئیس مرکز، دکتر ابراهیم دستابی پژوهشگران بانک اطلاعات نسخ خطی مرکز به چندین اثر در خصوص معراج نامه ها و احادیث حضرت در سال پاسارگ اختیار بزرگ تقدما کرد. وی در ادامه با تائید پروموم بودن توپن به ساخت پامیران متذکر شد که یکی از دلایل نام گذاری این سال به نام مبارک پامیر گرامی اسلام، جریانی است که دیدی، غرض نیست به اسلام داد ناجایی که به انتشار کاریکاتورهای اهانت آمیز و آن هم مستقیماً در مورد شخصیت گرامی پامیر می پردازد.

رئیس مرکز همچنین اسامان معراج را از معجزات پامیر دانست و به بیان نتایج تحقیقات خود درباره معراج و معراج نامه های موده اشاره در تکب مختلف پرداخت. وی در پایان ضمن اشاره به آیات سوره اسراء، التجم که به موعوع پیامبر اسلام پرداخته، الله، دیدگاه های مختلف فرق اسلامی را درباره خروج جسمانی روح پامیر به بحث گذاشت. سپس فریبا انکاری به عنوان مدیر جلسه به گزارش از پرونده علمی دکتر گرویر پرداخت و گفت: دکتر گرویر با تسلط به هفت زبان زنده دنیا پژوهشگر و استاد تاریخ هنر اسلامی دانشگاه ایندیاناپی آمریکا است که رساله دکتری خود را درباره معراج حضرت رسول(ص) شناسایی تمام نسخ خطی موجود در این باره در کتابخانه های ایران و اروپا و آمریکا گذراند، است.

در ادامه دکتر گرویر سخنانش خود را با معرفی معروف ترین نسخه های موجود درباره معراج نامه به ویژه معراج نامه مدظن خود که تنها نسخه مستقل دوره ایلخانی و از جمله مهم ترین معراج نامه های موجود به زبان فارسی است آغاز کرد. وی با مقایسه معراج نامه ها نشان داد که این روایات و نقاشی ها با یکدیگر موافقت دینی و سیاسی در دوره های گوناگون هستند.

او همچنین در ادامه بررسی خود به مقابله برخی نگاره های دیگر نسخ معراج با متن مذکور پرداخت و متذکر شد که نگاره های برخی دست نویس های معصومینا مطابق روایتی است که در این متن با آن مواجه هستیم.

سفرنامه کتاب محمد تقی انصاریان یادداشت های سفر به مازنی-۳

موانع سخت گمرکی برای کتاب

متأسفانه از بعضی از کشورهای همسایه ایران تراهای ذائقین که متناسب است به مازنی رفته و خواسته و با ناخواسته بعضاً با آن مابوسی شده‌اند و آنها را ترجیح کرده‌اند و به سبک‌هایی می‌خوانند که متأسفانه در پی رشد هم هست. من ضمن تذکرتی، متوجه شدم که سرپرست‌های آنها نیز به این حقیقت اعتراف می‌کردند و به دنبال مشا فرد

لازم آن آمده بودند.

و با شعیان ملاقات‌هایی داشتند و بعدلهای دادند که این‌سال‌ها به آنها عمل شود. یکی از تجار عراقی هم که به مازنی رفت و آمد دارد خدمت یکی از ارباب معظم در نجف اشرف رفته و وضع مسلمانان به‌خصوص شیعیان را در آنجا به سمع ایشان رسانده است و ایشان با تعجب از اینکه چنین وضعی در شرق آسیا وجود دارد، دیدند می‌نمایند می‌فرستند با سر زدن به حوزه‌ها و یا حسینیه‌های مذکور و با سخنرانی و تشکیل جلساتی و وعده‌هایی می‌دهند که امیدوارم همه وعده‌ها چه از طرف ایران و چه از طرف عراق روزی به نتیجه برسد. جالب توجه این است که سرپرستان و دست‌اندرکاران شیعیان در اینجا هیچ چیزی را به‌طور رسمی مانند وکالت و غیره پذیرفتند و نقاشا کرده‌اند ما را به حال خود رها کردیم و اگر می‌خواهید لطفی برمایید بهتر است غیر مستقیم باشد، چرا که خوانان‌ها و غیره برای ما ایجاد اشکال می‌کند و نمی‌توانیم به کارمان ادامه دهیم.

وفاقی‌المصیبت ایران عزیز و موافقت جلیب اشرف صورت آن است که اکنون می‌تواند و می‌شود حتی تبلیغی هستند مسجد و حسینیه و مراکز اسلامی و غیره تأسیس کرد. می‌شود هزاران کتاب چاپ و توزیع کرد حتی برای فروش می‌شود اقدام کرد و به هر حال من معتقد باین‌ده‌طور غیر مستقیم به شیعیان کمک کرد. با خود می‌تسلیم که این مسائل را به چه کنشایی یا سازمانی بگیریم و بنویسم تا چاهای بیندیشد.

وفاقی مرتضی کردیم. خدمت بسیاری از بزرگان و ارباب و مسئولان محترم رفته و مطالب را به عرضشان رساندم. با بعضی از مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و شرکت تعاونی انتشارات اتم صحبت کردم که قول مساعدت دادند.

یکی از فضلاء محترم حساری که در حوزه علمیه فوشخول هشتاد طرف بعضی بزرگان حوزه سمرق به مازنی رفته است و بحمدالله موفق شده موسسه ای نام المولوی، که برگرفته از دعای شریف شده ابن المولم لاجب، الکتاب و احیوه است، تأسیس نماید

و منابعی که خودش از کشورهای دیگر جمع آوری کرده بود، در آنجا هزینه کندهای حرکت می‌تواند برای غوث شیعیان و شیعه قابل اهمیت باشد. از خواننده محترم برای اشنا

و همه کنشایی که چنین فعالیت‌هایی می‌کند.

آزادی اسلامی و موفقیت مردم و امیدوارم در این دو مدل مسافانه به کسی اسانه ادب نشده باشد.

گذریم، فردای آن روز با مشکلات خروج کتاب از گمرک هور میسلی کوالا پور مواجه شدیم. تقریباً تا شب مأمدم تا چند نفر تمام ۳۳ کارتن را باز کردند و کتاب‌ها را دیدند. چک کردند و حدود ۵ کارتن را جدا کردند و پرند و بقیه را به ما محویل دادند و آوریدیم به نمایشگاه، کتاب‌های که تعجب مرامسار برانگیخت، ممنوع بودن قرآن مجید و با ترجمه‌های مختلف بود حتی کتاب‌هایی که دربار قرآن و علوم قرآنی، ولو به زبان‌های مختلف، همچنین کتاب‌هایی که راجع به ایقان دیگر بود، و روروش محاز نبود. به ما گفتند هیچ گویند و بحث نکند و به حداقل بسازید، وقتی کار مأموران تمام شد، مسلمان و غیر مسلمان حتی بوهایی اظهار داشتند آیا ممکن است چند تا از این کتاب‌ها را برای بچه‌هایمان بخریم؟ چواری ندیم هر کدام که واقعا به دردتان می‌خورد به شما هدیه می‌کنیم. خیلی خویشتان شدند و کتاب مورد نظرشان را همراة کتاب‌هایی مسمنه به قول خودشان که ۵ کارتن بود، برداشتند و پرند.

روز سبسا سخنی را گذراندیم، نهایی نیز نتجم می‌داد ولی عشق با کار جریان زحمت را می‌کرد. در طرفی یکی از دوستان مازنیایی که که حسینیه بود، آمد ما را به گوش و ساخت بود، تا بیش از این نوشتیم که واقعا هم جالب توجه بود. اول به شهر پامیر (راجاپه) که یک شهر سیاسی تازه است رفتیم. شهری که کل مراکز دولتی و سفارتی و غیره را درون خود جای داده است و واقعا پادشاهی بود. در اینجا به یاد ایران و افغانستان بلی بروی رودخانه اشان، به نام بل خواجه و شبیه آن ساخته‌اند. همان‌طور که در افغانستان یکی از خیابان‌ها را به نام کوالا پور نام گذاری کرده، شاید به این دلیل باشد که شهرداری این دو شهر خواهر خوانده یا برادر خوانده باشند. به هر حال با هم همکاری فراتری دارند.

در سمرق از دانشگاه FPM دیدن کردیم که بزرگان دانشگاه مازنی است و در آن کورسی زبان فارسی تدریس است که ابتدا توسط یکی از همان بزرگان ایرانی ما تدریس می‌شده ولی بعد از چندین وزارت علوم شخص دیگری را تدریس تدریس فرستاده است. حالا چواری اسامی که در دانشگاه، نفوی پیدا کرده دوستانی یافته و با استاد و دانشجو آشنا شده به طایر غیر معلوم گذر می‌رود و با گزارش می‌زنند، خدا می‌داند.

در ادامه سمرق به شهری به نام شاه علمه نزدیک کوالا پور و بیوت راجاپه، رفتیم. مساحتی بزرگ که مربوط به سلطان عبدالعزیز بود. ترم سه همه گردشگران را به خود جلب می‌کرد. همین است که اول شاه علمه، بوم‌محور را ایاتی بزرگ بود و شهری به نام کوالا پور و بیوت راجاپی وجود داشت و همه آنها به نام شاه علمه، بوم‌محور را جدا کردند. در اینجا لازم است بایم که اسلام خودم هشتاد لیل، بوسیله تجار محترم اهدی و عرب از طرف شهری به نام ملیکنکا یا مالکانکا به مازنی آمده است و اول شهری که مردم آن مسلمان شده‌اند، همان ملیکنک است. شاه علمه مسلمان شده و بقیه به تین آن مسلمان شدند. بعد به کل کشور سرات کرد و چنین شد که اسلام در شرق و غرب و جنوب آسیا گسترش یافت. جایی دیدنی دیگری که فراموش شد، مسجد جامع کوالا پور و مساجد و مراکز اهدی است که بحمدالله موفق به زیارتش شدیم. همچنین از معبد بزرگ دوابلی‌ها و مجسمه بزرگ بودا و غیره نیز دیدار کردیم.

در شهر دیگری که گذر می‌کنم نامش کلاله است. حوزه و حسینیه جدیدی به نام حورام (نهانی) افتخ شده بود. در شهر کلاله، امروزه دیدنی‌های را به نام سلطان نیز زیارت کردیم و با مردم مستر آنجا ملاقات کردیم. شب بعد شنیدم که حسینیه‌ای در شهر کلاله، به نام حسینیه ارازمراه، احداث شده است. روزهای بعد معلوم شد که در شهر کوالا کلاله نیز محطی به نام اتم الموده تأسیس و شروع به کار کرده است. از جاهای دیدنی دیگر، کاخ عقالت یعنی کام دادگستری مازنی بود که در جای خوب توجه بود.

این نکته را هم یادآوری کنم که گاهی بزرگانی از اسیدپاریان را به دانشگاه FPM، با جاهای دیگر دعوت می‌ت و از وجودشان استفاده می‌نمایند. قلت آن هم این است که یکی از اسیدپان آن دانشگاه از شاگردان اسیدپار ایرانی است. جالب اینکه یکی از مؤمنین که از اقوام آن استاد است، گاهی مسافری را بوسیله اسیدپان محترم در دانشگاه‌ها به مرحله اجرامی گذاشت که حاکی از ظفر و زرنگی آن خویشتانده مؤمن است.

می گویند کتاب هم یک کالا است، کالایی فرهنگی که برای ارائه و توزیع آن شیوه‌های خاص و متناسبی وجود دارد اما آنچه در این گزارش به آن پرداخته شده الگوهای خرید کتاب است. یعنی بررسی نیازها، ضرورت‌ها و علایقی که ما را به سمت کتابفروشی‌ها و نهایت‌گزیشتی و خرید یک کتاب می‌برد. سوال اصلی این است: الگوها و روش‌های ما برای خرید کتاب چیست؟

خرید یک کتاب، انگیزه‌ها و دلایل خاصی می‌تواند داشته باشد، حتی می‌تواند بسته به شرایط و اوضاع خاصی خریداری شود. تفریح و سرگرمی یکی از دلایل خرید کتاب است. گاه نیازهای شغلی و تحصیلی دلیل خریداری یک کتاب است. در حالی دیگر کتاب‌ها توسط کتابخوانان حرفه‌ای که لذت زندگی‌شان مطالعه است خریداری می‌شود. اگر نیم ساعت یا بیشتر در یک کتابفروشی بایستید و به زبان و مردانی که به قلم‌های کتاب نگاه می‌کنند و گاه کتابی را ورق می‌زنند توجه کنید، احتمالاً به نکات جالبی درباره الگو و شیوه خرید کتاب پی خواهید برد.

فاطمه برگ‌خواه، سی و دو ساله و خانه‌دار است. او معمولاً کتاب‌های در حوزه روان‌شناسی و تربیت کودک می‌خواند و کتاب‌هایی را که برای مطالعه انتخاب می‌کند معمولاً در ستون معرفی کتاب روزنامه مشهوری و جام جم دیده و بر اساس اطلاعاتی که در معرفی کتاب ارائه شده، کتاب مورد نیازش را انتخاب و خریداری می‌کند. اکثر کتاب‌هایی که در طول چند سال اخیر خرید کرده در بخش معرفی کتاب مطبوعات معرفی شده‌اند. او از قبل می‌دانسته که در کتابفروشی به دنبال چه کتابی است. او می‌گوید: روزنامه‌ها هم، کتاب را به صورت مختصر معرفی می‌کنند و هم اینکه قیمت کتاب و تعداد صفحات و ناشر آن مشخص است؛ با این حساب، کتاب را از قبل انتخاب و به راحتی از کتابفروشی‌ها تهیه می‌کنم. درحالی که اگر می‌خواستم در قفسه‌ها به صورت اتفاقی کتابی را انتخاب کنم، ساعت‌ها وقت می‌برد.

علی اباپی ۲۷ ساله است و کارمند است. او کتابخانه به کتاب‌های درون قفسه‌ها نگاه می‌کند و گاهی کتابی را بیرون می‌آورد و ورق می‌زند. او درباره کتاب‌هایی که می‌خواند و نحوه انتخاب آنها می‌پرسد. او به کتاب‌هایی که در آنها به سینما و بازیگران پرداخته شده علاقه دارد و گاه کتابی این طرز کتاب‌ها را می‌خواند. در طول سال چهار پنج کتاب بیشتر نمی‌خواند و معمولاً کتاب‌ها را به توصیه دوستان و آشنایان می‌خرد. اگر کسی از کتابی تعریف کرد و ویژگی‌های خاصی را درباره آن کتاب گفت؛ او کتابی که می‌خواند را به این ترتیب سراغ کتابفروشی‌ها می‌رود.

از او می‌پرسیم: آیا به‌جای پیش آمده که خودت سراغ کتابی بروی؟ یعنی تصادفاً کتابی روبه‌رو شوی که از آن خوشش بیاید یا اینکه در جایی مطلبی درباره آن خوانده باشی و بعد کنجکاوشوی که آن کتاب را بخوانی؟ برای او گفت: پیش آمده که به این صورت کتاب بخردم. کمبود وقت و بی‌حوصلگی در عاملی است که سبب می‌شوند کمتر مطالب مطبوعات را درباره کتاب بخوانم یا حتی بتوانم وقت زیادی در کتابفروشی‌ها بگذرانم. از او می‌پرسیم: به نظر شما آیا الگویی برای خرید کتاب وجود دارد؟ می‌گوید: احتمالاً برای آنها که

به شکل حرفه‌ای کتاب می‌خوانند الگوهایی برای تهیه و خرید کتاب هست. مثلاً معرفی کتاب در مطبوعات یا صدا و سیما، ولی فکر می‌کنم اکثر آدم‌ها به صورت تصادفی کتاب می‌خرند، یعنی اگر از کتابی خوششان آمد آن را می‌خرند. سحر ۱۰ ساله است و به همراه مادرش به شهر کتاب آمده تا کتاب و مدار رنگی بخرد. هفته‌ای یک بار لحظاتی را با مادرش در شهر کتاب نزدیک محل سکونتش می‌گذراند و داستان‌ها و شعرهایی را می‌خرد و به خانه‌اش می‌برد تا از آنها لذت ببرد. از مادرش می‌پرسد کتاب‌ها را چگونه انتخاب می‌کند و او می‌گوید: لگامی به کتاب‌ها می‌کنم و به سحر توصیه می‌کنم که کدامشان را بخواند. گاهی هم خودش از کتابی خوشش می‌آید و آن را برایش می‌خرم.

الگویی خرید کتاب یعنی شیوه درست انتخاب کردن. این تعریفی است که مادر سحر از الگویی خرید کتاب دارد. از او می‌پرسیم: شیوه درست انتخاب کتاب چطور است؟ این بابی خانه‌دار ۳۰ ساله می‌گوید: اول باید دانست که چه کتاب‌هایی مورد علاقه ما است. مطالب کتاب و نویسنده‌اش را هم باید در نظر گرفت. بعد اقدام به خرید کتاب کرد. اگر برای کودکان کتاب می‌خریم باید سن، سال، هوش و استعداد او را هم در نظر بگیریم تا کتاب‌ها به روحیات و فکر او پاسخ بدهند و بیشتر از حد او نباشند.

سعید الله وردی ۲۱ ساله و کارمند است. کتاب‌های حوزه مدیریت و اقتصاد، مورد علاقه اوست. برای او نویسنده و ناشر اثر کمتر اهمیت دارد. آنچه برای او در امر خرید کتاب بیشترین اهمیت را دارد موضوع کتاب است. کتاب باید دیرگیرنده موضوع مورد علاقه و نیاز او باشد. به قول خودش: کتابی که انتخاب می‌کنم معمولاً به کمبودهای اطلاعاتی من پاسخ می‌دهد. برای از او درباره الگویی خرید کتاب می‌پرسیم: مهم است که ناشر و مولف آن و یا طرح جلد کتاب؛ از او درباره الگویی خرید کتاب می‌پرسیم: می‌گوید: الگویی برای خرید کتاب وجود ندارد. هر کس کتابی را که دوست دارد می‌خرد. کتابی که به تفکر و علایق او پاسخ بدهد. به گمان شما

الگوی انتخاب و خرید کتاب

یک سبد کتاب با رنگ و طعم دلچسب

آگاهی داشته باشد یا توجه به نیازهایش و آذاری که وجود دارد دست به گزینش و انتخاب کتاب می‌زند. گاهی هم از خود کتابفروشان کمک می‌گیرد تا تعیین جدید کتاب‌ها و مؤلف‌هاشان را بداند. نیمی از مشتریان ثابت من جزو همین دسته هستند.

می‌پرسم: موضوعی کردن قفسه کتاب‌ها و دسته‌بندی عنوانی کتاب در کتابفروشی‌ها می‌تواند عمل موثری در انتخاب و خرید کتاب باشد؟ می‌گوید: صددرصد؛ اگر کتاب‌ها به صورت موضوعی و عنوانی طبقه‌بندی نشوند، مشتری دچار سردرگمی می‌شود و احتمال کمی دارد که کتاب مورد نیازش را انتخاب و تهیه کند. موضوعی بودن قفسه‌های کتاب حتی به خوانندگان آشنایان با کتاب‌ها هم کمک می‌کند تا بتوانند کتابی باب طبع خودشان پیدا کنند و به قول معروف دست خالی از ماجداحاطق نروند.

مؤخره

در خیابان انقلاب، پیرمردی کتاب بساط می‌گذاشت که در نوع خودش شیوه منحصر به فردی برای فروش کتاب دارد. روی بساط کتاب او دو نوشته قرار داده. بیشتر از آنچه پول می‌دهی به دست می‌آوری و اقسری و رشکست نمی‌گیری. او می‌گوید: این نوشته‌ها همه عنوانی داده. پیرمرد ۳۳ ساله، می‌گوید: اگر فرض کنیم قیمت یک کتاب دست دوم هزار تا ۲ هزار تومان است این نسبت به اطلاعات و لذتی که به خواننده‌اش می‌دهد خیلی کم است. اگر اطلاعات و تجربه درون کتاب‌ها را خود شخصی که کتاب می‌خواند می‌خواست تجربه کند، مطمئناً هزینه مالی و وقتی‌اش بیش از اینها می‌شد ولی با هزار یا هزار تومان، تجربه آگاهی و لذت پیدا می‌کند. این دو نوشته تأثیر عجیبی بر فروش این پیرمرد گذاشته است؛ در طول نیم ساعتی که کتاب را می‌بستند آدم‌های زیادی می‌ایستادند و دو جمله را می‌خواندند و بعد با کنجکاوی کتاب‌ها را نگاه می‌کنند و می‌خوانند. شاید این هم یک روش فروش کتاب و در عین حال خرید کتاب باشد؛ یکی از دهها الگویی صحیح و غیرصحتی خرید کتاب.

می‌شود کسی را مجبور کرد کتابی را که نمی‌خواهد بخرد؟ به‌وی می‌گویند که منظور از الگویی خرید کتاب، اجبار کردن خرید کتاب به کسی نیست، می‌گوید: راه‌متمنی یک دوست با معرفی کتاب‌ها در مطبوعات و تلویزیون شاید مؤثر باشد. اما در نهایت خود شخص است که با توجه به سلیقه و عقایدش کتابی را تهیه می‌کند و می‌خواند.

کتابفروشی ۱۷ ساله‌ای که نمی‌خواهد اسمش در گزارش بیاید و ۲۵ سال است که شغلش کتابفروشی است می‌گوید: هر نوع کتاب و هر نوع مشتری دیده‌ام؛ به گمان او کسانی که اهل کتاب و خرید کتاب هستند به سه گروه تقسیم می‌شوند: اول، کسانی که گذری [تصادفی] کتاب می‌خرند. دوم، دانشجوین و کارمندان و بازنشستگانی که کتاب خواندن لذت زندگی‌شان است. سوم، ادبا و اهل تحقیق و فرهیختگان که هر روز با هر چند روز یک بار، با پارتیشن کتابفروشی‌های روبه‌روی دانشگاه تهران است. وی بهترین الگویی خرید کتاب را شناخت نویسنده‌گان و آثارشان می‌داند. به گمان او کسی که به‌طور جدی اهل مطالعه کتاب است؛ با نویسنده‌گان مورد علاقه‌اش و مولفان آثار مهم، به‌مورد زمان آشنایی خود و با آگاهی و دانش به سراغ آثار آنها می‌رود و کتاب‌هایشان را می‌خرد و می‌خواند.

اگر کتاب‌ها به صورت موضوعی و عنوانی طبقه‌بندی نشوند، مشتری دچار سردرگمی می‌شود و احتمال کمی دارد که کتاب مورد نیازش را انتخاب و تهیه کند

کتاب و نگار

مدیر کل دفتر برنامه ریزی و توسعه کتابخوانی اعلام کرد

طرح جدید تبلیغ کتاب

در همین حد بگویی که اصولاً توجه به آمار در کشور ما چندان جدی نیست. از این وجه ما چرا که بگذریم اصلاً برنامه‌ریزی‌های کلان در هر مجموعه‌ای نیازمند هماهنگی و همکاری با دستگاه‌هایی است که به گونه‌ای با آن ما چرا وجه اشتراک دارند. در حوزه کتاب و کتابخوانی چندین دستگاه دولتی برنامه‌ریزی می‌کنند؛ از کتابخانه ملی بگریزد تا حوزه هنری یا این وضعیت برنامه‌های که

« به هر حال کار باید از یک جای شروع شود. ما هم برنامه‌های زیادی داریم که بعضی از آنها نیازمند زمان است اما تلاش می‌کنیم اتفاق‌های خوبی مثل بخش گسترده تبلیغ‌های فرهنگی و مخصوصاً کتاب از رسانه ملی آغاز شود. مدیر کل دفتر توسعه و ترویج کتابخوانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی علاقه‌مندی خود را به تحول در این حوزه با این کلمات نشان می‌دهد. علی شجاعی صائین در این گفت‌وگو از اهمیت برنامه‌ریزی هم حرف می‌زند و از طرح جدید معاونت فرهنگی برای بررسی رسانه مطالعه در کشور خبر می‌دهد. رسانه‌ای که در اظهار نظر‌هایی سوال برانگیز از یک دقیقه تا یک ساعت متغیر است.

رسانه مطالعه در ایران همیشه از چالش برانگیزترین مسائل حوزه کتاب بوده است و حتی اهل رسانه هم از رقم دقیق آن اطلاع ندارند چرا؟ راستش را بخواهید گفتن نمی‌کنم کسی نتواند با صراحت و قاطعیت در این رابطه بگوید. رقم علمی و مباحث کتبی من خود با آمار ارائه شده خیلی موافق نیستیم و فکر می‌کنم کشوری با حدود ۲۰ میلیون نفر دانش آموز و

چشم انداز ۲۰ ساله و اهمیت کتابخوانی

به نظر من توسعه کتابخوانی در کشور را نباید بدین‌های جدای از فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی دید. در بستری مناسب از همه این فعالیت‌هاست که کتابخوانی رشد می‌کند. نکته دیگر هم خیلی ریشه‌ای است و به روند آموزش ما برمی‌گردد. اگر چه‌های یاد در مدارس، حتی کتبی که دانش‌آموزان در دست می‌گیرند، به صورت ارزش می‌یابد اصلاً دیگر نازی به برنامه‌ریزی تبلیغی در آن حوزه نیست مثلاً الان موضوع کنکور و رفتن به دانشگاه، رابطه مهم می‌باشد. اگر ما دانشی و آگاهی‌ها به یک ارزش اجتماعی تبدیل کردیم بخش عمده‌ای از فعالیت‌های رسانه‌ای ما در حوزه فرهنگ و کتاب خیلی ضرورت پیدا نمی‌کند. ما باید جوراً به سمتی متغیر کنیم که علم و کتاب اهمیت پیدا کند و نه مدرک بدون علم و بدون پشتوانه جامعه‌ای که می‌خواهد در سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، کشورش اول منطقه باشد. باید از کتاب و علم برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشد. امکان ندارد جامعه‌ای اهل فرهنگ، کتاب و آگاهی نباشد. آن وقت بتواند در حوزه‌های دیگر پیشرفت کند. اگر این ماجرا برای ما درونی شود همه چیز حل خواهد شد.

داشجویا با شمار آلبومی از فرهیختگان در علوم دینی و همچنین علوم روز امکان ندارد سطح مطالعه‌اش در این اندازه‌های بسیار کم که بعضی‌ها آن را مطرح می‌کنند باشد. کشوری با این سطح از توسعه اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی نمی‌تواند آمار مطالعه‌اش در حد چند دقیقه در سال باشد. این حال مادر معاونت فرهنگی در حال مطالعه‌های طرحی پژوهشی و فرآیندهای پژوهشی تا به کتابخوانی به آماری قابل انکار می‌رسیم. این همه بازم تاکید می‌کنم که در حال حاضر هیچ آمار قابل قبولی وجود ندارد و ما نیازمند پژوهش علمی، عبادی هستیم. جناب شجاعی، چطور ممکن است وقتی آماری از میزان مطالعه در کشور وجود ندارد ما به فکر توسعه کتابخوانی باشیم.

حرف شما کاملاً درست است. این مشکل از قدیم وجود داشته حالا که ما در این مجموعه فعال شدیم، ما به فکر رفع آن هستیم. خودمان به شدت این خلا را حس می‌کنیم و به خاطر همین حس است که در حال مطالعه‌های همان طرح پژوهشی هستیم. نمی‌خواهم تقصیر را به گردن گذاشتگان بیندازم اما

اجرائی باید در دست ادارات کل استان‌ها باشد و برنامه‌ریزی‌ها در وزارتخانه انجام شود. حالا بعد از این ماجرا به سوال شما می‌روم. نگاه ما پس از انجام این کار باید به نهادهای فرهنگی بیرون وزارتخانه باشد. ما نه تنها نیاز به هماهنگی با یک دستگاه‌های فعال فرهنگی داریم بلکه باید برنامه‌هایمان در سطح کلان هم در یک راستا باشد. ما نمی‌توانیم نقطه اشتراکمان را فقط در شورای عالی انقلاب فرهنگی

ببینیم چرا که آنجا محاسبات کلان مطرح می‌شود و شاید از خیلی چیزها گذشته شود. البته در حال حاضر یک برنامه‌هایی داریم کتاب‌های مدارس و سازمان‌های آموزشی با آموزش و پرورش، وزارت کار و سازمان زندان‌ها وجود دارد که اینجا همه به دلیل علاقه بعضی مسئولان است و نه یک برنامه راهبردی و مدون. تاکید می‌کنم یکی از شرایط پرداختن به این ماجرا، بیرون آمدن وزارتخانه از این روند اجرائی است.

آقای شجاعی یکی دیگر از حوزه‌های مقبول مانده طی سال‌های گذشته که تأثیر بسزایی هم در توسعه کتابخوانی دارد بخش آگاهی‌های کتاب از صداوسیما است. در برنامه‌ریزی‌های جدید به این حوزه گوشه چشمی داشته‌اید؟

معاونت فرهنگی وزارت ارشاد در حال مذاکره با مأموران سازمان صداوسیماست تا بتواند بستر سازی مناسبی برای تبلیغ فعالیت فرهنگی انجام دهد. در حال حاضر هم این مذاکرات در حال انجام است و ما به دنبال یک تعریف قابل قبول برای ناشران هستیم. خودتان بهتر از من می‌دانید که موسسات تولیدی و صنعتی بنیه عالی خوبی برای تبلیغ محصولاتشان دارند اما ما از هیچ یک از ناشران نمی‌توانیم انتظار چنین بنیه عالی داشته باشیم. مذاکرات پیش می‌رود و خوشحالم که آماذگی برای انجام این کار را از سوی سازمان صداوسیما هم می‌بینیم. امیدوارم بتوانیم در آینده خوشی به ناشران این رابطه بدیم.

و این خبر خوش چه زمانی اعلام می‌شود؟ اجازه بدهید زمانی مشخص کنیم.
تا پایان سال ممکن است اعلام شود؟
من که امیدوارم، شما هم دعا کنید.

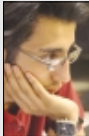
کتاب و نگار

یادداشت

فرید آقایی

لذت برنامه ریزی

ابوالحسن ابتهاج رئیس سازمان برنامه کشور - در دوره پهلوی دوم - در مجموعه خاطرات و جلدی خود

روایت‌های دست‌اولی از نگاه فریدمندان به کشور دارم. ابوالحسن ابتهاج پیش از انقلاب و در سال‌هایی که به گفته خودش به خاندان پهلوی عشق می‌ورزید به دست‌های فراوانی رسید که خود از آن‌ها سخن می‌تواند. به ریاست بانک ملی و مسافرت ایران در فرانسه اشاره کرد. وی پس از سال‌ها خدمت به خاندان پهلوی بالاخره مقضوب دربار شد و علناً درباره شاهی که به آن عشق می‌ورزید باید می‌گفت. شاید به همین علت بود که به زندان هم افتاد و با تلاش‌های دوستان خارجی‌اش (هر چند به انگلیسی بودن شهرت داشت اما توسط آمریکایی‌ها) بالاخره از محبس‌های ریاست‌بافت پاس از انقلاب خاطرات خود را از سال‌ها مدیریت بر سیستم مالی و برنامه‌ریزی کشور بنویسد. یکی از این روایت‌ها اما در تاریخ ماند تا باعث برآمدن آه از نهاد ما و آیدگان شود. ابتهاج در دولت اول شریف امامی - نه دولت سال ۵۷- وقتی در مورد لزوم داشتن نقشه (تجارتی) برنامه برای آینده مملکت سخن می‌گوید یکی از صاحب‌مغضبات به اعتراض می‌برد: «آقا چه نقشه ای؟» مگر می‌شود برای این مملکت نقشه ریخت؟ اینجا همه تصمیم‌ها باید برای همان روز گرفته شود.

... و دریغ و درد. همه اینها را نوشتیم تا برسیم به اهمیت داشتن برنامه‌ریزی در توسعه کتابخوانی و کشور. دریا که پس از این همه سال آمار دقیقی از گذشته و حال سرانه مطالعه در کشور - به گفته مدیر کل دفتر توسعه و برنامه‌ریزی کتابخوانی - وجود ندارد تا دولت فعلی تا به گفته این مسئول فرهنگی شروع به تعیین طرحی برای برنامه‌ریزی این حوزه کند تا بتواند برنامه‌ریزی‌هایش را با آن متعلق کند. هر چند چندین بار آغاز این حرکت از اهمیت است اما گفته شده است که راه آینده خود توسعه کتابخوانی در کشور باید به ظاهر برای هیچ دزدی در کابینه به اندازه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی مهم نباشد. اما تأثیر بزرگی بر توسعه همه جانبه کشور دارد. توسعه‌ای که از هر سو سخن از آن می‌رود.

حالا گذشته از این آمار که نیاز اولیه برنامه‌ریزی برای توسعه کتابخوانی است. معلوم نیست چه کسی و نهادهای این برنامه را تأیید و تأیید می‌کند و چگونه می‌تواند به این حوزه همه دریا می‌زنند اما کجا و چه کسی یک کل یا پاره‌ای است؟! در زمان بی‌مهری به آمار و برنامه‌ریزی، حرکت وزارت ارشاد در دست آوردن رقم دقیق و عملی از سرانه مطالعه در کشور فال تکی است که با همکاری همه نهادهای فرهنگی به رنگ واقعیت در می‌آید.

رتگی که اگر مسئولان فرهنگی کشور در سرودن‌های برنامه راننده باشند بازم بازم در سبیدی کاغذ دستورالعمل‌ها کم می‌شود و اگر برنامه و برنامه‌ریزی به ایمن تبدیل شود نسل‌های شیری آن را در کشتان حس خواهند کرد.

سخن به درازا کشید. قصد وزارت ارشاد برای آغاز حرکتی در این حوزه نباید یا بی‌برنامگی سایر نهادهای یاد رود.

تمام نهادهای فرهنگی کشور باید به یاری این برنامه علمی باید تا حدی تکرد در آینده کسی از بی‌برنامگی آنها دم نزنند.

سایر محمدی

«محمد، پامیر عدل و آزادی» جدیدترین کتاب سید یحیی است که زندگی پامیر اسلام (ص) را در قالب داستان برای نوجوانان روایت می‌کند. این کتاب در هفته گذشته از سوی نشر علم منتشر شده است. «فلسفه و فقه» کتاب دیگری وی که در آن به زندگی و آثار سهروردی پرداخته و در قالب رمان است. سید یحیی برزی متولد ۱۳۳۱ از توابع تکاب دارای دکترای فلسفه است و هم‌اکنون عضو هیات علمی و مدرس دانشگاه علامه طباطبائی محسوب می‌شود و در حال حاضر «حکمت اشراق» سهروردی را در آستانه انتشار دارد. «فلسفه عرفان»، «عرفان نظری»، «الهیات نجات»، «ماجراجوی غم‌انگیز روشنفکری در ایران»، «خودکامی و فرهنگ» و «فلسفه امامت» عناوین بخش از آثار اوست که در سال‌های مختلف منتشر شده‌اند.

با سید یحیی یغربی درباره تازه‌ترین آثار او

واقعیت‌های سهروردی در آشفته‌بازار فلسفه

آقای یغربی اولین سوال من مربوط به آثاری است که در دست نگارش یا چاپ دارید.
 دو کتاب جدید نام که طی ۱۰ روز آینده به بازار خواهد آمد. البته این دو کتاب چاپ و صحافی شده‌اند و یک نسخه از کتاب اول رایه عنوان نمونه برابم فرستاده‌اند. دومین کتاب هم صحافی شده ولی هنوز به دستم نرسیده است.
 کتاب اول به اسم حکمت اشراق سهروردی است. من در این کتاب سعی کردم متن کامل حکمت اشراق را باپارم، البته این کتاب را هم مثل کتاب فلسفه مشاهیر ابن سینا روان ترجمه کرده‌ام و مطالبی را که فیض مدعی است و آنها را به عنوان حکمت اشراق مطرح می‌کند جا زدم و با اظهارات ابن سینا مقایسه کردم. تلاش کردم نشان بدهم سهروردی چقدر مطالب تازه آورده است و آنچه آورده چقدر دارای اعتبار و ارزش است.
 در حکمت اشراق هر اندازه که لازم بود به نقد و بررسی پرداختم. یعنی کسی که این کتاب را می‌خواند سردرگم نمی‌شود ولی برخی کتاب‌های موجود نیست که وقتی کسی آنها را از ابتدا تا انتها می‌خواند، در پایان نمی‌فهمد که سهروردی چه گفته و چه منظوری از طرح موضوع داشته است؟ من در این کتاب مقدمه‌ای هم در شرح حال سهروردی نوشتم و برای نخستین بار اشاراتی به مسأله ارتباط سهروردی با فرهنگ ایران باستان کردم یعنی زمینه ارتباط و احساسات او را بنیست به ایران باستان شرح دادم که با عنوان منبع اطلاعاتی سهروردی از ایران باستان؛ چاپ شده است. مستشرقانی چون هانری کریس که درباره سهروردی و آثارش کار کرده‌اند، متوجه این موضوع نشده‌اند و در این زمینه کار نگرفته‌اند. در حقیقت اصلی‌ترین معبد ساسانیان به

معروف آلمانی به ایران پایید و مدت ۱۰ سال در آن مناطق به تحقیق و بررسی پیرامون ویرانه‌های شیز پرور داد. الان این معبد جزو آثار جهانی در یونسکو به ثبت رسیده است و من توصیه می‌کنم که هموطنان عزیز ما از بازدید این منطقه غفلت نکنند. بازدیدکنندگان خارجی این منطقه گاهی از بازدیدکنندگان ایرانی خیلی بیشتر و حتی چندین برابر است.
فکر می‌کنید این کنواهی ناشی از کجا و چه کسانی است؟

ببینید این آشفته‌بازاری که در خیلی از مسائل حاکم است در معرفی و شناخت چنین اماکنی هم تسری پیدا کرده است. در این فرصت می‌خواهم از صدا و سیما بپرورانم که گاهی یکسری امکانات این رسانه ملی در خدمت و معرفی فرهنگ اقوام به شکل عادلانه توزیع و تقسیم نمی‌شود. مثلاً بخش عظیمی از اوقات صرف ورزش می‌شود، یک بخش عده صرف سیاست می‌شود، اما فرهنگ و ادبیات از این عنوان نعمت نصیب نمی‌برد. باید موضوعات مهم جامعه مثل معرفی آماکن مذهبی و فرهنگی سهمی در آن رسانه داشته باشند. یکی از این مسائل توجه به مسأله علم و تحقیق و مطالب جدید است. به هر حال از توجه به این مسائل توسط صداوسیما به هر دلیل غفلت شده است.

از مسیر گفت و گو دور شده‌ایم آقای یغربی، شیخ شهاب‌الدین سهروردی در مورد ایران باستان متن مکتوب و مستقلی دارد؟

نه. در همین رساله «حکمت اشراق» چیزهایی گفته بود. مثلاً شاهان ایران شخصیت‌هایی پامیرگونه بودند و یا اینکه نور و قلمتی که در حکمت اشراق مطرح کرده یا ارواح و انواع ارواها را که مطرح کرده و از آنها نام برده یا همین نام بردن از ماه‌های سال مراد، ماه شهریور، خرداد، اسفند، اسفندرامد و... اینها برای یک فرد دور از آن فضا و محیط اطلاعات ساده‌ای است ولی برای فیلسوفی مثل سهروردی که در نزدیکی شیز زندگی می‌کرد اطلاعات چندانی جالب توجهی نیست.

من این شیوه را هم در کتاب فلسفه و فقه مطرح کردم که داستان زندگی سهروردی است. در حکمت اشراق هم به صورت فصلی در بخش اول

من در این کتاب سعی کردم متن کامل حکمت اشراق را بیاورم. البته این کتاب را هم مثل کتاب «فلسفه مشاهیر ابن سینا روان ترجمه کرده‌ام و مطالبی را که شیخ مدعی است و آنها را به عنوان حکمت اشراق مطرح می‌کند جدا کردم و با اظهارات ابن سینا مقایسه کردم

کتاب آورده‌ام که اشالله محققان محترم در آینده شاید نکات دیگری به آن اضافه کنند اما از آن نقد کنند. به هر حال کاری است که کرده‌ام و این یکی از کتاب‌هایی است که آماده است و به زودی توزیع می‌شود.
کتاب بعدی شما که پیرامون پامیر اسلام است در چه مرحله‌ای است؟

این کتاب الان چاپ و صحافی شده و طی روزهای آینده توزیع می‌شود. نسخه‌ای از آن هم دست من است که «محمد(ص) پیام آور عدل و آزادی» نام دارد. من این کتاب را در قالب رمان نوشتم که برای عامه مردم و نسل جوان جذاب باشد. من در این اثر برداشت‌هایی نو از مآله زندگی پامیر اکریم به دست داده‌ام که در کشور ما روشی بدون سابقه است. در حقیقت تاریخ زندگی پامیر(ص) را خیلی‌ها نوشته‌اند ولی شکل و شیوه کار من متفاوت است. در این رمان بسیاری از مسائل زندگی پامیر با برداشتی جدید ارائه می‌شود و واقع نگری است از یک زاویه خاص. من از یک زاویه انسانی به آن حضرت نگاه کردم که در دنیای امروز امر شناخته شده‌ای است.

مباحثی مثل اعجاز و فوق بشر بودن انبیا و سفر به معراج در ادیان باطل دنیا جهانی ندارد. در اسلام خداوند یکی و در هیچ کس و در هیچ جسمی حلول نداشته است و این راویه به کرد فدرنگی دارد و بقیه پرداختم. کتابی بسیار زیباست. گاهی می‌شد که برای تمام کردن یک فصل آن احساسات به من اجازه نمی‌داد ادامه بدهم. گریه‌ام می‌گرفت. ناگزیر کار را تعطیل می‌کردم. تصمیم داشتم اقدام سریع کار را تمام کنم که در چهل روز آماده شود. اما به خاطر حادثه‌ای که در اوایل این رمان برام اتفاق افتاد از زمان شروع تا پایان رمان جمعاً دو ماه بیشتر طول نکشید.

منابع کار شما در نوشتن این رمان چه آثاری بودند؟

این رمان را هم به سبک «فلسفه و فقه» که درباره سهروردی بود تألیف کردم یعنی این کار دوم من است که اثری را در این سبک و قالب و پایان نگری و تجربه می‌نویسم. در فلسفه و فقه، حتی ابیاتی را که در ابتدای هر فصل آوردم در کتاب «محمد(ص) پیام آور عدل و آزادی» این کار را نکردم. یعنی به احترام آن حضرت من شعری در کتاب نیاوردم. ولی در کتاب فلسفه و فقه در آغاز هر فصل چند بیت شعر آوردم. حتی منبع شعر را هم ذکر نکردم. چون این کار با کار تحقیقی فرق دارد. یک مانی یک مقاله تحقیقی می‌نویسیم و ناگزیر از ذکر منبع هستیم. اما من در این رمان به مسائلی پرداختم که همه قبول دارند.

اهل سنت و تشیع می‌پذیرند. تمام سیره‌ها را ذکر کردم. در حین نوشتن این کتاب حقایق می‌چهل منبع معتبر در اختیار داشتم. چه از شیعه چه از اهل سنت. بعداً تحلیل از این نگارش‌ها به عنوان جلد دوم این کتاب خواهم نوشت تا مطمئن این

بحث ما باشد. منابع گام وارد آنجا خواهم گفت. **گویا لیل از شما کسان دیگری هم روی کتاب «حکمت اشراق» سه‌روردی کار کرده‌اند؛ چه ضرورتی شما را واداشت که مجدداً روی آن کتاب کار کنید؟**

بله. سابق بر این کتاب حکمت اشراق(ترجمه شده و رساله انواریه هم ترجمه اش موجود است. من معتقدم این کتاب تعلیم سه‌روردی را بهتر و روشن‌تر به مخاطب منتقل می‌کند. ضمناً یک ارزیابی جدی هم از تعالیفش در این کتاب آورده‌ام و از ابهام و مغالط گویی و تاویل دلخواه خودم هم برهیزر کرده‌ام. خیلی عینی یا موضوع و مسائل برخورد کردم. نه بر حسب تخیل و غلو و نه بصورت شیفته وار. برخی‌ها در مورد سه‌روردی کارهایی کرده‌اند، ولی اگر بپرسید سه‌روردی حرف مهندس چیست؟ نمی‌داند و نمی‌تواند توضیح بدهند ولی حاضرند دو ساعت گلدی خوششان را بزنند و فریاد بزنند سه‌روردی آدم بزرگ بود. **پازخوئی آثار سه‌روردی در جامعه امروز و برای نسل امروز چه ضرورتی دارد؟**

توجه به سه‌روردی و آثارش در روز زمان گذشته یک کلف داشت. بعد از آن جریانات مصادق و کودتا که احساس می‌شد مشروطیت رژیم سلطنتی مورد تیرید قرار گرفته است و بعضی افراط‌پوکی‌ها به دربار پشیمانده می‌دانند که نمی‌شود فقط با سرتیروز و فتیان سیاست‌های فرهنگی و نظامی راه پیش برد. و باید این نظام ریشه‌های فرهنگی و مذهبی خودش را دادند تا باشد تا در دل مردم و نخبگان جا بگیرد در این مسیر عده ای سعی کردند فرهنگ نظام شاهنشاهی و ایران باستان را یعنی تاریخ دو هزار و پانصدساله را با حکمت و فلسفه اسلامی گره بزنند. چون در حکمت نفسی که نام شاهان ایرانی را برده و از ایران باستان به عنوان یک منبع معرفی نام برده همین سه‌روردی بود. به همین دلیل عده‌ای سه‌روردی و آثارش را رایش قبی می‌گرفتند. البته بعد از فرهنگ و مدن ایران و ایران دوستی بدم نمی‌آید. یابکنکه از هنگ ایران و تاریخ ایران باستان به عنوان یک منبع معرفی نام می‌برند. من به سرتیوزم ایران علاقه‌مندم و این سرتیوزم واقعاً دوست دارم. در آن شرایط وضع به گونه‌ای بود که سیاست به دنبال این فقیه بود که چنین کاری بشود و می‌شد. این کار ارزشی شروع کردند. خواستند قدری هم به آن قداست بدهند. زنده‌نق تم در محضر علامه مطلبایی من در آن زمان نمی‌دانستم پشت پرده جریان از چه قرار است. هانری کریژن هم در جامعه می‌یاد باز برگ شد. یک مستشرق معمولی بود ولی خوب اخراج‌آحنی مقام معنوی و عرفانی به او داده‌اند. و حتی بعضی شیعه مسلمان هم به او لقب می‌دهند. پرداختن به سه‌روردی در رژیم گذشته با این انگیزه بود.

در رژیم گذشته خط دیگر چه بود؟

خط دیگری هم دیرتر از آن شروع شد. یعنی در زمان حزب رستاخیز این خط را پیگیری می‌کردند. خط دوم به دنبال این بود که برای رژیم ریشه‌های مذهبی بترشد، تا بکنجه گامی برای نظام شاهنشاهی باشد. سلطولیت به پیش بردن این سیاست هم به عهده کسی بود که من نمی‌خواهم از او اسم ببرم چون ممکن است نایاب در گوشه ای افتاده باشد. این شخص لاشی می‌کرد و در جست وجوی حدیث‌هایی بود که تایید و تکیه کند که سلطان، سایه خداست. ولی همان شخص می‌گفت این حرفند. در میان مردم کارگر نبود تا مردم را به جا نگذاشت. چون قدرت و نفوذ معنوی و شخصیت خاص حضرت امام(ره) بالاخره همه رشته‌هایی که رژیم شاه یافته بود را پینه کرد. اما بعد از انقلاب اسلامی توجهی که به حکمیایی مثل سه‌روردی می‌شود به خاطر امکانات وسیعی است که امروز در اختیار دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی برای تدریس فلسفه است. هرچند امروز به سه‌روردی به عنوان یک تکلیف توجه می‌شود.

شما با چه انگیزه‌ای به سراغ سه‌روردی و حکمت اشراق اوقه ای‌ها؟

چون کام تدریس فلسفه است. قبلاً فلسفه مشاء این سینا در سال ۸۳ چاپ شده بود و این بار کتاب حکمت اشراق را چاپ کردم. الان هم تا آن اندازه که بنیانی‌اش اجازه بدهد تصمیم دارم در مورد فیلسوفانی چون فارابی و کندلی به همین صورت تحقیق و پژوهش داشته باشم. ما درباره فارابی یا کندلی کتاب معتبر و علمی نداریم. قصه وار مطالبی داریم که در آن گوشه‌ای از شخصیت و آثارشان مطرح می‌شود. اما فارابی نکته‌های بسیار جالبی در آثارش دارد. بد نیست به عنوان نمونه عرض کنم: متاسفانه دانشگاه‌های ما حتی حوزه‌های علمیه ما خیر ندارند که شیعه معروف کائنات را کندلی مطرح کرده بود. همان نخستین فیلسوف اسلامی ما منتها ماجدی نگرفتیم. آن هم نه اینکه بالشاره و رمز شیه کائنات را مطرح کرده باشد. مثل هافل اصفهانی که می‌گوید ادل هر زده که بشکافی آثارش در میان بینی و ما تفسیر کنیم که مخالف در این شعر به اتم

در مورد چرایی پرداختن به سه‌روردی توضیح ندادید؟ کدام بخش از دیدگاه‌های سه‌روردی امروز به کار ما می‌آید؟

من سه‌روردی را در دیدف همین کارهایی که برای همه فیلسوفان انجام خواهم داد، قرار می‌دم. اول این سینا را نوشته که خودش در فلسفه محور است. بعد سه‌روردی را نوشته که در همین کتاب حکمت اشراق می‌بینید. آن شاه‌الله «حکمت ملاصدرا» را هم خواهم نوشت و کندلی و فارابی را جدا جدا می‌نویسم. در پاسخ به سوال شما باید بگویم، حقیقت این است که از پازخوئی آثار سه‌روردی چیزی زیادی گیر ما نمی‌آید. هرچقدر در آثارش جست‌وجو کنیم، افزون بر آن چیزهایی نیست که من در حکمت اشراق آورده‌ام. تقریباً هر چه بود من در این کتاب بحث کرده‌ام.

کتابی در «فقد غزالی» نوشته‌اید مربوط به کدام غزالی است احمد غزالی یا امام محمد غزالی؟

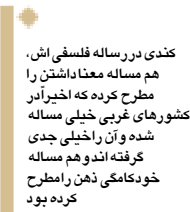

وبخت وجود معرفت شناسی...می‌پردازد.

کتاب دوم علّت از ارسطو تا امروز است و بعد کتاب سوم من ذات وصفات حضرت حق از ارسطو تا امروز است. من در این مجموعه تا آنجا را پیگیری کرده که از نوافلاتونی رسیده به اسلام، به شاه‌های فلسفه در قرن پنجم و ششم اروپا برتعمام چون در فرهنگ ما تاثیر نگذاشته است. اگرستین روی ما اثر نداشته است. از قرن ششم هجتم میلادی به بعد شاه‌های غربی فلسفه در ما تاثیرگذار نبود. آنچه در زمان مامون ترجمه شده‌اند، تاثیر خوششان را به جا نگذاشته. کتاب چهارم «فقرتین است و مسأله فقرتین» کتاب پنجم هم اسان شناسی است. بعد کتاب فلسفه‌های متفک و منعم هم در...سه جلد آن شامله در راه است.

امشاره دارد. من آنقدر متعصب نیستم که اینگونه قضاوت کنم. **کندلی در کدام رساله‌اش شبهه کائنات را مطرح کرده بود؟**

کندلی در رساله فلسفی اش، هم مساله معنا داشتن را مطرح کرده که اخیراً در کشور‌های غربی خیلی مسأله شده و آن را خیلی جدی گرفته‌اند.هم مسأله خودکامگی ذهن را مطرح کرده بود. منتها الان گروه‌های فلسفه در دانشگاه‌های ما، کارشان بیشتر شبیه بازی است. یک کار فکری جدی نمی‌کنند. هر سال هزاران پایان نامه و رساله می‌نویسند. یک میلیارد از این رساله‌ها باز در یک جامعه اگر تولید بشود نه تنها یک پاسخ کارآمد حتی یک سوال کارآمد ایجاد نخواهد کرد. من تصمیم دارم راجع به ملاصدرا و راجع به ابوالبرکات بغدادی که آدم بسیار مهمی است کار کنم. در مورد هر کدام یک کتاب ۳۰۰ صفحه‌ای که دانشجویان تهیه آن را داشته باشند، لازم است.

کندلی در رساله فلسفی اش،

هم مسأله معنا داشتن را

مطرح کرده که اخیراً این

کشور‌های غربی خیلی مسأله

شده و آن را خیلی جدی

گرفته‌اند.و هم مسأله

خودکامگی ذهن را مطرح

کرده بود

حجری، نهصد سال بعد از ایشان هم هنوز ما دچار آشفته بازار فکری و فرهنگی هستیم. یعنی هنوز معلوم نیست که در دانشگاه‌ها چه می‌گویند و چه می‌زنند. یا در مورد غزالی نظری من محدث احمد عرفی به حرف خودشان ندارند.

شما هم چون آن دسته از افرادی هستید که معتقدند بعد از غزالی فلسفه و تولید اندیشه منطلد شده است؟

کلاً فلسفه نابودشد. یعنی این شعار هم موثری است که «فزالی ضربه‌ای به فلسفه زد که فلسفه هرگز نتوانست از زیر آن ضربه قدامت کند. غزالی آدمی است که امروز جهان اسلام زیر نفوذ اوست، بنابراین استاد همان دانشمند مصری می‌گوید: «بالاخره روزی عقل داری خواهد کرد». **شما در این کتاب به کدام فیلسوفان می‌پردازید و آرای آنها را نقد می‌کنید؟**

روش من در این کتاب این است که مسأله به مسأله از ارسطو و ما قبل ارسطو شروع می‌کنم و به جای می‌رسم که در آنجا کار متوقف می‌شود. یک شاخه از تعلیم یونانیان ترجمه می‌شود و می‌آید می‌رسد به اسلام. شاخه دیگر هم در اروپا با مسیحیت ترکیب می‌شود. ما یا آن بخش اروپایی و ترکیب فلسفه یونان با مسیحیت کاری نداریم و آن بخشی که بر فرهنگ ما تاثیر می‌گذارد مورد بررسی قرار می‌گیرد. مثلاً می‌خواهم بدانم موضوع فلسفه در متافیزیک ارسطو چه بوده درکنجه چگونه بوده در فارابی و در این سئیا چگونه است؟ این مباحث را تحلیل می‌کنم و بعد نشان می‌دم که چه تفاوت‌هایی پیدا شده است و در اواسط کار ما بچقدر به این سمت و آن سمت کشیده شدیم.

تعریف فلسفه در کدام کتاب کلاً تغییر پیدا کرده. در پایان هم نظریه پروازی می‌کنم که ما برای درست بودن کار باید در تعریف فلسفه برگردیم به این سینا و ابوالبرکات بغدادی و کندلی.

در جلد دوم «عیان‌نقد» به چه مباحثی پرداخته‌اید؟
جلد دوم عیار نقد را برآوردن آثار حکم تم چاپ کرده است و من پنج مسأله بنیادی را در این کتاب بررسی کرده‌ام. بیشتر به خاطر اینکه انگیزه‌ی این کار باشد. من مدعی نیستم که می‌خواهم این سینا یا ملاصدرا یا ارسطو را برای بنیم و خودم یک جهان‌بینی جامع و بی‌ایراد به جامعه عرضه کنم. نه تمام تلاش من بر این است که زامی باز کنیم برای افزون‌خواهی در معرفت. یعنی ما نباید به آنچه داریم دلغوش باشیم. این را باید بدانیم که فهم جهان فقط این نیست که این سینا می‌گوید. ما باید بگویم فهم او چیست. بفرماییم. از قضا همین حرف در آثارش تکرار شده است.

کندی می‌گوید: در فلسفه یک نفر نمی‌تواند به جایی برسد. هر کس باید تلاش کند. بعدم خودش را ادا کند. الان اگر بپرسیم چهار نفر بعد از ملاصدرا سهم ما در فلسفه چه بوده؟ آیا جوانی داریم؟ جهان اسراروی دارد که تا ۲۰ سال قبل قیاسی از آن کشف نشده بود. الان هم اسرار کشف نشده دوران است. **آقای دکتر در پایان اگر حرف نکته‌ای دارید، بفرمایید.**

سیاری از مراکز فرهنگی هنوز معنای تولید علم و دانش را نمی‌دانند. خیال نکنید معنماً علم و دانش را به بازی گرفته‌اند. بلد نیستند. فکر می‌کنند حاشیه‌نویسی به آثار گذشتگان، مسائل موجود را زیر و رو کردن، دوباره این فیلسوف را یا آن فیلسوف مقبله کردن می‌شود تولید علم. هر جامعه‌ای یک میلیون سال هم خودش را بر سر این اتفاق می‌اندکد که کند. در جامی‌زند. تولید علم وقتی اتفاق می‌افتد که راه جدیدی پیدا شود و نظام فکری جدیدی مطرح شود.

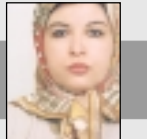
شما ببینید، «ستاره شناسی» مطلبوسی یا طبیعیات ارسطو یا پزشکی گالیلوس و بقرطاس را که بر هر کدام از این کتاب‌ها طی چندین قرن گذشته شاید یک میلیون حاشیه نوشته‌اند. اما هیچ تحولی ایجاد نشده. ما در بقرطاس ارسطو جالیلوس ماندم. زمانی تحول ایجاد شد که عده‌ای راه جدیدی پیدا کردند.

یادداشت
سوسن طاهریس

انتقال نسلبا

خدایند فرمود: «کن فیکون»، خدایند گفت بشو و شد. این حرف همیشه مرا به فکر فرو برده است. کلام چه قدرتی دارد، گویندترین وسیله ارتباطی میان انسان‌ها زبان است و بشر از طریق گفت و گو، دانش و اندیشه‌های خود را به نسل بعد شده سده می‌کند. به همین علت است که بشر موفق شده سده‌ها را در زندگی بشکند. او با انتقال دانش و تجربه‌هایش در دفع خود را به نسل بعدی منتقل می‌کند. در وجود نسل بعد زندگی می‌کنند. نسل بعد نیز به همین ترتیب چیزی بر اندوخته نسل پیشین می‌افزاید و به نسل پس از خود می‌سپارد. به نظر من تفاوت و از حیثیت انسان بر دیگر حیوانات همین است. تجربه‌های یک فرد با مرگ او می‌میرد و نسل بعد باید از اول شروع کند.

به خاطر قدرت کلام است که انسان چنین بر محیط خود تسلط یافته، همه اختراعات و اکتشافات مادی و معنوی بشر از اینجا نشأت می‌گیرد و قصه، یکی از زیباترین، جذاب‌ترین، اندیشمندانه‌ترین و کارآمدترین قالب‌ها برای انتقال این دانش و تجربه به نسل بعد است که متأسفانه امروز در کشور ما ارزش بعد از اهمیت خود را از دست داده و این یعنی آنکه ارتباط نسل امروز با نسل پیشین گسسته شده است.

مردم، امروز در کشور ما درگیر مسائل روزمره، به خصوص مسائل اقتصادی، سیاسی و معیشتی هستند و کمتر وقتی برای انتقال تجربه‌های خود به نسل بعدی دارند. در حالی که امکانات قدرتمند و وسایل ارتباط جمعی در اختیار ماست و اگر خوب از آن استفاده می‌کردیم، می‌توانستیم بهترین نحو جبران کننده باشد ولی این دستگاه‌ها چنان که باید متوجه اهمیت خود نیستند. برای مثال، کانون پرورش فکری که پیشتر از هر سازمان دیگری به این امور می‌پرداخت به دلایل مختلف، آن تأثیر را که باید بر دیگر سازمان‌ها نمی‌گذارد. در حال حاضر، بوجه‌های سنگینی صرفه‌ایات کودک می‌شود که به دو علت آنچنان که باید موثر واقع نمی‌شود یکی آنکه با وجود سنگینی آن، هنوز در آن حد نیست که کفایت کند و دوم اینکه سیاست هزینه کردن آن، گاهی سیاست درستی نبوده و جواب لازم را نداده است و اما قصه‌های امروز چه وضعیتی دارد و چه مشکلاتی؟ به باور من کودک امروز به قصه امروز نیاز دارد و قصه‌های امروزی، اغلب بسیر کم و ضعیف ارائه می‌شوند. -قصه‌های قدیمی، آن کارآمدی که باید داشته باشند را ندارند. -مهم‌ترین دستگاه ارتباط جمعی ما یعنی تلویزیون، اهمیت قصه‌گویی به صورت چهره به چهره را فراموش کرده در حالی که این شیوه، بهترین و موثرترین روش برای برقراری ارتباط با مخاطب است.

دوروش
زهرا بیلی

گشتی در دنیای پرمز و راز افسانه‌ها

قصه، جذاب‌تر از هر رسانه

مخاطبان خود را گسترش داده و با بردن آنها به جهانی خیالی و دیگرگون، حقیقت را به آنان نشان داده و ذهن و روحشان را تلفیق می‌کنند. شگفتی‌های کودکانه امروز را مقارنت با دیروز می‌دانم. می‌گویم، اگرچه امروز همه چیز تغییر کرده و کودکان آنچنان که باید و شاید قصه را نمی‌شناسند و وسایل دیگری چون تلویزیون، ماهواره و بازی‌های نرم افزاری، جایگزین کتاب و قصه شده‌اند و دیگر کمتر مادری است که برای بچه‌های خود قصه بگوید، اما هنوز قصه‌گویی، بهترین روش برای برقراری ارتباط با کودکان و آموزش دادن به آنهاست و به این خاطر است که جهان امروز به افسانه‌ها و قصص روی آورده و توجهی ویژه به ادبیات شرقی چون هزار و یک شب و داستان‌های منثور داشته است.

ارتباط زنده عاطفی و دوسویه‌ای که قصه‌گو با کودک برقرار می‌کند و تأثیرگذار است که هیچ چیز دیگری را نمی‌توان جایگزین آن کرد

میرنشر توکا، همه افسانه‌ها را برای کودکان مناسب نمی‌داند و بر این باور است که بهتر است کودکان با قصه‌های ترسناک و وحشت‌آور چون قصه شیطان و دیوانه‌شنیدنی‌ها زیاده‌اندگان داستان‌ها مناسب سن و سال آنها نبوده و بر شدت و بلندی‌شان، تأثیری منفی می‌گذارد و از این روست که در قصه‌های شبانه، دیوها و غول‌ها، هراس‌آور نبوده و گاه حتی شاد و شوک‌ناک نباشد. به باور نویسنده افسانه‌های ترسناک برای بچه‌ها پرداخته و داستانی متفاوت را برای آنان روایت کردیم. مژگان شیخی، نویسنده کودک و نوجوان نیز قصه را روشی برای تعلیمی و سرگرم‌کننده می‌داند که روان، آموزش‌دهنده، جذاب و هیجان‌انگیز است و می‌گوید: قصه‌ها در قالب تخیل به بیان آرزوهای بچه‌ها می‌پردازد و این امر موجب می‌شود که کودکان در مورد دلبنده‌ها و مسائل گوناگون فکر کنند و این اندیشیدن، تخیل آنان را برمی‌انگیزد. شهرام اقبال‌زاده، منتقد و مترجم کودک و نوجوان نیز قصه را جذاب‌تر و موثرتر از هر رسانه تصویری و نوشتاری دانسته و می‌گوید: ارتباط زنده عاطفی و دوسویه‌ای که قصه‌گو با کودک برقرار می‌کند، تأثیر گهرا و ناآگاهانه است که هیچ چیز دیگری را نمی‌توان جایگزین آن کرد و از این روست که هیچ کدام از رسانه‌ها قادر به برقراری این رابطه دوجانبه با کودک نبوده و به این خوبی نمی‌توانند بر ذهن و عاطفه کودک تأثیر بگذارند. وی فاصله‌گذاری را یکی از ارکان قصه‌گویی می‌داند و معتقد است: نمایشنامه‌نویس برجسته‌ای چون برتولد برشت با الهام از قصه‌های شرقی، فاصله‌گذاری را ایجاد کرده و این همان چیزی است که ارتباط را دوجانبه می‌کند و منطق گفت و شنود را

نگاهی به دهمین جشنواره قصه‌گویی قصه‌گویان شش کشور در جمع بچه‌های ایران

مدرعامل کانون پرورش فکری، یکی از فعالیت‌های جدی این سازمان را توجه به قصه‌گویی برشمرد و درباره جشنواره قصه‌گویی اسامیل می‌گوید: ۲۵ قصه‌گویی ایرانی و ۱۰ قصه‌گویی خارجی از تبریز، سوند، هند، انگلستان و ژاپن در آموزش و پرورش را قصه‌گویی می‌داند و معتقد است: قصه‌گویی در دنیای امروز دوباره در حال رونق گرفتن و گسترش یافتن است و در کشورهای مختلف خانه‌های قصه‌گویی ایجاد شده تا مرزبانان را با قصه و روش‌های گفتن آن آشنا کنند.

دوروش
زهرا بیلی

قصه یکی از هنرهای دیرین انسان است که تولد آن به تولد انسان می‌رسد. از همان زمانی که آدمی توانست با محیط پیرامون خویش ارتباطی غیر از دیگر موجودات برقرار کند به قصه و قصه‌گویی نیاز پیدا کرده، شاید از این روست که کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، بر آن شده تا در دهمین جشنواره قصه‌گویی، قصه‌گویان ایرانی و غیرایرانی را گرد هم آورد تا بدون در نظر گرفتن محدودتهای جغرافیایی برای بچه‌ها داستان بگویند و آنان را به دنیای پرمز و راز خیال ببرند. محسن چینی‌فروشا: مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، قصه را از فطری‌ترین نیازهای بشر می‌داند و می‌گوید: قصه‌گویی، هم‌راه بشر است و قصه‌گو کسی است که مخاطب خود را به خوبی می‌شناسد و با قصه‌ها آشناست، بنابراین با توجه به شناختی که از شنونده خود دارد داستان‌هایی را برمی‌گزیند که با ارتباط برقرار کرده و راه‌های غلبه بر مشکلات را به وی می‌آموزد. وی یکی از بهترین و ساده‌ترین شیوه‌های

کودکان را افزایش داده و به رشد عاطفی و کلامی آنان یاری می‌رساند. علاوه بر این قصه‌ها به تخلی کودک پر و بال داده و به او کمک می‌کنند تا با منطق و درک خاص خود به کشف و شناخت دنیا بپردازد و از این روست که اینشتین می‌گوید: من ریاضی را از داستانی‌سنگی آموختم.

مهم‌اقل‌اراده معقدات‌که افسانه‌ها، قدرت تخلی‌چه‌ها، افزایش می‌دهند و آنها را به تفهیم‌شدن داده و وقت‌مادری از اینشتین می‌خواهد، فرزندش آنا که خواندن ریاضی تشویق‌کنند، این دانشمند بزرگ به لومی‌گوید: تا می‌توانی افسانه‌خوان، چرا که خواندن قصه، ذهن انسان را به خیال‌پردازی واداشته و قدرت تفکر را در افزایش می‌دهد.

افسانه و افسانه نیندازیم

کودکان با شنیدن و فکر کردن به قصه‌هایی که برای آنها خوانده و تعریف می‌شود می‌توانند با افسانه، حقیقت، موفقیت‌ها، زمان‌ها و مکان‌های مختلف آشنا شوند، همچنین داستان‌ها، قدرت تمرکز و دقت

وی افسانه و جزو ادبیات عامه و نه عامیانه برشوده و می‌گوید: افسانه آنجانی که باید و شاید به ادبیات شفاهی، قصه و افسانه اهمیت نمی‌دهیم و آن را در داستان‌های عامیانه می‌دانیم در حالی که افسانه‌ها و داستان‌ها جزو ادبیات عامه بر دم به شمار رفته و به آحاد مردم تعلق دارند بنابراین بهتر است افسانه‌ها را جدی بگیریم و کودکان را با قصه آشنی دهیم و آن را کوچک بشماریم.

اقبال زاده همچنین بر این باور است که فریبان در سال‌های اخیر به قصه و افسانه روی آورده و به اهمیت آن بر ذهن و روان مخاطب پی برده‌اند پس بهتر است ما ایرانیان نیز به بازبوسی قصه‌های خود برای کودکان بپردازیم و از جادوی قصه، غافل نشویم. اسدالله شعبانی هم معتقد است که افسانه‌ها، داستان‌ها و افسانه‌ها، روح را زنده نگه می‌کنند و ذهن او را به کشف و آگاهی‌ها و آسان‌سازی می‌کنند و همچنین ایجاد آسانی را در کودکان گسترش داده و آنان را به فطرت حقیقی خود نزدیک‌تر می‌کنند.

اما مؤان شکیب بر این باور است: اگر قصه‌ها خوب و پرکشش باشند، همیشه جایگاه خاص خود را حفظ می‌کنند؛ برای مثال هنوز هم داستان‌های هری پاتر به چاپ‌های پیاپی می‌رسد و این بیانگر علاقه کودکان به قصه است. اگرچه در شرایط امروز و با وجود امکانات گسترده ارتباطی، قصه نوشتن مشکل‌تر شده و کسانی می‌توانند موفق عمل کنند که طرح نداشته باشند و داستان‌های جذاب و خواندنی بنویسند. و به زمینه‌هایی بپردازند که کمتر به آن پرداخته شده و مورد علاقه بچه‌هاست.

وی نحوه بیان و سرمایه‌گذاری کلان روی داستان‌های هری پاتر را یکی از دلایل موفقیت این اثر دانسته و می‌گوید: وقتی داستانی به چندین زبان ترجمه می‌شود بچه‌های بیشتری آن را می‌خوانند و با آن آشنا می‌شوند در صورتی که کتاب‌های ما بخش خوبی ندارند و در شمارگان بسیار پائینی منتشر می‌شوند. از یک طرف، کتاب‌های شناخته شده، بیشتر به داستان‌هایی مربوط می‌شود که به فیلم و کارتون تبدیل شده‌اند اما در کشور ما تنها در این زمینه سرمایه‌گذاری نمی‌کنند بلکه به نویسندگی نیز به عنوان یک کار مستقل توجه

نکرده و از نویسندگان حمایت نمی‌کنند و کره ما ایرانی‌ها نیز درباره جادو و جادوگری بسیار گفته‌ایم.

آموزش را با قصه همراه کنیم

امروز قصه گوئی، یکی از بهترین و ساده‌ترین شیوه‌های آموزش است و معلمان در همه جای دنیا از این الگو برای انتقال دانستی‌ها به کودکان بهره می‌برند اما آموزش و پرورش ما همچنان از همان روش‌های قدیمی استفاده کرده و قصه گوئی و قصه خوانی برای کودکان را کاری بی بهره و بی نتیجه می‌داند.

اسدالله شعبانی معتقد است که نظام آموزش کشور ما همگام با تحولات روز روز و مطالبی در کتاب‌های درسی گنجانده و به بچه‌ها آموزش داده می‌شود که بسیار کهنه بوده و فاقد جذابیت و دلنشسته نواست.

وی در نظر گرفتن سبب‌ها برای قصه گوئی و قصه خوانی دانش آموزان ضروری می‌داند و می‌گوید: معلمان باید دوره‌های قصه خوانی ببینند و با داستان‌ها و افسانه‌ها آشنا شوند؛ چرا که اطلاعات آنها بسیار ابتدایی است. قصه و کارکرد آن را نمی‌شناسند و نمی‌دانند چگونه می‌توان کودکان را از طریق داستان یا گوهر و جویشتان آشنا کرد. مؤگان شکیب یا تکبیر به نتیجه‌های آموزش قصه و داستان، این دو را از یکدیگر جدا می‌داند و می‌گوید: قصه از فرمی قدیمی‌تر پیروی می‌کند و قهرمان آن بیشتر تپ هستند از انسان؛ ای به گونه‌ای که تغییر و تحولی در آنان راه نداشته خیر، همیشه خیر و شر، همیشه فرست در حالی که یکی از عناصر مهم داستان، شخصیت پردازی است و اینکه آدم‌ها دچار تغییر و دگرگونی می‌شوند. همچنین در قصه، ماجرا همیشه به رسم می‌آید در حالی که در داستان، حورث به صورت علمی و معلولی بوده و آئی و اتفاق آید نیستند. سوسن قدادسی نیز می‌پندارد آدم‌های قصه با خوب خوانند باید این به آن عاقل است که بچه‌ها، نسبتاً را به خوبی درمی‌یابند و ما ناچاریم همه چیز را به نهایت خود برسانیم تا آن را بهتر و بیشتر دریابند و باور کنند.

دعیمین جشنواره قصه گوئی حضور یافته‌اند که در پنج بخش این جشنواره شرکت می‌کنند.

چینی فرشان بر این نکته که همه معلمان مقطع ابتدایی هم باید با قصه و قصه گوئی آشنا باشند، تأکید می‌کند و می‌افزاید: سال‌ها پیش، طرح‌های مختلفی را از جمله طرح «کانون- مدرسه» با همکاری آموزش و پرورش اجرامی کردیم و به مربیان پیش از دو هزار دبستان قصه گوئی آموزش می‌دادیم اما متأسفانه آموزش و پرورش آن‌طور که باید و شاید ما را یاری نکرد و نتوانستیم این همکاری را به نحو شایسته و موثر ادامه دهیم.

وی قصه گوئی در ادبیات را موفق‌تر از تلویزیون می‌داند و معتقد است: قصه گوئی با لحن ارتباط دارد تا تصویر، بنابراین قصه گوئی در رادیو از رواج و استقبال بیشتری از جانب مخاطبان برخوردار است.

مهندس قاسم کریمی، دبیر جشنواره قصه گوئی، قصه را بیان‌کننده ضروری‌ترین مسائل بشر به زبانی ساده و عامیانه دانسته و می‌گوید: خداوند در کتاب آسمانی ما، قرآن، برای مخاطبانش قصه می‌گوید و مومنان را از این طریق پند و اندرز داده و به راه راست رهنمون می‌شود در نتیجه، قصه گوئی وظیفه خطیری برعهده دارند و مسئولیت ما بر گزار کنندگان این جشنواره سنگین‌تر است.

وی هدف از برگزاری جشنواره را زنده کردن سنت قصه گوئی در جامعه می‌داند و می‌گوید: با آمدن تلویزیون به میان خانواده‌ها، بزرگ شدن

شهرها و دور شدن اقوام و فامیل از هم‌دیگر و عدم امکان شب نشینی‌ها، تغییر وضعیت قهوه خانه‌ها، رستوران‌ها و... متأسفانه قصه گوئی در حال فراموشی است. کانون با درک درستی که از جایگاه قصه گوئی دارد می‌گردد تا این فراموشی شود، کریمی با اشاره به رویکردهای متفاوت جشنواره قصه گوئی در دوره‌های پیشین می‌افزاید: طی این سال‌ها، بیان درست قصه‌ها مد نظر ما بود و در طول جشنواره‌های گذشته به قصه گوئی با ابزار، قصه گوئی به لهجه‌های محلی، قصه‌های منظم، قصه‌های دینی و... توجه کردیم و اما مسائل نخستین سالی است که جشنواره قصه گوئی به صورت بین المللی برگزار می‌شود و اگرچه

محور خاصی را دنبال نمی‌کند اما می‌کوشد تا به ادبیات کهن ایرانی بپردازد. دبیر دهمین جشنواره قصه گوئی کانون، حضور قصه گوئیان با سابقه کشور چون مریم نشیبیا، حمید عاملی، عذرا وکیلی، مصطفی رحماندوست و محمد میرکیانی در این جشنواره خیر می‌دهد و می‌گوید: علاوه بر این قصه گوئیان برگزیده دوره‌های پیش و کسانی که خارج از مجموعه کانون هستند نیز در این جشنواره حضور می‌یابند.

بچه‌ها به قصه نیاز دارند

بعضی بر این باورند که در عصر ارتباطات، بچه‌ها به قصه نیاز ندارند و این در حالی است که قصه گوئی خلاقیت و قدرت تخلی را در کودکان افزایش داده و آنان را با دنیایی سرشار از نیکی و خوبی آشنا می‌کند.

حمید عاملی، از قصه گوئیان پیشکسوت، با کلامی می‌گوید: این مملکت جایگاه قصه و روایت پردازی است اما متأسفانه، قصه در این سرزمین در حال نابودی است و همه می‌اندیشند که در دنیای امروز دیگر مجال و فرصتی برای قصه و قصه گوئیان باقی نمانده است در حالی که بچه‌ها در هر زمان و مکانی به قصه احتیاج دارند و هیچ رسانه‌ای نمی‌تواند جایگزین قصه شود و چنین ارتباط عاطفی نزدیکتی با کودکان برقرار کند.

عاملی همچنین می‌گوید: چه خوب که قصه گوئیان را به رسمیت بشناسند و شبکه‌ای را در اختیار آنان بگذارند تا برای کودکان قصه بگویند.

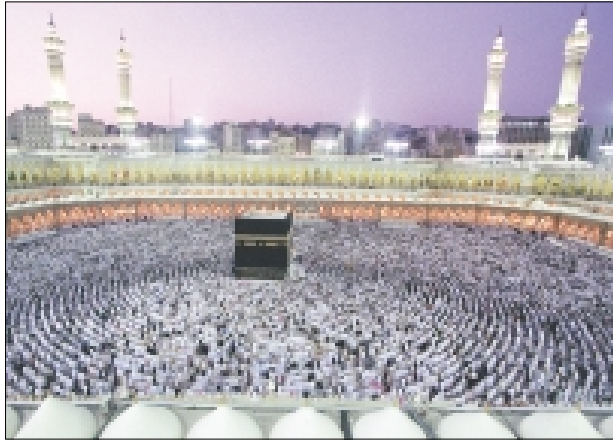
مریم نشیبیا، قصه گوئی دشب بخیر کوچولو، خداوند را نخستین قصه گو می‌داند و می‌گوید: «اوستا کریم نخستین قصه گو است که برای همه انسان‌ها به بهترین و زیباترین و دگرگونی‌کننده و آنان را با سخنان خود توانسته است تا به‌این‌جه چیز نمی‌تواند قصه و قصه گوئی را فراموش کند و از بین ببرد حتی ماهواره و اینترنت.

وی به اهمیت صداسوسما در گسترش قصه گوئی اشاره کرده و می‌گوید: با اینکه عصر، عصر ارتباطات است اما چند درصد بچه‌های ایران با ماهواره و اینترنت سر و کار دارند و از بازی‌های نرم‌افزاری بهره می‌برند؟ اما به جرأت می‌توان گفت که همه بچه‌ها می‌توانند از تلویزیون استفاده کنند. به همین خاطر است که سازمان صداسوسما، نقش مهم و موثری در گسترش فرهنگ قصه گوئی دارد و می‌تواند صدای لحن قصه گوئیان را به دورترین نقاط ایران برساند و بچه‌ها را با فرهنگ و ادبیات سرزمینشان آشنا کند.

گوینده برنامه رادیویی قصه‌های ایرانی برای بچه‌های ایرانی، اقدام کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان را مثبت ارزیابی می‌کند و می‌گوید: برپایی جشنواره‌هایی اینچنینی، به زنده کردن و رشد و بالندگی این سنت کمک می‌کند؛ سنتی که نباید فراموش شود و به تاریخ پیوندد. دهمین جشنواره قصه گوئی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان از ۲۷ تا ۳۰ آذرماه در مرکز آفرینش‌های فرهنگی، هنری کانون واقع در خیابان حجاب برگزار شد.

امیر حسین شریعتی

سطر به سطر تا کعبه

زیارت کعبه از دیرباز در میان مردمان عرب مرسوم بود و آنان از دور و نزدیک بدان سو بار سفر می‌بستند و در زمانی خاص در مکه حاضر می‌شدند و سرزمین‌های اطراف آن را وقوف می‌کردند. روایاتی بر آنکه از حج پیامبران کهن در دست است، اما آنچه کتاب آسمانی مآقران و کتب روایی به صراحت بر آن دلالت دارند این است که زیارت کعبه از زمان حضرت ابراهیم(ع) رسمیت یافت و از آن پس و پس از مراسم قربانی ابراهیم خلیل(ع) به صورت آیینی مذهبی در آمد که مردم بدان حاضر شدند. این مراسم عبادی در طول اعصار و فرون با فراز و فرودها و رونق و کسادهای مابین ادامه یافت تا آن هنگام که اسلام طلوع کرد، در بیست ساله نخست دعوت اسلام، حج به همان شیوه پیشین ادامه یافت، زیرا زمام کار به دست فریض بود تا آنکه در سال نهم هجری که مکه زیر فرمان پیامبر (ص) بود، تغییراتی در مقررات حج داده شد. اما حجی که بتوان آن را اسلامی دانست و معیار و قانون برای مسلمانان تا نسل‌های بعدی به حساب آورد، همان است که در سال دهم هجری با حضور پیامبر کریم اسلام انجام شد. اما حج به واسطه نقش فرآیند اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و دینی‌اش، همیشه محور و موضوع تالیفات و پژوهش‌های گوناگون نیز بوده است؛ نقشی که در بررسی اسناد و مدارک، سابقه‌ای هزار ساله برای آن گفته‌اند. سفرنامه‌ها، گزارش‌ها، سراسردها و ابواب فقهی گسترده، بخشی از میراث مکتوب و کرافتدر حج است. در آستانه عبد سعید فریان و ایام برگزاری حج، نگاهی دوباره داریم به جایگاه این فریضه بزرگ الهی در آثار و منابع گذشته و همچنین پژوهش‌ها و تالیفات جدید. آیت‌الله محمدصادق نجمی و شیخ‌الاسلام جعفریان و محمدحسین فلاح زاده با طرح دیدگاه‌های خود، به شکل‌گیری این گزارش‌های رساله‌اند.

نگاهی گذرا به پژوهش‌ها و تالیفات پیامبران حج

آیت‌الله محمدصادق نجمی صاحب آثار متعدد در علوم و معارف اسلامی است که به صورت تالیف و ترجمه و زوی منتشر شده است. یکی از موضوعاتی که بخش عمده‌ای از تالیفات وی را به خود اختصاص داده است، آثاری از قبیل: «حج و زیارت»، «تاریخ حرم مکه»، «تجلی وحدت»، «حجوه سیدالشهدا»، «آیین تله نجفی درباره اعداف و فلسفه‌ای که در حج دنبال می‌شود» یا ستانده به ۱۲۷ سوره حج می‌گوید؛ قرآن مجید یکی از علل فریضه حج را در کنار توجه به خدا و تجدید عهد با پروردگار، شهود منافع و بهره‌برداری از آنها معرفی می‌کند که باید مسلمانان جهان در این سفر بزرگ و در این کنفرانس جهانی که هر سال یک‌بار تشکیل می‌شود، بدین منافع توجه کرده و از آنها حداکثر بهره‌برداری را بکنند.

واژه منفعت (منفعت) که در قرآن به صورت جمع آورده شده است، دارای ابعاد و معانی وسیع و گسترده‌ای است که مسلمانان مادی در مقابل منافع معنوی و اجتماعی آن که در این فرمان عظیم الهی و دستور اکید قرآنی ملحوظ شده است، کوچک و غریزاتی ذکر است و یکایک اعمال حج که باید در یک مکان معین و همزمان و به صورت دسته‌جمعی و اجتماعی انجام یابند و همچنین مسأله قربانی و لزوم تقسیم آن در میان مسلمانان، دلیل بر اهمیت این جهات در موضوع و فریضه حج است، اگر چه متأسفانه آن حسن فغاهم و روح اعوت اسلامی که از این اجتماع بزرگ جهانی، آنچنان که انتظار می‌رود.

مؤلف کتاب «حج و زیارت» درباره جایگاه، زیارت در منابع و آثار اهل سنت و مقایسه با منابع

شیعی می‌گوید: علمای اهل سنت در کتاب‌های حدیث و تاریخ از جمله «سنن ابی‌عبدالله» ۷۵۶ هجری قمری که یکی از معروف‌ترین علمای اهل سنت است در کتاب خود «شفا النعمان» درباره زیارت احادیث فراوانی نقل کرده است که در یکی از این احادیث، رسول خدا (ص) می‌فرماید: هر کس خانه خدا را زیارت کند و مرا زیارت کند، بر من جفا کرده است. اما نظر شیعه در منابع و ماخذ متعددی، زیارت قبر پیامبر و ائمه هدی علیهم‌السلام از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است تا جایی که شیخ حر عاملی در کتاب «وسائل الشیعه» روایتی از امام صادق(ع) در مورد زیارت قبر پیامبر اکرم ذکر می‌کند که براساس آن اگر مسلمانان زیارت قبر پیامبر (ص) را ترک کنند، حکومت اسلامی موظف است آنان را به چنین سفری مجبور کند و در صورت آن‌ها نیز از سفر را نیز از بیت‌المال تأمین کند همانگونه که در سفر حج و زیارت خانه خدا چنین عمل می‌شود.

آیت‌الله نجمی درباره وظیفه حجاج در مسائل اختلافی به ویژه برنامه‌های گروهی و اجتماعات تأکید می‌کند، فقه و مراجع شیعه، در کتاب‌های فقهی خود، طبق روایات و رهنمودهای (امداد)، شرکت در اجتماعات اهل سنت مثل نماز جماعت، به خصوص در سفر حج که مظهر اتحاد و یکپارگی مسلمانان جهان است را مورد تأیید قرار داده و گاهی آن را لازم دانسته‌اند. بیست و پنج سال پیش، طبق فرمان دستور اکید امام خمینی (ره) تمام جمع‌های که معمولاً در منازل و محل اقامت گروه‌های ایرانی تشکیل می‌شد، به طور کلی تعطیل شد و حجاج ایرانی در صفوف نماز اهل سنت قرار گرفتند. مسأله دیگر که در کتب فقهی به آن اشاره شد، مسأله مهر گذاشتن در سجده است که طبق فتوای مراجع، در هیچ نقطه‌ای از مسجدالحرام و مسجدالنبی که با سنگ مرمر مفرش است، نیازی به گذاشتن مهر نیست و این سنگ‌ها مانند سنگ‌های دیگر است که سجده بر آنها جایز است. گذشته از این، اگر احیاناً در شرایط خاصی به فرش و مانند آن نیز سجده شود، ندارد و نماز

صحیح است ولی با امکان سجده به سنگ‌فرش‌ها، سجده کردن بر فرش و مانند آن، صحیح نیست. حجت‌الاسلام محمدحسین فلاح‌زاده، روحانی فعال، پرکار و پرتیزی است که بسیاری از مردم با چهره او آشنایی دارند. از وی بیش از ۲۲ اثر در زمینه‌های مختلف فقهی به ویژه احکام حج منتشر شده که برخی از آنها به چاپ می‌آید. نیز رسیده است، بعضی از تالیفات او نیز به عنوان متون آموزشی در حوزه علمیه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

از فلاح‌زاده درباره ویژگی پژوهش و تحقیق در زمینه حج می‌پرسم و اینکه چه غلافی با سایر تحقیقات علوم اسلامی دارد و او چنین پاسخ می‌دهد: هر چند عمل حج یک عمل اسلامی است و تحقیق و پژوهش در آن، نوعی پژوهش در علوم اسلامی به شمار می‌آید اما نسبت به سایر پژوهش‌ها از نوعی جامعیت و کلیت برخوردار است. حج اگرچه یکی از عبادات مهم است و در آن مسائل معنوی و عبادی در حد اعلا مورد توجه است، اما در عین حال سرشار از مسائل مهم اجتماعی و امور مربوط به جهان اسلام است، در حقیقت حج یک نماد و سمبل خانوادگی است که فرزندان ابراهیم و اسماعیل و هاجر در یک مکان جمع می‌شوند و با الگو و سرمشق‌گیری از اعمال و رفتار

آنها، وحدت و یکپارچگی خانواده خود را نمایش می‌گذارند. بنابراین حج و تحقیقات پیرامون آن، صرفاً فقهی و احکام و مسائل شرعی نیست، بلکه تحقیق و پژوهش از ابعاد جامعه‌شناختی، عقلی و تحلیلی و بسیاری رشته‌های دیگر است و از این نظر با پژوهش‌های با محور واحد متفاوت است. از طرف دیگر اگر حج را نماد و مظهر اسلام بدانیم، پس پژوهش در حج، به منزله تحقیق در کل معارف و علوم اسلامی خواهد بود، چرا که شما در اعمال حج، تقریباً با همه افعال و بخش‌های علوم اسلامی مانند عبادات، مسائل اقتصادی، اجتماعی و عرفان اسلامی، فلسفه و جدوی اعمال خود، خانه و خانواده، مسائل اقتصادی، تلامی و... سروکار دارید.

مؤلف کتاب پرشمارگان «آموزش فقه درباره مخاطبان کتاب‌ها و تالیفات مربوط به حج و همچنین سطح و میزان آمادگی آنها در استفاده از این آثار می‌گوید: به نظر من تحقیقات و تالیفات در هر موردی باید با در نظر گرفتن سطح آمادگی مخاطبان آن انجام گیرد. در آثار مربوط به حج به طور کلی، مخاطبان به سه دسته کلی تقسیم می‌شوند، دسته اول عموم حج گزاران و عامه مردم، دسته دوم کارگزاران ویژه حج و دسته سوم راهنمایان و روحانیان حج هستند. در تحقیقات و تالیفات مربوط به حج، باید هر سه گروه به طور کامل مورد توجه قرار گیرند، به خصوص در تالیف و تدوین منابع و کتاب‌ها باید سطح آمادگی و بینش هر گروه ملاک آموزش آنها باشد. در مورد کارگزاران حج، منابع آموزش‌ها باید به گونه‌ای باشد که تمهیدات لازم برای انتقال جمعیت یک شهر محدود و اداره و آموزش آنها برای رعایت قوانین و مقررات کشور خارجی و بسیاری مسائل دیگر در نظر گرفته شده باشد. در سطح دیگر، روحانیان، راهنمایان الزام‌شده هستند که باید شوراها علمی قوی، مانند اسناد و متاسک حج، معارف حج، تاریخ و اماکن مکه و مدینه و سایر مسائل حج را در اختیار داشته باشند.

در آثار مربوط به حج به طور کلی، مخاطبان به سه دسته کلی تقسیم می‌شوند. دسته اول عموم حج گزاران و عامه مردم، دسته دوم کارگزاران ویژه حج و دسته سوم راهنمایان و روحانیان حج هستند

از حجت الاسلام فلاح زاده می‌رسیم با توجه به افزایش آگاهی و سطح تحصیلات زائران در سال‌های اخیر ویژه بوسه دکاوران‌های دانشجویی و...چه اقامات علمی و عملی برای پاسخگویی به آنها و همچنین استفاده از این فرصت بی نظیر برای افزایش سطح اطلاعات دینی آنها را ضروری و لازم می‌دانیم؛ و این پاسخ می‌دهد هر چند روحانیونی که به ویژه در سال‌های اخیر در کاوران‌ها حضور می‌یابند از سطح علمی و روان خوبی برخوردارند اما برای افزایش آگاهی و پاسخ به سوالات احتمالی افراد با تحصیلات و آگاهی بالا، کتاب‌ها و نوشتارهایی در قالب‌های مختلف مثل سرفنامه، پرسش و پاسخ، تحقیقات تاریخی و پژوهش‌های میدانی و...انجام شده که بسیار هم مورد توجه قرار گرفته است. در مورد احکام و مناسک حج هم با توجه به نرخ نگارش و ترویج که متناسب با نشر تحلیلی کرده باشد، تلاش‌های خوبی صورت گرفته و برپوشش نیز متداول و مسکن جزوی، در این گونه کتاب‌ها مطالب مغلق و مسکن با توضیح‌های روان و وسلی بیان شده است، یکی از کارهای دیگر در راستای استفاده از روش‌های آموزش بهتر، چاپ کتاب‌های تعامل و مناسک حج به صورت مرسوم است که بسیار هم مورد استقبال واقع شده و حتی برخی کشورها هم دیگر هم، این گونه آثار و کتاب‌های چاپ ایران را در کشور خودشان چاپ و منتشر کرده‌اند.

حجت الاسلام محمدحسن فلاح زاده درباره کارهای علمی در زمینه مشکل حجاج - که همه ساله در ایام حج با آن مواجهند یعنی آفتاب برخی شبهات نسبت به تشیع توسط بعضی برخی گروه‌های تندرو اهل سنت - می‌گوید: اگرچه ما حج را به عنوان مظهر و تجلی وحدت مسلمانان

سوم نیز مربوط به اسرار و معارف حج است که اگرچه کتاب‌های زیادی هم در این زمینه نوشته شده است، اما باید با تعبیر و اصلاح شیوه و نثر نگارش و عمق دادن به تألیفات، در فکر ارائه کارهای بهتر باشیم.
حجت الاسلام رسول جعفریان پژوهشگر، مورخ و مولف درباره جایگاه حج در ادبیات فارسی که بیشتر در قالب سنت سرفنامه نویسی در طول تاریخ و در میان حجاجیان ایرانی محدود بوده و طی یک هزار سال و اندکی تنها آثار محدودی از خاطرات این سفرخطرو پرمعجزا بر جای مانده است. جدای از ناسرخسرو که در سرفنامه خود، گزارشی نیز از سفر حج خود آورده اثر فارسی کوتاه‌ای از قرن هشتم هجری باقی مانده که باید در حکم سرفنامه شناخته شود، گر چه در چهارچوب سرفنامه نویسی نگارش نیافته است. اثر مزبور از ابوالاشرف محمدزیدی متوفای سال ۷۶۶ هجری است که با نام حجازیه شناخته شده است. او از طرف آل جلابر مأموریت داشته تا گزارشی از دشتواری‌های سفر حج به این حکومت ارائه دهد تا در مذاکره و شرفای مکه و دیگر ملوک اسلامی رفع آنها اقدام انجام گیرد.

مسلمانان حوزه شرق اسلامی، مانند دیگر مسلمانان از نخستین ایام تا به امروز با وجود دشتواری‌های فراوان و راه‌طواری حجاز، به امر حج اعتنای تمام داشته و تنها چیزی که ممکن بود آنان را از این سفر یازاد، دجران‌های سیاسی و نامی گسترده رهاها بود که حتی با وجود آن هم، کمتر سالی را می‌توان یافت که ایرانیان به حج مشرف نشده باشند. آنان عاشق زیارت خانه خدا و زیارت قبر رسول الله (ص) بوده‌اند و تکلیف شرعی آنان برای انجام فریضه

کهن‌ترین سرفنامه‌های پارسی که به نوعی به ادبیات حج بازمی‌گردد را نامه‌ها و گزارش‌هایی ذکر می‌کند که از قرن هفتم و هشتم به دست آمده است. وی از رساله حجازیه ابوالاشرف محمدبن حسین بزدی به عنوان رساله زبانی فارسی نام می‌برد اصل آن اثر است اما شمار چندی نیز در خود جای داده است. جعفریان ادامه می‌دهد: دو نامه ادبی جالب در ارتباط با حج در کتاب فرانسه‌ای به چاپ رسیده که به اجمال در رساله‌ای معرفی کرده‌ام، برخی از احکام و فرامین حکومتی هم درباره حج از قرون یاد شده به دست آمده است. در واقع باید گفت یکی از تجلیات عشق به حج در ادبیات فارسی، در شعر ظهور یافته و در این زمینه، هزاران شعر در دواین شعرای قدیم و جدید فارسی وجود دارد که به نوعی به کعبه و مدینه اختصاص دارد. در این باره حتی کتابی تحت عنوان احج در ادب فارسی نوشته شده که مروری است بر فرهنگ و مروری بر این اثر می‌تواند، منظوم و منثور فارسی، مروری بر این اثر می‌تواند، میزان توجه و عشق پارسی‌زبانان سنی و شیعه را نسبت به حج نشان دهد.

این مورخ اسلامی اضافه می‌کند: نکته جالب آن است که در شاعر و یکی از قرن دهم هجری و دیگری از قرن دوازدهم، سرفنامه حج را به شعر نگاشته‌اند و بدین ترتیب اثری پدید آورده‌اند که هم ادبی است و هم تاریخی، همین دلیل لازمی کتاب «فتح الحرمین» را پدید آورده که به زبان شعر و صفت زین‌العزمین شریفین به دست می‌دهد و نسخه‌های موجود آن که از جمله در مکه مکتوبه نیز موجود است، حاوی نقاشی‌های زیبایی از اماکن مقدسه حرمین است.

شاعری دیگر از قرن دوازدهم هجری که از قضا

حجة الاسلام حیدر جعفریان

یک باوری فریخته است، سرفنامه خویش را به زبان شعر نگاشته و افزون بر گزارش سفر، نکات عرفانه‌ای را نیز درباره مکه و مدینه آورده است.

مرا چون کرد چرخ حبله بودار
چگر خون از فراق یار دمساز
حرامم شد به بندر خواب راحت
ندیدم چاره‌ای غیر از سیاحت
نه شب خواب و نه روزم بود آرام
که با سبتم به طوف کعبه آرام

به طوف خانه دادار بی چون
روان گشتم تن تنها به هامون
حجت الاسلام جعفریان درباره آثار دو قرن اخیر نیز عقیده دارد: در قرن سیزدهم و چهاردهم، ادبیات نویسی درباره حج شکل گرفت. این ادبیات در قالب نگارش ده‌ها سرفنامه حج بود که هر کدام از آنها، افزون بر آگاهی‌های جغرافیایی درباره مسیر حج، اطلاعات باارزشی از مکه مکرمه و مدینه منوره به دست داده‌اند. به علاوه آثار فراوانی در این دو قرن، برای راهنمایی زائران خانه خدا نگاشته شده است. این آثار علاوه بر بیان مناسک حج و ادعیه، اطلاعاتی درباره مسائل عرفانی حج و همین‌طور مطالبی برای راهنمایی زائران درباره اماکن مقدسه در اختیار آنان قرار می‌دهد. به نظرم شمار این آثار به خصوص در دو دهه گذشته گسترده و فراوان بوده است.

حجة الاسلام محمد حسن فلاح زاده

حج همراه با این عشق به رزم همه مشتق‌ها و دشتواری‌ها، آنان را تشویق به طی این مسیر طولانی می‌کرد.

شاعری پارسی در این باره می‌گوید:
یارب این کعبه مقصود نماشا که کیست
که مغیلاں طریقتش گلِ نسرین من است
حافظ، شاعر پارسی گوی نامم که شاعر عشق و غزل است می‌گوید:

در بیان‌ای چون به شوق کعبه خواهی زد قدم
سرزنش‌ها گر کند عذر مغیلاں غم مخور
مولف کتاب‌های پرشمار «تاریخ اسلام و ایران».

در قرن سیزدهم و چهاردهم، ادبیات نویسی درباره حج شکل گرفت. این ادبیات در قالب نگارش ده‌ها سرفنامه حج بود که هر کدام از آنها، افزون بر آگاهی‌های جغرافیایی درباره مسیر حج، اطلاعات باارزشی از مکه مکرمه و مدینه منوره به دست داده‌اند

یادداشت

به یاد عالم‌ریزانی، آیت‌الله محمدی اششاردی

تاریخ پژوه کم نظیر

سیدمحمدتقی میردامادی

شاید اگر قرار باشد درباره یک قفیه سخن بگویم چنان سخت نباشد، اما سخن گفتن درباره آیت‌الله محمدی اششاردی کمی دشوار می‌نماید، چرا که من فقه آموخته بودم و ایشان تاریخ‌پژوه کم نظیری بودند. کمتر کسی در حد اندازهِ این عالم بزرگوار به این اندازه فروتنی پیشه کرده بود چرا که هر استانی در صورت فهم آرا و زندگی‌نامه و درک تاریخ اسلام ناگزیر از فروتنی است و آیت‌الله محمدی اششاردی این نکته را به خوبی دریافته بود.

ذوق و هنر شگفت‌انگیز قلم آن دانشمند فرانسه که از مختصر بسیاری از علمای زمان خود از جمله آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی و آیت‌الله حاج شیخ علی پناهاششاردی را درک کرده بود در اولین اثرش به نام سیمای بالابال حسی نمودی عینی دارد.

شاید جوان مدعی شد که تلاش و اهتمام وی در باره خویشاوندی کهنه معصومین (ع) یو پران پیامبر اعظم (ص) اندر سالی که به نام آن بزرگ‌زمین است) مثال‌زدنی باشد، چرا که او به جای پرداختن به مباحث سعی داشت تا فرزندان این مرز و بوم را با مبنی آسمانی مان‌گونه که دلبسته است آشنا سازد و طبعاً باید پذیرفت که تلاش‌های او این دست موجب شده تا امروز فرزندان این آب و خاک با مطالعه آثار گرانقدری چون پنجاهی جانواریان در مجلد، شرح حال اصحاب پیامبر (ص) او علی‌رغ از ریست شماره‌راه چرایشعه شنیده‌ی... و درک و دریغی پایسته و شایسته از تشیع و آموزه‌های این مذهب آسمانی یافته‌اند.

التنه فراموش نکنیم که ایشان دستی نیز در دفاع از این آموزه‌ها داشتند تا از گردن‌دروازگان معزوم بمانند و حاصل این تلاش کتابی است در ژرف‌بینی و بهائیت تحت عنوان «اربعان استعمار» که به شکلی علمی و نظری به نقد فلالان به پایت و بهائیت پرداخته است با کتاب «ولایت‌فقیه» متون خیمه انقلاب اسلامی پرداخت و درکی جدید از معنای ولایت فقیه به دست می‌دهد. نمی‌خواهم به قرائر گذشتگان، این عزیمت را بشوم بدنام اما هر کتابخوانی می‌داند که رجعت این مرد وارسته و تاریخ‌پژوه ارجمند اهل کتاب را از تجربه‌ای پنجاهساله محروم کرد. به احترامش با می‌خیزیم و برای شادی روح او صلوات می‌فرستیم. باشد که با مولایش علی بن ابیطالب و پیامبر اعظم (ص) مششور شود، آمین.

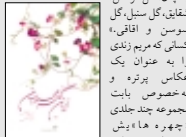

یادداشت
شهرام خسرواری

عکسی با بوی گل

ایران گل محبوب من، آخرین کتاب مریم زندی است که به تازگی توسط نشر قطره منتشر شده است. هرچند این کتاب در سال ۱۳۸۵ وارد بازار نشر شده، اما آن را باید طرخی دانست که در سال ۱۳۷۳ آغاز شده است. مریم زندی در این سال با همکاری پرویز حقیقی (گرافیکست نام آشنای خود آغاز کرد. در این کتاب مریم زندی دیباچه‌ها را به تصویر کشیده است. از خود در مقدمه کتاب می‌گوید: «این کتاب ادای دین من است به گل باجمال، گل ترنس، شقایق، گل سبیل، گل سوسن و اقای». کتابی که مریم زندی را به عنوان یک عکاس برتر و به خصوص باستان‌شناس چند جلدی «چهره‌ها» و «ها» و «ش» می‌شناسد. در این کتاب با مریم زندی شاعری روبه‌رو می‌شوید که حتی از درجه نثر درویش هم نگاه می‌شیرانه به دین دارد. این کتاب پیش از آنکه نوعی تاریخ‌المعارف معاصر گل های ایرانی قلمداد شود، مجموعه‌ای از رشد آن رنگ و زیبایی است که سالی‌ها شغری به خود گرفته است. مریم زندی در این کتاب گل‌ها را به عنوان آن با خط استاد سید محمد اسماعیلی شرح داده است. برای اول بار مجموعه اشعار خود را در کنار عکس‌هایش ارائه کرده است. این کتاب را باید نخستین کتاب در زمینه عکاسی گل در ایران بدانیم که با نگاه‌های متفاوت به مقوله «زیبایی» شکل گرفته است.

مریم زندی اول بار با انتشار کتاب «چهره‌ها» (۱) اتفاق تازگی را در عکاسی برپه ایران رقم زد. او با این کتاب الگویی شخصی برای عکاسانی شد که به دنبال ثبت چهره‌های سرشناس معاصر بودند. زندی بعد از انتشار جلد اول کتاب چهره‌ها که سیمایی از ادبیات معاصر ایران بود، چهره‌های قشاقان معاصر و همچنین هنرمندان سینما و تئاتر معاصر ایران را به نمایش گذاشت. او بعد از انتشار جلد سوم چهره‌ها، در سال ۱۳۸۳ انتشار جلد دوم چهره‌های ادبیات را هم به پایان برد و مدتی است که عکاسی از چهره‌های موسیقی را شروع کرده است. عده‌ای از منتقدان آخرین کتاب مریم زندی، ایران گل محبوب من، را حاوی ویژگی‌های محسوسه فرقی نداشته و آن را در برادرانه نوعی عکاسی دانسته‌اند که نمونه‌ناب‌تر آن در عکس‌های نیکول فریانی قابل جست‌وجوست. البته شاید منتقدان این نقادان، بی‌ارتباط با انتشار مجموعه چهار جلدی «چهره‌ها» نباشند، چراکه زندی در این مجموعه سطح توقع مخاطبان ایرانی را از آن چیزی که انتظار می‌رفت بالاتر برد و جایگاه خود را به عنوان یک عکاس نوآیند برتره تثبیت کرد. از این رو شاید برای مخاطبانی که مریم زندی را با چهره‌های به یادماندنی ادبیات و هنر می‌شناسند دشوار باشد که عکس‌های طبیعت او را هم سطح با آن عکس‌ها قلمداد کنند. هر چند عیاس گیاه‌شناسی گل‌گردان شهر سیمایی (ایران گفته کتاب ایران گل محبوب من) که بازی می‌شود از آن بوی گل به مشام آدم می‌رسد!

نگار و یاد
پرویز برایان

«ایران گل محبوب من» کتاب تازه مریم زندی

رایحه طبیعت از این عکسها به مشام می رسد

بله همان زمان بود.

شما آن موقع چند ساله بودید؟
ایا خنده‌ام نمی‌توانم بگویم چند سال بودم ولی بالاتر می‌روم تاوانم داستان بخوانم!
نگران ناپیدها ما شن ما را اعلام نمی‌کنیم!
حسابیاید همین‌طور باشد یا خنده‌ایبندید. من آن زمان از طریق برادرانتی ام، نادر ابراهیمی با فضای ادبی و روشنگری آشنا شدم. البته من آن سال‌ها خیلی کم سن و سال بودم و تازه از روسنا به تهران مهاجرت کرده بودم و در دانشگاه تحصیل می‌کردم.
من بر نادر ابراهیمی از پدر جدا حسنین ولی به هر حال از همان زمان رابطه‌ی صمیمانه‌ای با هم داشتیم، او هم همان روزگرم من به فضای ذهنی و نگاه بود و هم موجب شد که به سمت ادبیات کشیده شوم. به خاطر دارم از سن ۱۰ سالگی که در گرگان ساکن بودیم نادر شاهکارهای ادبی دنیا را برام می‌آورد. بدم هست در ۱۴ سالگی مقاله‌های زمینیه اندزه‌زید را خواندم. سخت سرچی بود که به اینبار سیدیه؟
بحث چهره‌ها بود و اینکه تعدادی از این چهره‌ها به دلایلی در مجموعه شما حضور ندارند.
بله، حتی به هر حال وقتی آن چهره‌ها در مجموعه من نیستند، از یک طرف باید بگویم ارزشش من نقص دارد، از طرف دیگر این امر سبب شد که عکس آنها در این مجموعه نباشد. عکس این‌ها به هر حال شاید نشده باشد که نگذشته‌اند از آنها عکس بگیرم. البته این را هم بگویم که من هیچ‌گونه مرزبندی‌ای در کارهایم نداشته‌ام و مشتاق بودم از همه عکس بگیرم تا مختلف. هنر و ادبیات با مشکلاتی

درباره این مجموعه نظراهی مختلفی داده شده و عده‌ای آن را نقد و عده‌ای دیگر تحسین کرده‌اند ولی من است که مردم این مجموعه را دوست دارند. ضمن اینکه ما تا به حال مجموعه‌های گل نداشته‌ایم و هم در هنر من چون از آنها تصویری باقی نمی‌ماند. تلاشمیم به‌رازی این افراد است که اصلاً از تصویری ندارم و حتی نمی‌دانم چه مشکلی است. حتی من از ناپیدها، با اینکه هم داستان‌های او را خواندم و هم از سال‌های دور او را می‌شناسم.
گویا حدود سال ۱۳۷۵ داستان‌هایش را چاپ می‌کرد.

مواجه بودید؟
خب چندان کار با مشکلات زندی همراه بوده است خصوصاً از آن لحاظ که من آن مجموعه را به تاهلی عکاسی کرده‌ام. چندان سال است که به دلیل شناخته شدن این کار نمی‌راحت شد است. برای تهیه عکس‌های کتاب اول مشکلات زیادی نظرهاهنگی و تماس با نویسندگان داشتم ولی در کتاب دوم این مشکلات قدری کمتر شد. برای هست برای کتاب دوم چهره‌ها که در حقیقت سیمایی از قشاقان و هنرمندان تجسین بود با استقبال خوبی روبه‌رو شده؛ حتی وقتی با آقای پرویز کلانتری تماس گرفتم که برای عکاسی از برترهان شاهانگی کم به خوش گفت؛ «آنگاه تراحت بودم. پیش خودم می‌گفتم نباید به رنگ برتری‌ها راجه در این چندتا می‌نوشتم و چون دوستان‌ها حتی از عکس‌های من در حال اول کار عکس‌هایش گفتند و تنها شد و علاوه من به این کار باعث تادم آن شد. بعد از این همه سال که به عکاسی و و اشتغال داشته‌ام آیا تا به حال آرزو کرده‌اید که یک عکاسی برتره خودتان را به تصویر بکشید؟
فراوان من اصلاً به خاطر علاقه به عکس‌های خودم عکاس شدم. اولین عکس‌هایم هم آنهاست که خودم از خودم گرفته بودم. همیشه آرزو داشتم کسی از من عکس بگیرد و همین امر من را به سمت عکاسی برتره کشاند. افرادی چندیه از قبیل دوین، جی‌پال، ایلان و امکاگتد ترن‌پول‌زایی تا چه حد کار شما را باعث تافتن داشته‌است؟
این افراد ما یک نظر کلان را در نفاغانده است. به این دلیل که این عکاسی بسیار آسان شد تا ناآشنا و جی‌پال هزینه‌های بالای تهیه فیلم و چاپ عکس را ندارد. این‌ها و من توان تعداد زیادی عکس گرفت. امکانات مالی هم در این زمینه افزایش داشت. اگرچه عکاسی نامالی ندرام عکس‌های بخیرام در درباره دستکاری شده این حال در رایانه با سرعت بیشتری عکس‌ها را می‌بینم و می‌توانم نتیجه کارم را مرور کنم.
رفقه عکاسی آن آن دسته نظریه است که مقاله حقوق مادی و معنوی صاحب اثر به خدمت پایمال می‌شود. این مسئله را چطور می‌بینید؟
اولین کسی که این مسئله را در عکاسی مطرح کرد و نقد سرگشاده به نام مطوعات نوشت. من بودم. سال ۱۳۷۲ شروع شد. من اغلب با به انتخاب نثاران شکایت می‌کردم یا اگر شکایت به جایی نمیدادند اشکاری می‌کردم.
به هر حال معتقدم در درجه اول باید خود عکس‌ها به این موضوع حساسیت شان دهند و دنبال حقوق عکس‌ها باشند. البته حتی بسیاری از عکاس‌ها نمی‌دانند که ما در این زمینه قانونی داریم و اگر کسی از عکس‌های آنها استفاده کند، باید تا سه سال زندان بپردازد.
مطرفان قانون حمایت از حقوق مصنفان و مؤلفان سال ۱۳۸۳ است.
بله من همه جایان مسئله را گوشه‌گرم که از آیین اسلام به این کار می‌گویند نصب. این‌ها را در درجه اول باید خود عکاس یا خود هنرمند دنبال حقش باشند. در عین حال می‌بایست قانونی وجود داشته باشد که طبق آن با متخلفان برخورد شود. به هر حال فراموش نکنیم که هر عکسی تنها یک عکاس دارد.
مرحله‌ای قرار داده
کل عکاسی از برتره موسیقیدانان و خوانندگان در چه من حدود دو-سه سال است که دارم خود چهره‌های موسیقی کار می‌کنم ولی به چند دلیل این کار با وقفه روبه‌رو شده است.
تا به حال از حدود ۵۰ نفر عکاسی کردم ولی فکر می‌کنم دست کم ۲۰۰۰ نفر دیگر باقی‌مانده است. یکی از دلایل وقفه افتادن در کتاب چهره‌های موسیقی این است که با عکاسی موسیقی به سختی می‌توان ارتباط برقرار کرد و باید کردن تمام هماهنگی‌ها کرد و فراموش نماندند.
است. به هر حال ترجیح می‌دهم هر چه زودتر از اینکه این افراد عکاسی کنم تا این مجموعه هم کامل شود.

جمشید خانیان در شهریور سال ۱۳۴۰ در آبادان به دنیا آمده است. وی ناکنون نزدیک به ۳۰ عنوان کتاب در حوزه‌های مختلف هنر و ادبیات به چاپ رسانده است. ادبیات نمایشی، ادبیات داستانی و نقد و پژوهش از جمله حوزه‌های فعالیت این نویسنده است.

ناکنون نمایشنامه‌های «دهانی پر از کلاغ»، «چهارمین ناله» و «آینه‌ای نوی سق» از وی در «ایگو»، «سکوه» و «آلمان» به روی صحنه رفته است و داستان‌های «پس یوسف من چه شد؟» و «همیشه همین وقت همین بازی» و «پول» به زبان‌های روسی و لهستانی ترجمه شده است. کتاب «قلب زیبای بابور» در سال ۲۰۰۵ برگزیده کتابخانه مونیخ اعلام شد. هم‌اکنون نیز کتاب «اگر مرد کوچولویی پیدا شد که می‌خندید» در زمینه ادبیات نمایشی دفاع مقدس و سه جلد کتاب در حوزه ادبیات داستانی زیر چاپ دارد. از اجراهای موفق و برجسته آثار نمایشی وی در زمینه جنگ می‌توان به اجرای نمایش «روی نی‌بندی» به کارگردانی حسین عاطفی و از همین من به کارگردانی منصور امامی و اجرای نمایش «چهارمین ناله» به کارگردانی مهدی مکاری و دیگری به کارگردانی حسن رونده و نیز «تکرار» به کارگردانی حیدری که اخیراً در جشنواره نمایش‌های تک‌نفره اجرای موفقیت آمیزی داشتند اشاره کرد.

در ۱۸ آذرماه سال جاری از وی در فرهنگسرای پایداری به دلیل اشاره کتاب «وضعیت‌های نمایشی دفاع مقدس» به عنوان جامع‌ترین و کامل‌ترین و تنها تحقیق مدون درباره نمایش جنگ و دفاع مقدس در ایران تجلیل به عمل آمد.

پای صحبت جمشید خانیان، نمایشنامه نویسی

نگاه راوی از درون آینه

آخرین آثاری که در زمینه دفاع مقدس منتشر کرده‌اید چیست؟
آخرین اثر منتشر شده از من در زمینه جنگ، همین کتاب پژوهشی اوج‌صمیمیت‌های نمایشی دفاع مقدس است. در همین زمینه نمایشنامه «اگر مرد کوچولویی پیدا شد که می‌خندید» زیر چاپ است که توسط واحد نمایش حوزه هنری اصفهان مراحل اولیه خود را طی می‌کند.

چگونه سوزهای خود در زمینه نوشتن را پیدا می‌کنید؟

ببینید، هر چیزی می‌تواند انگیزه‌ای باشد برای نوشتن، اما از آنجا که همان نخواهد بود که در ابتدا موتور نویسنده را روشن می‌کند. انگیزه‌ها بیشتر محرک ذهن نویسنده هستند تا اینکه سوزهای را تعیین کنند. پاسخ به این پرسش قدری مشکل است چون بخشی از تاتر ما در ناخودآگاه ماست که اتفاق می‌افتد. اما به صراحت می‌توانم بگویم در ابتدا هیچ سوزی از کار نیست، یک حس است که برای هر کسی یک جوری پیش می‌آید. برای من در قالب یک کلمه، یک نگاه، یک خاطره و از این دست.

درباره چگونگی نوشتن شما هم توضیح بدهید.
کمتر اتفاق افتاده که پایان قصه را بدانم یا اگر بدانم همانی باشد که مثلاً مد نظر داشته‌ام. اگر طرح کلی کار فراهم باشد خیلی به زبان اهمیت می‌دهم. این، چه در آثار نمایشی‌ام و چه در آثار داستانی‌ام فرقی نمی‌کند. به نظرم زبان خیلی مهم است و بازی هوشمندانه با آن بسیار لذت‌بخش است. اگر این لذت بردن از زبان نباشد، نوشتن نه تنها سخت بلکه بی‌هوده خواهد بود.

آیا محتوا را بر شکل ترجیح می‌دهید؟
فکر می‌کنم همه آنها که نوشتن پراشتان خیلی جدی است بالاخره حرفی برای گفتن دارند، اما

این شکل است که باید ساخته شود. بنابراین شکل مهم است چون نشان می‌دهد یک نویسنده سعی دارد چگونه به دنیا نگاه کند و اگر در اینجا شکل مورد نظر محتوا موفق باشد، می‌شود وجه تمایز او با نویسنده دیگری.

فکر می‌کنم

با گذشت زمان می‌شود

نکات تازه و قصه‌های

تازه تر را از دل آثار

دفاع مقدس

بیرون کشید

چگونه سوزهای مرتبط با دفاع مقدس را برای آثار پیدا می‌کنید؟
مهم این است که درست شناخته شود تا درست منتقل شود. اینکه داستان و نمایش نتایج خودش را و واقعیت خودش را می‌سازد کاملاً صحیح است. اما به قول شما این سوزها همین‌طور از آسمان نمی‌آیند. کارور می‌گوید از هوا نمی‌آیند. بنابراین برگ درست و نه تنها می‌باید که کتبخانه‌ای از یک پدیده می‌تواند به انتقال هویت آن پاری رساند. فراموش نکنیم که نئوسلوی نیز جنگ و صلح را با اطلاعات کتبخانه‌ای به رشته تحریر درمی‌آورد.

چگونه می‌توان برای آثار دفاع مقدس مخاطب‌سازی کرد؟

این ضوابط نمی‌خواهد. شما داستانی را با صداقت تمام تعریف کنید، مخاطب خودش در فضای آن غوطه‌ور می‌شود.

چرا متن‌های شما که در جشنواره‌های دفاع مقدس مطرح هم شده‌اند، در اجرای عمومی تهران کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرند؟

فکر نمی‌کنم این تنها مربوط به من بشود. بسیاری از نویسندگان ما همین مشکل را هر کدام به شکلی دارند. تئاتر دفاع مقدس هنوز نواسته وارد بدنه تئاتر حرفه‌ای ما بشود. بنابراین کارگردانان تئاتر بیشتر به سراغ متونی می‌روند که ظاهراً مخاطب بیشتری دارد.

با این حال من فکر می‌کنم با گذشت زمان می‌شود نکات تازه و قصه‌های تازه را از دل آثار دفاع مقدس بیرون کشید و قطعاً نسل‌های بعدی راغب به شنیدن روایت صادقانه راوی هستند. اصلاً نمی‌شود به راحتی از کنار آن گذشت. به خصوص از طرف ما که آن دوران را زندگی کرده‌ایم.

در میان آثار خود با مضمون دفاع مقدس از

کدامیک بیشتر خوشتان می‌آید و چرا؟
من «روی نی‌بندی» را خیلی دوست دارم چون تقریباً اولین کار نمایشی من در این زمینه بود و «چهارمین ناله» را نیز دوست دارم چون مخاطب را با خودش به خوبی همراه می‌کند. اسماعیل اسماعیل «اجراهای زیادی داشته‌اید در یک سال ۲۰۰۰ تا ۸۰ گروه آن را برای جشنواره‌ها کار کردند. در همان سال من خودم فقط ۲۰ اجرا را بازی کردم. اما دهانی پر از کلاغ، برلیم از جایگاه خاصی برخوردار است. چون در این متن من تقریباً همان‌طور نوشتم که دلم می‌خواست به آن‌طور که اصول و قوانین نمایشنامه‌نویسی برلم بکنم می‌کرد. شاید به همین خاطر است که اجرا و کارگردانی آن بسیار سخت است.

در میان نویسندگان حوزه دفاع مقدس آثار چه کسانی را می‌پسندید؟

من همان اندک آثار محمد جرمشیر را در این زمینه می‌پسندم. جرمشیر نویسنده پرکاری است و همین موضوع صدای خیلی‌ها را درآورده، خوب دریاورد. نکته مهم در همه آثار او به رغم اینکه خیلی حرفه‌ای هم کار می‌کند، تجربه گرایی اوست. او هیچ وقت جز در پرکاری به موفقه‌های حرفه‌ای گری نزدیک نمی‌شود. به این خاطر هر اثر او، یک کار تازه است. آثاری که او در زمینه جنگ نوشته از همین قانون بیروی می‌کند.

علی‌رضا نادری جنگ را همان‌طور که در آن زندگی کرده می‌شناسد. بنابراین همان‌را خلق می‌کند و این همان مشخصه هنر و ادبیات است یعنی واکنش کاملاً شخصی. به جرأت می‌توانم بگویم اگر قرار باشد ما در این زمینه موفق باشیم و اثری قابل تأمل بنویسیم باید به ادبیات همین گونه نگاه کنیم. مهرباد را با بی، فداي حسین، آذرنک، یعقوبی، برهانی مرند، چیتسا یزویی، لشکری، حنیفی و... خوب کم نیستند.

یادداشت

سام محمودی

نژد مستحکم حکمت

کافی است از سر خیابان انقلاب گردن کج کنی به سمت خیابان ابوریحان و دو سه دهنه کتابفروشی را رصد کنی که با کتاب‌های فلسفی اش یک جوهرهای خورشید را به رخ می‌کشد و کتابفروشی نیز هیچ گاه اصرار نمی‌کند که آقا چه نیاز دارد. هر چند که نیاز تو فقط دیدن باشد و محتوا نخوریدن نه از آن رو که کتاب‌ها مشکل داشته باشند؛ نه که بلع دیدن و تردید در انتخاب با چیزی که تپمی بوشن دست و دلت را می‌لرزاند. اما بالاخر...

حکمت تنها ناسی است که می‌توان بر این کائنات و شی‌ناشرش نهاد و اگر قرار باشد که وضوحیت کتاب‌های فلسفی در ایران به شکلی جامع و تاحدودی مسوده شود بروس قرار گرفته و وارد شود نمی‌توان از کنار انتشارات حکمت به راحتی گذشت؛ ناشری است که به تعبیر دکتر دینانی (چون این سبیا که همه فلاسفه پس از خود را امینون ساخته بود) تمامی ناشران امروز اگر از شاگردان این موسسه نباشند به نوعی به تأسی از آن فعالیت در حوزه مباحث نظری به طور عام و نشر کتاب‌های فلسفی به طور خاص را در دستور کار خود قرار داده اند.

بالطبع قصد این یادداشت محدود با میچیزگویی از یک ناشر خاص نیست تا مابدا دیگر فعالان حوزه نشر راگران آید و نقد این یادداشت شوند کند... بگذریم. اما چرا باید ستونی به نام نشر خصوصی که به شکل کاملاً غیرانتفاعی اداره می‌شود اختصاص داده شود؟ مگر صرف معلم فلسفه بودن دکتر حسین غفاری می‌تواند کار یک ناشر را توجیه کند یا آن را رنگین تر از دیگر ناشران جلوه دهد؟

طبعاً با احتساب ناشران شهرستانی یا بیش از هفت هزار ناشر رویه در هشتاد و یک سال محدود ناشری را می‌توان یافت که تمام هم‌وهم خویش را مصروف و منبرکز به نشر کتاب‌های فلسفی کند و در بین این تعداد معدود -چون موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه، بنیاد حکمت ملادریار، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، نشر پرسش و... که هر کدام برای خود ارجح و فریبی داشته بین اهل کتابخوان داند- حکمت قدمتی سن فراتر و پایه‌های سن بکرتز داشته و با راندازی دیگر کار را برای دانشجو و محقق و مترجم به واسطه چاپ اقتس کتاب‌های خارجی آسان می‌کند. طبعاً می‌توان در این مجال اندک فهرستی چنان بلند بالا از کتاب‌های نشر حکمت آورد که مخاطب را به تعجب واداره اماغرضی از نگارش این نیمچه یادداشت تنها یادآوری نبی است که کتاب‌های حکمت بر گردن دانشجویمی چون من داشته و وارد و به نوعی خاطره‌های گم شده در غبار سالان. دکتر غفاری را تقریباً همه اهالی فلسفه یا حتی معطلمان آثار فلسفی می‌شناسند؛ مردی به شدت صمیمی و استادی به هایت منضبط که گاه آدمی را -به خصوص اگر دانشجو باشی و دهنش را نظریاً همه اهالی فلسفه یا می‌کند چنانکه پیش ترها استادان همکارش را از رودریاستی یا ناشران غیرمتخصص نجات داد و موجب گرد آوردن متفکران در دژی مستحکم بانامی بزرگ شد. باشد که این نژد مستحکم تر از پیش، دانشجویان را دریا بد...

یادداشت

مریم درویشی

انتشارات حکمت تجلیل شد

چند دهه مقاومت در برابر تهاجم فرهنگی

چند روزی بیشتر به پایان آفرماه نمانده بود که از رسانه‌های خبری اعلام شد، از انتشارات حکمت به دلیل انتشار کتاب‌های تخصصی در حوزه فلسفه و عرفان تجلیل می‌شود و سازمان فرهنگی و هنری شهرداری به عنوان متولی این مراسم برخی از استادان صاحب‌نام فلسفه و الهیات را به همراه جمعی از اصحاب رسانه به فرهنگسرای دانشجو دعوت کرد تا به این وسیله احترام خود را به ناشران تهرانی ثابت کند.

نشر آثار فلسفی نیازمند ایثار است

مراسم از اساتاد بزرگی روزنامه‌نگار باقرات آهانی از کلام‌الله مجید مجموعه آغاز کرد و با خواندن شعری از جامی، از دکتر اسدی گرامروزی، مدرس الهیات در دانشگاه صنعتی شریف خواست تباری گفتن کلامی درباره این ناشر - که مدیر مسئول آن از استادان صاحب‌نام فلسفه اسلامی در دانشگاه تهران به شمار می‌آید- فتح بانی کند. اسدی گرامروزی نیز سخنش را با این جمله آغاز کرد: به باور من مراسم تجلیل از انتشارات حکمت، پیش از آنکه تقدیر از یک ناشر باشد تجلیل از یک تفکر علمی، معنوی و روحانی است.

او از آشنایی ۳۰ ساله خود با دکتر غفاری گفت و با اشاره به علاقه وافر استاد شهید مرتضی مطهری به غفاری، معذرت بود که غفاری راه استاد را به خوبی ادامه داده است. مدرس دانشگاه صنعتی شریف بر این نکته تأکید کرد: خداوند در انسان موهبت تفکر را به ودیعت نهاد و بر همین اساس به عنوان موجودی مختار ویرایش ملامورثی تبارک دید و خلق انسان را به خود اختصاص گفت.

به گفته اسدی گرامروزی ودیعه خداوندی جزو عوامل درونی ظهور حقیقت انسانی محسوب می‌شود و در این میان برخی عوامل بیرونی در به ظهور رسیدن حقیقت انسانی نقش بایسته و شایسته دارند.

او این مدخل وارد بحثی که بر هدایت‌گری هدایان تفکر اسلامی محصه می‌گذارد و با استفاده از این بحث، دکتر غفاری را از جمله افرادی بر شمرد که به تأسی از استاد مرتضی مطهری، شمن خودسازی سعی در هدایت‌گری دارند.

به باوروی کسانای چون غفاری تنها به اجرای آیه «الذین آمنوا و عملوا الصالحات» بسنده نکردند و عمل به او توأماً با یحقی و ترواصوالبصیر و اوفادارشان کرد که به ظهور حقیقت انسانی در دیگر انسان‌ها نیز یاری برسانند.

اسدی گرامروزی این مشخصه‌ها را توفیقی دانست که غفاری از آن بهره‌مند بوده و بر این اثبات این گفته‌اش به حساس‌ترین دوران زندگی او در سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۲ اشاره کرد که با وجود تمام مشکلات سیاسی و اجتماعی این توفیق را با اقلیدیه روشنگری انسان و دادن شناخت عمیق به جامعه، تا امروز همچنان در پیش رو داشته است.

مشکلات نشر در حوزه کتاب‌های تخصصی فلسفه و عرفان موضوعی بوده که مدرس دانشگاه صنعتی شریف در بخش دیگری از سخنانش آن را پی گرفت، به باوروی با وجود علاقه شیدویی که نسبت به آثار فلسفی در ایران وجود دارد، نشر آثار این حوزه تخصصی نیازمند نوعی ایثار از خود گذشتگی و از همه مهم‌تر آمادگی برای تحمل همه مشکلات از جمله تکفیر شدن است. اسدی معتقد بود که در این موقعیت اگر کسی بتواند برای نشر کتاب‌های حوزه اقلیدیه از خود استقامت و ایستادگی نشان دهد و بتواند پیش از سی سال چنین وضعیتی را تحمل کند باید مشخصات ویژه‌ای داشته باشد. او با گفتن این جمله که نشر در این حوزه و استقامت برای انتشار کتاب‌های فلسفی مشخصات

دیگری می‌طلبد، دکتر غفاری را به عنوان یکی از صورت‌ترین و شایسته‌ترین ناشران تخصصی فلسفه معرفی کرد و بر این باور بود که تجلیل از انتشارات حکمت، در اصل ارج نهادن به تحمل و صبوری دکتر غفاری است.

ناشر آثار فلسفی خود باید حکیم باشد

دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی سخنران بابانی مراسم پس از نماهنگ دیگری در معرفی کتاب‌های منتشر شده انتشارات حکمت، به دعوت رسالت بزرگی پشت تریبون قرار گرفت تا درباره ناشر برخی از کتاب‌های خود نظیر اعماد از دیدگاه حکیم مدرس نژوی و اشعاع اقلیدیه و شهود در فلسفه شهروزی؛ سخن بگوید.

او با اظهار خوشحالی از برگزاری چنین مراسمی،

فعالیت دوست و همکار خود را اکیلمه خواند و از همین منظر نظری زده رویکرد دافلاطون که به حکیم بودن حکیم و حکیم بودن حاکم قائل بود، او این جمله را به حوزه نشر تعمیم داد و معتقد بود که ناشر آثار حکیمی و معارف باید حکیم باشد و بر همین اساس کسانای که خود در درجه حکمت نیستند و آثار حکیمی منتشر می‌کنند جامعه فکری را با مشکل مواجه کرده‌اند. استاد فلسفه اسلامی دانشگاه تهران این مسأله را یکی از معضلات نشر امروز خواند و بر این باور بود که امروز در دنیای فناوری و سرمایه‌داری و با مناسبت تولید زندگی می‌کنیم و به همین دلیل در جامعه امروز ایران معنویات، معارف و حکمت بدل به کالای سودگران بازاری شده است.

وضعیت ناسامان نشر مسأله‌ای بود که دکتر دینانی در بخش دیگری از سخنانش آن را پی گرفت و هر چند

♦ **دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی:**
ناشر آثار حکمی و معارف باید حکیم باشد و بر همین اساس کسانای که خود در درجه حکمت نیستند و آثار حکمی منتشر می‌کنند جامعه فکری را با مشکل مواجه کرده اند

که قصد نداشت از وضع ناسامان نشر در ایران که به باور او گریزی از آن نیست گله‌ای کند اما این اشاره را مدخلی بر مصائب پستلاری نویسنده و مورف ساخت و از زحمات دکتر حسین غفاری که دینانی او را حکیمی متابین معرفی می‌کند - بابت زمان سنجی و نکته‌دلی انتشارات حکمت قدرانی کرد.

به اعتقاد دکتر دینانی، نگاه منطقی و پایبندی به اصول اخلاقی در مناسبات کاری و نشر کتاب‌های فلسفی از جمله حلقه‌های مفقوده نشر ایران است که دکتر غفاری به عنوان مدیر مسئول انتشارات حکمت اهتمام جدی و کافی و وافی بدان داشته است. به این معنا که انتشارات حکمت در زمان سنجی و پایبندی به اصول اخلاقی حرفه نشر، از جمله استثنای نشر ایران است.

دلیل او بر این چنین ادعایی، حکیم بودن و دینبند

دکتر غفاری است چرا که به باور این استاد فلسفه اسلامی دانشگاه تهران، دینبند انسان رابطه مستقیمی با برخورد اجتماعی شخص دارد و با مسامحت، ایمان و اعتقاد به معنویات روابط اجتماعی را تنظیم می‌کند.

تسامح دکتر غفاری موضوع دیگری بود که دینانی به گفته دکتر دینانی کتاب‌هایی در کتابفروشی انتشارات حکمت به معرض نمایش گذاشته می‌شود که خود دکتر غفاری با مواضع نویسنده‌گان آن کتاب‌ها چندتا موافق نیست اما به هر حال این تسامح و صبوری را دارد که در رویکردی آگاهانه لزوم وجود آرای مختلف را بر تابد. بخش بابانی سخنرانی دکتر دینانی مباحثی در بازنوایی وضعیت که به رکود تفکر فلسفی در جامعه امروز ایران انجامیده است بود.

به اعتقاد این استاد فلسفه دانشگاه تهران، حکیم شدن چیزی است که همه به دنبال آن هستند اما در این میان فراموش می‌شود که با اسفار خواندن یا حفظ کردن ملا نظری و آراء‌های فلسفی نمی‌توان به مقام حکمت دست یافت.

دینانی بر این باور بود که ما امروز نیاز به بازنوایی سنت خودمان داریم و برای این بازنوایی باید گامی چون مراجعه به متون دست اول و پژوهش از یکسوگری را پراغ راه قرار داد.

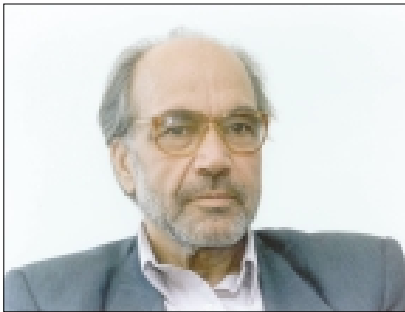
با پایان یافتن سخنرانی دکتر دینانی ، رسالت بزرگی از حاضران خواست تا از نمایشگاهی که از انتشارات حکمت به منظور فرهنگسرا برگزار شده بود، دیدن کنند.

در حاشیه تاریخ

همیشه از جوانی به این فکر بودم که فلسفه‌ای که از یونان و یونانیان به ما رسیده است در تاریخ چه اثری داشته است؟ آیا فتن بوده است؟ در حاشیه تاریخ قرار گرفته است؟ آیا کسانی که به آن پرداخته‌اند در حاشیه قرار گرفته‌اند؟ برای من مساله این بوده است که ما چه سروکاری با فلسفه داشته‌ایم؟

من با این نظر که بگویم فلسفه چیزی است که از یونان آمده و اثری نگذاشته است موافق نیستم و آن را نمی‌فهمم و نمی‌پایزم، زیرا مگر می‌شود که بزرگان فکر و اندیشه با همت فوق‌العاده‌ای زبان مرده‌ای را بیاموزند و آنگاه گردو غبار را از آثار تاریخی بزدایند؛ یعنی با یادگیری زبان یونانی این آثار علمی را به زبان خودشان برگردانند. بر آن تأمل کنند و در آن صاحب‌نظر شوند. آیا با فتن چنین چیزی‌هایی اتفاق می‌افتد این چه فتنی است که کسانی با یادگیری زبان یونانی به ترجمه آثار یونانی بپردازند و کاری انجام دهند که اثر بزرگی در بردارند بانی گذارند، چنان که می‌دانیم اصل بسیاری از آثار یونانی از میان رفته است و ترجمه عربی این آثار موجود است و اروپایی‌ها از طریق ترجمه عربی به این آثار دست یافته‌اند. چنین کاری با فتن صورت نمی‌گیرد بلکه یک شاهانه مهم تاریخی است. بلافاصله پس از این ترجمه‌ها کسانی پیدا شدند که صاحب‌نظر بودند، یعنی با فلسفه فتن نمی‌کردند، فارابی و ابن سینا و سهروردی هر کدام صاحب‌نظر بودند اما در عالم ما چه اثری داشته است و با تاریخ ما چه پیوستگی و پیوندی پیدا کرده است؟

پاسخ به این سوال بسیار مشکل است، من خودم بین در متن بودن یا در حاشیه بودن فلسفه در عالم اسلام و ایران مردود بودم، البته در عالم اسلام ششخص است، زیرا فلسفه در همه جای عالم اسلام نبوده است، بلکه فقط در ایران و مدتی هم در مغرب عالم اسلامی بوده است و گرنه در عالم بزرگ اسلام فلسفه نبوده است و هر جایی هم که فلسفه داشته است از ایران به آنجا منتقل شده است، حتی از مغرب هم چیزی به ایران نیامده است و این از عجایب تاریخ است؛ یعنی قدمای ما همچون ابن‌البعین، ابن‌طفیل، ابن‌رشد و حتی ابن‌خلدون هیچ اطلاعاتی از مغرب اسلامی نداشتند، در حالی که از کل آنچه در فکر و علم و فرهنگ و معارف ایران می‌گذشت مطلع بودند. امروزه فیلسوفانی هستند که راجع به فلسفه و آینده فلسفه نظر دارند و آن را در قالب شعر و خطابه بیان می‌کنند، در فلسفه امروز خطابه اهمیت زیادی یافته است، خطابه یعنی شعار بی‌بن و بنیاد و بی‌مضمون، زمانی در فلسفه به خطابه اهمیت داده می‌شود که در برهان و جدل یعنی دیالکتیک ترازوی پدید آمده باشد. زبان فلسفه امروز با فلسفه قرن‌های چهارم و نوزدهم متفاوت است، این زبان به خطابه و شعر نزدیک شده است، دفاع از فلسفه بسیار دشوار شده است، غالب فلسفه امروز و رسالات و مقالاتی در باب اینکه فلسفه چیست؟ می‌نویسند. بعد از ۲۵۰۰ سال پیش می‌پرسد که فلسفه چیست؟ چرا این سینا و کزکات این سوال را نپرسیدند اما در قرن بیستم دائماً پرسیده می‌شود که فلسفه چیست؟ این پرسش به این معناست که نمی‌دانیم فلسفه ما چه کرده و چه می‌کند. آیا ما به دستگیری فلسفه راه به جایی پیدا خواهیم کرد یا نه؟

ما داریم کورمال کورمال با فلسفه پیش می‌رویم و آن را آزمایش می‌کنیم، اما این فلسفه نه تنها دیگر شکل و صورت فلسفه ارسطو و افلاطون را ندارد بلکه شکل و صورت فلسفه کانت و دکارت را هم ندارد، این فلسفه فلسفه دیگری است، بر این اساس است که امروزه مثلاً یک فیلسوف عنوان مقاله‌اش را «کارت پستال» می‌گذارد، فلسفه امروزه پیش از هر چیز به زبان پرداخته است و زبان برای ما و جهان آینده تعیین کننده است، هیچ‌کس نمی‌تواند راجع به آینده فلسفه سخنی بگوید، از آینده علم و تکنیک، هوائی تهران و خیلی چیزها می‌توان سخن گفت، از آینده هر چیزی که کمابیش احاطه علمی یا عملی به آن داریم می‌توانیم سخن بگویم، هر چه احاطه ما کمتر باشد پیش‌بینی ما هم کمتر خواهد شد.

چنان‌که فرانسوی بیکن می‌گوید علم پیش‌بینی است، اما فلسفه در اختیار ما نیست، فلسفه می‌آید و ما رازها می‌برد، فلسفه معلم ماست. در این باره که چه خواهد آمد و چگونه خواهد آمد و فلسفه آینده چه چیز خواهد بود، کسی نمی‌تواند پاسخی بدهد و اگر کسی خواهد به پاسخی برسد، ناگزیر باید تمام تاریخ فلسفه و به خصوص فلسفه معاصر را از نظر بگذراند تا درک کند که فلسفه چه وضعی دارد و فیلسوفان معاصر چه می‌گویند و چه دامیه‌ای دارند؟ و چه چیزی را اثبات می‌کنند؟

بازی وهم است و نتیجه بازی هم در وهم ما وجود ندارد اما جهان ما پر از اهرام است. بازی وهم است و نتیجه بازی هم در وهم ما اهمیت دارد و گرنه در حقیقت، نتیجه بازی اهرمیتی ندارد، یک توپ از یک خط پنج‌سانتی‌متری رد می‌شود و یا نمی‌شود، در زندگی واقعی و حقیقی مردم چه اثری دارد؟ مطلق‌الدین شاه این را درک کرده بود، هنگامی که او را در پاریس برای تماشای فوتبال برده بودند، پس از انعام بازی پرسید بود

فلسفه در ایران در حیات پیوسته و مستمری قرار داشته است، اگر ما تاریخ فلسفه در اسلام را مطالعه کنیم هر چند در بعضی از دوره‌ها مجهول به نظر می‌رسد، اما دارای حیاتی مستمر بوده است، متأسفانه غربی‌ها فلسفه اسلامی را فقط به عنوان یک مرحله انتقال به اروپا تلقی می‌کنند و غرب زده‌هایی هم که از زاویه نگاه غربیان به فلسفه اسلامی نگاه کرده‌اند، این قول غربی‌ها را پذیرفته‌اند، یعنی کتاب‌های تاریخ فلسفه‌ای که در جهان غرب نوشته می‌شوند همیشه فلسفه اسلامی را به این رشد ختم می‌کنند.

این روش در واقع روش اروپاییان است که این رشد را آخرین فیلسوف مسلمان می‌دانند، چون به فلسفه اسلامی نه به عنوان فلسفه اسلامی می‌فهمند، بلکه به عنوان حلقه انتقال فلسفه از یونان به جهان مدرن و قرن وسطی نگاه می‌کنند و بیش از این برای فلسفه اسلامی اهمیت قائلی نیستند، در حالی که چنین نیست، بعد از این رشد تازه فلسفه حقیقی اسلام آغاز می‌شود.

فلسفه در اروپا در دوره جدید به سمت جدایی از حکمت رفته است، یعنی فلسفه جدید را در عین اینکه فلسفه است نمی‌توانیم حکمت بدانیم، بعد از دکارت، فلسفه در اروپا در عین اینکه فلسفه است، حکمت نیست و با مبانی حکمی منافی دارد.

در فلسفه اسلامی، فلسفه همیشه متزاد با حکمت بوده و هیچ‌گاه از حکمت عدول نکرده است، تا اواخر قرن گذشته ایرانیان با فلسفه اروپایی چندان آشنایی نداشتند و تمام علوم را در قالب علوم حکمت در مقام سنتی آن می‌آموختند. در تهران اساتید بزرگی مانند عبدالله زنجوری، آقاخان مدرس زنجوری، میرزا جلوه، آقامحمد رضا قمشه‌ای، آقا میرزا حسن کرمانشاهی و شاکردان آنها، حکمای بودند که این مکتب را حفظ کردند.

به باور من دور شدن از حکمت الهی و سنتی مهم‌ترین نکته انسداد فلسفه در ایران است و برای راهی از این وضعیت بازگشت به مبانی حکمت الهی می‌تواند راهگشای مناسبی برای خروج از وضعیت فعلی باشد.

که آنها چند نفر هستند؟ پاسخ داده بودند که ۲۲ نفر هستند، مطلق‌الدین شاه گفته بود که ۳۱ توپ دیگر بخیرید و به آنها بدهید تا همه به دنبال یک توپ نبوند، وی این حرف را خیلی جدی گفته بود، او درک کرده بود که این کار، کاری عبث و بی‌بوده است، حتی اول انقلاب، یکی از همکاران ما معتقد بود که فوتبال حرام است زیرا کار لغوی است.

اما آیا فوتبال لغو است؟ پس چرا وقتی یک توپ، پنج سانتی‌متر از یک خط رد می‌شود ۳۰۰ میلیون نفر شادی می‌کنند و یا ۳۰۰ میلیون نفر دیگر گریه می‌کنند؟ آیا خبری مهم‌تر از آرایش سون‌بکام در جهان وجود دارد؟ فوتبال زندگی ماست، اگر فوتبال وهم است، که وهم است، پس جهان ما پر از وهم است، این نمونه بسیار خوبی است، این یک ضرورتین وهمی است که در جهان ما وجود دارد، ما چنان به وهم‌ها دل‌تست هستیم که وهم‌ها را تشخیص نمی‌دهیم، تفکر آینده نباید اهرام را کنار بگذارد بلکه باید بر آنها غالب شود، اگر پیش‌تر امروز مغلوب اهرام و گرفتار غفلت است، تفکر می‌تواند او را از این غفلت برهاند، فکر، فلسفه، علم و هر چیزی که این غفلت را می‌شکند از فکر به دور است.

من نمی‌دانم فلسفه آینده چیست اما وقتی ما دارای فلسفه و صاحب فلسفه می‌شویم و فکر را آموزش در کار می‌آید که از رفتن بایستیم و اندکی توقف کنیم و از خود بپرسیم که چه کسی هستیم؟ کجا هستیم؟ کجا بوده‌ایم؟ چه در سر داریم؟ قوانین ما بقدر است؟ چه می‌توانیم بکنیم و چه باید بکنیم؟ آینده گردش عقربه ساعت نیست، زمان ما، زمان ساعت شده است اما وقت غیر از زمان ساعت است، تا زمان ساعت، زمان ماست ما وقت نداریم، بی‌وقت هستیم، عهد نداریم، باید وقت و عهد را طلب کنیم، عهد و وقت با هم هستند و یک معنا دارند.

شاید هیچ زمانی به مانند امروز، پرسش از نقش، ماهیت و آینده فلسفه در نزد اندیشمندان و فیلسوفان مطرح نبوده است.

حجم کتاب‌هایی که هم‌اکنون با عنوان «فلسفه چیست؟» در جهان معاصر به چاپ رسیده یا می‌رسد، نشان از این بی‌جوئی دارد. بی‌تردید، این بی‌جوئی یا پرسش از آینده فلسفه، خبر از تحولی در هندسه ذهنی و اجتماعی انسان معاصر دارد؛ تحولی که شاید از اوایل قرن بیستم و با ظهور جنگ اول جهانی و آنکه دومین جنگ جهانی با به عرصه وجود گذاشت و به بحران دامنگیری در شاکله تفکر مدرن منجر شد. چنان‌که ظهور فیلسوفانی چون نیچه، هایدگر و فیلسوفان موسوم به پست مدرن را می‌توان حاصل این بحران دانست.

یادداشت

دکتر فلان رضادورانی

فلسفه در ایران

پهار تابستان، پاییز و زمستان - روزها، هفته ها، ماه ها و سال ها در پی هم سوری می شوند؛ اما آنچه می ماند فرهنگی است که سینه به سینه به نسل های بعد منتقل می شود اما سوال اساسی اینجاست که اکنون چه می توان کرد و چه باید کرد؟

آثار هشت سال دوران دفاع مقدس تاکنون ملموس است و پس از این نیز تاثیر خود را خواهد داشت. اما باید به نحوی مابع از آسیب، تحریب یا تحریف پیام و حقیقت این پرگ از تاریخ این سرزمین شد.

در همین راستا اداره کل جمع آوری نگهداری و تنظیم آثار ایثارگران، فراخوان جمع آوری اسناد و آثار فرهنگی شهدا و ایثارگران را در قالب یک طرح ملی داده است.

اما چگونگی اجرا و مشکلات آن را باید از زبان مجری این طرح شنید.

وی در زمینه اهداف اجرای این طرح اضافه می کند: نسل حاضر نشسته دستیابی به اینگونه اسناد هستند و می خواهند بداند در جنگ و دوران دفاع مقدس چه اتفاقی افتاده است. ما باید به این نسل اطلاع رسانی کنیم. از سوی دیگر برای نگهداری این آثار ارفق های بلندمدتی را در نظر گرفته ایم و بخش اعظم انرژی مجریان این طرح، صرف حفظ و نگهداری علمی آثار مطابق با استانداردهای بین المللی می شود.

وی از ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در صورتی موفق خواهد بود که امکان دسترسی به جامعه منابع و آثار شهدا و ایثارگران فراهم شود. شهزادی ایجاد یک پایگاه اطلاعاتی جامع و یکپارچه در سطح کشور و فراسازمانی را به عنوان یکی از راه های ارائه افکار و تبیین راه مقدس شهدا و ایثارگران معرفی می کند و می افزاید: فعلا از نظام نرم افزاری اسنادی - آرشویی واضح استفاده می کنیم اما به تازگی نظام جامع

مدیر کل جمع آوری، نگهداری و تنظیم آثار ایثارگران درباره فراخوان جمع آوری اسناد آثار فرهنگی شهدا و پژوهشگران است. چه چراکه مرکز اسناد، محلی برای آرشيو اصل مدارک است و نمی توان محلی برای ترویج علاقه مندان و مرآعمان باشد. بنابراین درصدد هستیم تسهیلات و امکانات دیجیتال، معتدلی را از طریق سایت های اطلاع رسانی با استفاده از شبکه اینترنت و در آید نزدیک به صورت اینترنتی فراهم کنیم تا محققان نیازی به آرشيو فیزیکی اسناد نداشته باشند. نشانی پایگاه اطلاع رسانی بنیاد شهید و امور ایثارگران www.zavidshahed.ir

مدیر کل دفتر جمع آوری، نگهداری و تنظیم آثار ایثارگران با تاکید بر اینکه جامعه هدف ما کل کشور را دربر می گیرد، می گوید: مسافله بنیاد ایثار درگیر مسائل معیشتی و خدمات رسانی به خانواده ایثارگران بود اما اکنون با روشن شدن اهمیت کارهای فرهنگی، بنیاد شهید و امور ایثارگران درصدد است حداقل نیمی از انرژی خود را در این بخش متمرکز کند. بنابراین علاوه بر انجام مأموریت عهده داری محیثتی برای افضای قسیمی از مجموعه بنیاد در راستای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و ارائه خدمات فرهنگی پژوهشی به کل جامعه مأمور است.

شهزادی از مراحل گزآوری آثار سامانه ای و تنظیم اطلاعات، حفظ و نگهداری اسناد و در پایان عرضه و اشاعه آنها به عنوان فرایند علمی طرح جمع آوری اسناد و آثار فرهنگی شهدا و ایثارگران نام برد و تصریح می کند: برای گروهی و مستندسازی اطلاعات همه باید دست به دست هم دهیم و کار را به انجام رسانیم. اما باید در این بین از مزایای کاری، دوازه کاری و

براندگی پرهیزید. تلاش بنیاد هم در ایجاد این هماهنگی بین تمام سازمان ها است.

وی با انتقاد از اقدامات براندگی که تاکنون صورت گرفته است می گوید: کارهای فرهنگی از سطح پایین تا کلان سازمان های فرهنگی کشور که در این مورد احساس مسئولیت می کردند انجام شده است. به طور مسلم این نهادها برای انجام برنامه خود به منبع اولیه ای چون خانواده های شاهد و ایثارگر مراجعه و آثاری را جمع کرده بودند اما در اکثر موارد به دلیل حاکم نبودن یک فکر و نگاه علمی، اسناد در معرض آسیب، باد یا دمای نامناسب و شرایط محیطی نامناسب قرار گرفته و در اثر چیدمان نامنظمی غیر حرفه ای آسیب ها و تحریب هایی به آنها وارد شده است.

به عقیده او مراجعه مکرر سازمان های فرهنگی مختلف به خانواده های شاهد و ایثارگر در برخی موارد باعث آزار آنها می شود. در ضمن این انتظار دارند نمود عینی این کارها را مشاهده کنند. ازاین رو در این میان سازمانی مانند بنیاد شهید و امور ایثارگران برای یکسان سازی هماهنگی و ساماندهی بین تمام نهادهای فرهنگی دولتی و غیر دولتی مشغول به فعالیت است.

شهزادی در تشریح نحوه اجرای مرحله اول طرح جمع آوری اسناد و آثار فرهنگی شهدا و ایثارگران می افزاید: برای تکمیل پرونده هر شهید به هشت منبع اصلی مانند خانواده، دوستان، همسران، همکاران، محل تحصیل، بنگان اعمالی و... مراجعه می شود یا مطالعه سیر زندگی شهید، مکاتبات وی یا خاطراتش از زبان دیگران ضبط و ثبت شود.

به گفته وی جایز آن بالای ۲۰۰۰۰ سند مدارک اولویت های طرح به همان صورت مورد مراجعه قرار می گیرند تا علاوه بر جمع آوری و حسیت نامه، مکاتبات، مطراط و سایر اسناد فرهنگی به بیان تاریخ شفاهی و محفوظات خود از دوران جنگ، همزمان، نحوه جایزای یا دیدگاه گذشته و فعلی خود درباره جنگ نیز ثبت. این بخش به طور ویدئویی ضبط می شود و یک مدرک مستند به حساب می آید. مدیر کل دفتر جمع آوری، نگهداری و تنظیم آثار ایثارگران مدارک مدنظر این مرکز را سه دسته عنوان می کند و ادامه می دهد: آثار مکتوب که تاکنون به یک میلیون و ۲۰۰ هزار برگه

سند از ۶۰۰ هزار پرونده فرهنگی می رسد. در این مرکز نگهداری می شود. آثار حجمی منسوب به شهدا به موزه شهزادی می شود. آثار اسنادی دیگر مربوط است و مدارک دیداری - شنیداری نیز پس از موضوع بندی به مرکز دیداری شنیداری بنیاد می رود.

وی خبر از افزایش پروژه های استانی در شهرهایی می دهد که تعداد قابل توجهی از اسناد مرتبط با شهدا یا ایثارگران آن منطقه جمع آوری خواهد شد. چراکه شهدای هر منطقه شاخص همان قسمت هستند. اما برخی آثار که قابلیت طرح شدن در فاز ملی را دارند، در موزه مرکزی شهدا و ایثارگران به نمایش گذاشته می شود.

شهزادی فرایند دوم انجام طرح جمع آوری آثار و اسناد ایثارگران را ساماندهی آثار برای تشکیل بانک جامع دیجیتال می داند که باید در اختیار تمامی نهادهای فرهنگی

تلاش بنیاد شهید و امور ایثارگران معطوف به این است که منابع اولیه لازم را برای نویسندگان دفاع مقدس و سایر پژوهشگران فراهم کند

تا این افراد بتوانند منابع اولیه را به آسانی مورد استفاده قرار دهند

جامعه و قشر محقق قرار گیرد. وی در مورد در مرحله بعدی می گوید: باید یک مرکز ملی، موقی مطلق نگهداری از اصل اسناد و آثار فرهنگی برای اقلیت و ابران از به مرحله نهایی با عنوان عرضه و اشاعه آثار رسانی محقق می شود که فرایندهای گذشته بدون برپاندگی کار و اتلاف وقت به نقطه ای برسد به به نویسندهگان پژوهشگران امکان دسترسی به اطلاعات داده شده باشد. وی درباره ضرورت اجرای هر چه سریعتر این طرح به مشکلاتی مانند آسیب پذیری کاغذها و مخربیت اشعه کوره و می افزاید: ضرر یک قطعه اسناد بسیار گزاف است. مخصوصا کاغذهایی که در زمان جنگ برای نامه پادشاهت یا حسیت نامه در اختیار رزیدگان قرار می گرفت. بدون لحاظ کردن کوچکترین نگاه علمی و اسنادی به صورت اکاهی تهیه شده بودند. به عقیده او تاکنون به طور متوسط ۱۱ تا ۱۲ درصد اسناد جنگ می گذرد و هم یک یا توجه به اقلیم های مختلف و مناطق جغرافیایی صدمات خاصی را دیده اند. به علاوه تعدادی از این مدارک در جبهه ما محتمل آسیب های فیزیکی یا شیمیایی شده اند و باید کارهای درمانی برای آنها انجام شود.

شهزادی ادامه می دهد: گرچه کارهای اوزرسانی و مرمتی برای احیا و بازگرداندن اسناد رسیده به این مرکز انجام می شود، اما به دلیل افت بسیار شدید کیفیت با توجه به ساختار اولیه، منابع و مکان های نامناسب نگهداری در منازل، مرمت های سستی و کمی... افزایش، این اسناد قابل

فوت و بانی شد. شهدا، جایزبان یا سایر ایثارگران نیز یکی دیگر از تهدیدهایی است که اجرای این طرح را با مشکل روبه رو می کند.

مدیر کل دفتر جمع آوری نگهداری و تنظیم آثار ایثارگران در بیان اهمیت این موضوع خاطرنشان می کند که بسیاری از خاطرات شهدا در دل و ذهن و بیانشان است که می تانگین سنی ۲۰ سال و در آستانه فوت قرار دارند. از سوی دیگر جایزبان بالای ۲۰۰۰۰ درصد نیز در وضعیت جسمی و روحی مناسب نیستند و با تاخیر در کار جمع آوری آثار و خاطرات آنان یک خسران بزرگ می ایجاد می شود.

تجمع بنیاد شهید، اسناد آفرانگان امور جایزبان هم عنوان می کند و اظهار می دارد: برنامه این بود که طی پنج سال، سه ساله ۲۰۰۰ درصد از کار را انجام دهیم. اما دو جبهه سال اول تنها ۱۰۰۰ درصد مدارک مورد نیاز را شامل می شد. بنابراین پس از تقویت بندی، جمعیت ۲۰۰۰ هزار نفری جایزبان بالای ۲۰۰۰۰۰ درصد زاین کرد و در هر سال ۱۰۰۰۰۰ (صد و ده هزار نفر) را برای اول پیشش داخلیم. دوم بودیم و نیز بودیم به ۱۰ درصد رسید.

وی درباره اظهار می دارد: طرح اولیه به طوریک سله وضرتی در سطح ملی پیش بینی شد. کار لازم از تخصص بودجه لازم و تشکیل گروه های کارشناسان ایثارگران، نیروهای پیچ و بست. چراکه این افراد علاوه پیشتر و به طور منظم می تواند این کار را به سرانجام برسانند و با حلق و خوبی جامعه هدف نیز آشنا هستند.

شهزادی متوسط میزان هزینه سرانه برای هر ایثارگر و در راستای انجام مراحل جمع آوری، تشکیل و تنظیم پرونده دیجیتال و حفظ و نگهداری مدارک را حدود ۸۰۰ هزار ریال می داند و آن را برای پوشش دادن جمعیت ۶۰۰ هزار نفری جامعه ایثارگری در مقایسه با بسیاری از هزینه های جامعه ایثارگری می داند.

وی با بیان اینکه، امی توان برای کار که به شهید حقش را اختصاص دهیم، خوش اسناد تخصیص بودجه مجاری برای اجرای این طرح می رود. درباره تعیین زمان پایان طرح اظهار می دارد: اولویت بعدی طرح جمع آوری آثار ایثارگران است. ۲۷۰۰ هزار نفر از جایزبان زیر ۲۰۰۰۰ درصد اضافه شدند. اما فقط بودجه ۱۰ درصد آنان ۳۷ هزار نفر- نامین شده است. در این فرض باید پیش از ۲۰۰۰ سال در انتظار پایان کار جمع آوری و تنظیم آثار باشد!

دیداری از چهارمین نمایشگاه کتاب‌های کاربردی دانشگاهی

میان پرده‌ای بین دو نمایشگاه کتاب تهران

اغلب دانشجویان و محققان کشور ما نیازهای اطلاعاتی خارجی خود را بیشتر از طریق نمایشگاه‌های منظم کتاب می‌توانند تهیه کنند علاوه بر نمایشگاه بین‌المللی تهران که این امکان را برای موسسه‌های علمی-پژوهشی و محققان کشورمان فراهم می‌کند تا در جریان کتاب‌های علمی تازه منتشر شده قرار گیرند، این امکان نیز فراهم می‌شود تا کتاب‌ها را از نزدیک مشاهده و با قیمت مناسبی خریداری کنند. در طول سال‌های گذشته چند نمایشگاه دیگر از کتاب‌های خارجی آن هم در حجم و اندازه‌های کوچک و با متون محدود برپا شده البته چندین سال است که نمایشگاه کتاب‌های کاربردی دانشگاهی که توسط موسسه تزئین کنندگان کتاب‌های ناشران بین‌المللی (کتکتاب) برگزار می‌شود این امکان را برای مراکز پژوهشی و سایر افرادی که به کتاب‌های تخصصی خارجی احتیاج دارند آنها می‌کند تا در فاصله یک‌ساله بین برگزاری دو نمایشگاه بین‌المللی امکان خرید نیازهای اطلاعاتی خود را داشته باشند. این نمایشگاه اسفند ۱۳ تا ۱۶ آذرماه برپا شد آنچه می‌خوانید نتیجه گفت‌وگوی ما با احد رضایی و محمود آموزگار دو تن از اعضای موسسه کتاب و دست‌اندرکاران برگزاری این نمایشگاه است

با نثران خارجی و انجام سفارش‌ها، موسسه پیشقدم شد که محلی را برای برگزاری نمایشگاه در نظر بگیرد که خوشبختانه با استقبال کانون رویه روز ششم، رضایی با اشاره به اینکه برای اجاره این محل روزانه ۳ میلیون تومان پرداخت می‌شود می‌گوید این مبلغ بر اساس متر از بین شرکت‌کنندگان نمایشگاه تقسیم می‌شود.

وی همچنین در مورد محدودیت فضای نمایشگاه می‌گوید در ابتدای ثبت نام برای نمایشگاه با توجه به تعداد

مقتضیان، این سالن تکفایت می‌کرد ولی بعد تعدادی درخواست دیگری برای شرکت در این نمایشگاه داشتیم که چون بعد از عقد قرارداد امکان تغییر محل برای ما وجود نداشت و نتوانستیم درخواست عده‌ای از مقتضیان را بپذیریم.

مشکلات اطلاع‌رسانی برای بخش خصوصی
اطلاع‌رسانی به گروه‌های هدف در نمایشگاه‌های از مهم‌ترین کارهایی است که معمولاً توجه برگزارکنندگان را به خود جلب می‌کند. با وجود اینکه این نمایشگاه نشر دانشگاهی جامعه ما را مد نظر داشت و نیازهای آنها را پاسخگو بود ولی در سطح مراکز عالی آموزشی تبلیغات و اطلاع‌رسانی به نحو مطلوبی انجام شده بود. رضایی علت را اینگونه شرح می‌کند: متأسفانه در کشور ما اگر کارشناسی بخواند انجام شود که بزرگه اطلاع‌رسانی داشته باشد و متولی آن روی داد بخش خصوصی باشد مسئولان فقط این نکته را در نظر می‌گیرند که تبلیغ بخش خصوصی می‌شود حتی ما حاضر بودیم که اسم موسسه کتاب که

موسسه‌ای عمومی است و مانعش هم برای یک شخص نیست را حذف کنند و فقط اعلام کنند که نمایشگاه کتاب در فلان محل برگزار می‌شود یا اینکه برخی دانشگاه‌های وزارت علوم برای نصب تبلیغات اطلاع‌رسانی در محل‌های ورودی درخواست پول کردند؛ طوری که به ازای نصب هر جابلو پاید ۱۰۰ هزار تومان پرداخت می‌کردیم که با توجه به امکانات موجود برای ما مقدور نبود.

رضایی با نثران و توزیع بیش از ۵۰ هزار جلد کاتالوگ را از به عقیده آموزگار کتاب‌های پزشکی دو دسته اندیک گروه کتاب‌های عمومی‌اند که معمولاً توسط گروهی از ناشران داخلی اسفند شده و با قیمت ارزان در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرند ولی گروه دیگر کتاب‌های تخصصی هستند که بیشتر مورد نیاز دانشجویان دوره‌های دستکاری اند که اینگونه کتاب‌ها هم معمولاً نیازان بوده و این‌ها ۵۰ هزار تومانی در واقع برای ناشرین نیازان این گروه از دانشجویان، محلی از اعراب ندارد.

با این حال به گفته او این دام ۵۰ هزار تومانی اولین تجربه بوده و فراتر است طی صحبت‌هایی که با مسئولان دانشگاه ملیع و ام برای خرید دستیاران پزشکی افزایش پیدا کرد.

فاصله ثبت سفارش با جایگاه واقعی
یکی از خدماتی که موسسات شرکت‌کننده در این نمایشگاه به خریداران کتاب عرضه می‌کنند، ثبت سفارش کتاب‌هایی است که در مدت نمایشگاه به فروش رفته‌اند، دیگر نمونه‌ای از آنها وجود ندارد. آموزگار درباره ارائه این نوع خدمات می‌گوید: از آنجمله اغلب کتاب‌های کتابخانه‌ها هستند و معمولاً نیاز مأموران خرید آنها برای تهیه کتاب‌ها مراجعه می‌کنند. ما مرجع می‌کنند، ما مرجع خرید نیز وقتی کتابی را پیدا می‌کنند از ثبت سفارش استقبال نمی‌کنند چرا که باید تسویه حساب کنند و این اگر نمی‌دانند که مدارا سال کتاب‌ها زمان زیادی طول بکشد. در حال ترجیح می‌دهند آنچه را که هست خریداری کنند و در واقع ثبت سفارش با جایگاه واقعی خود فاصله دارد.

فروش به نفع کتاب‌های مهندسی
رضایی میزان خرید کتاب‌های مهندسی و علوم پایه را بیشتر از سایر کتاب‌ها ذکر کرده می‌گوید: در روزهای اولیه نمایشگاه کتاب‌های مهندسی از نظر فروش زیاد مقام اول را به خود اختصاص دادند. کتاب‌های پزشکی و علوم انسانی در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. رضایی در پایان از روزهای نمایشگاه اطلاع داد و به بهداشت خواست که نگاه مثبت‌تری به نمایشگاه‌های کتابی که توسط بخش خصوصی برگزار می‌شود داشته باشند. زیرا این نمایشگاه‌ها بدون حمایت از سوی دولت برگزار می‌شود ولی باعث می‌شود جدیدترین عنوان علمی در فاصله بین دو نمایشگاه در معرض دید مراکز علمی قرار گیرد. وی با اشاره به اینکه حدود نیمی از کتاب‌های ارائه شده در این نمایشگاه مربوط به سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۶ است، خریداران نمایشگاه را فرستاد و خبری برای دانشگاه‌ها و مراکز علمی تسلیت چرا که اگر هر کدام از مراکز علمی بخواهند به صورت جداگانه کتاب‌های مورد نیازشان را به ناشران خارجی سفارش دهند، به دلیل مختلف از جمله هزینه حمل، زمان طولانی تحویل و... باید هزینه‌های بیشتری پرداخت کنند در صورتی که حمایت از برگزاری چنین نمایشگاهی حداقل می‌تواند کتاب‌های مورد نیازشان را از نزدیک ببینند، با سایر کتاب‌های جدید منتشر شده نیز آشنا شوند و سپس به خرید آنچه نیازشان را پاسخ می‌دهد اقدام کنند.

جمله موارد اطلاع‌رسانی در این دوره از نمایشگاه عنوان می‌کنند و می‌گوید: اطلاعات مورد نیاز یک مقاضی کتاب شامل زمان، مکان، عنوان کتاب، ماه، قیمت و... روی پایگاه www.mansharn.com قرار داده شده بود و علاوه بر نصب پوسترها در تمام دانشگاه‌ها، موسسات شرکت‌کننده بیش از ۵۰ هزار جلد کاتالوگ تهیه کرده بودند که هر موسسه برای اعضای خودش ارسال کرد.

نمایشگاهی برای تأمین نیازهای مطالعاتی
مراکز علمی و آموزشی
رضایی در ادامه با اشاره به اینکه برای برپایی این نمایشگاه هیچ کمکی از دولت، دانشگاه‌ها، مراکز و نهادهای علمی گریب می‌گیرد، می‌گوید: منوجه به کتاب‌ها را با آزاد قیمت گذاری کنیم و با توجه به اینکه ۵۰ تا ۱۰۰ درصد تخفیف هم در نظر می‌گیریم، بازار قیمت کتاب‌های خرید دانشجویان زیاد است. با این‌حال یکی از دلایلی که ما اطلاع‌رسانی ادر سطح دانشجویان انجام ندادیم این است که در نظر ما این نمایشگاه بیشتر برای تجهیز کتابخانه‌ها و منابع نیازهای اطلاعاتی موسسات علمی و آموزشی مناسب است. آموزگار نیز در این زمینه معتقد است: دانشجویان باید حتماً کتاب‌های مورد نیازشان را خریداری کنند و به ویژه کتاب‌های خارجی است. در کشورهای غربی نیز رسم نیست که دانشجویان تخصصاً کتاب‌هایشان را خریداری کنند بلکه بهترین روش استفاده تجهیز کتابخانه‌های عمومی و دانشگاهی است.

وام خرید: هزار تومانی برای دانشجویان پزشکی
دانشجویان پزشکی از جمله بیشترین گروه مقتضیان کتاب‌های خارجی در نمایشگاه‌های بین‌المللی و این نمایشگاه هستند. آموزگار علت استقبال بیشتر دانشجویان

در روزهای اولیه نمایشگاه کتاب‌های مهندسی از نظر فروش ریالی مقام اول را به خود اختصاص دادند و کتاب‌های پزشکی و علوم انسانی در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند

نگاهی به کتاب «بازیگری سینما نوشته مایکل کین بازیگری در قاب کتاب سجاد صاحبان زند

بازیگری در سینما همیشه جذابیت‌هایی داشته است که سبب شده تا افراد زیادی به سمت آن کشیده شوند. این جذابیت گاه چنان است که هنرمندان سایررشته‌ها نیز جذب دنیای بازیگری می‌شوند. حضور برخی از نویسندگان، نقاشان، هنرمندان تئاتر و موسیقیدان‌ها در دنیای سینما به عنوان بازیگر، نشان از جذابیت این حرفه دارد. با این همه بسیاری از بازیگرانی که وارد عرصه سینما می‌شوند، نمی‌توانند خود را با این محیط جدید وفق دهند. دشواری‌های فیزیکی بازی در سینما که نیاز به اسب سواری، تیراندازی، شنا و حرکات سخت بدنی دارد به دشواری‌های فیلمبرداری در تمام طول روز اضافه می‌شود و توان بدنی بازیگر را می‌کاهد. از طرفی وسایل نورپردازی، دوربین و حضور عوامل دیگر صحنه که به بازیگر خیره شده‌اند، تمرکز کار بازیگر را کاهش می‌دهد، بازیگر باید برخلاف تئاتر، بازی خود را به‌طور مقطع ارائه کند، درحالی‌که در تئاتر می‌تواند بازی خود را به شکلی پیوسته به نمایش بگذارد و این سبب می‌شود بتواند حسش را راحت‌تر ارائه دهد. همه اینها سبب می‌شود که بازیگری سینما، آن چیزی نباشد که در خارج از محیط بازیگری و روی پرده به نظر می‌رسد.

مایکل کین، نویسنده کتاب «بازیگری سینما» خود تجربیات فراوانی در عرصه بازیگری دارد. این بازیگر تجربیات خود را به شکلی بسیار زیبا و خواندنی در این کتاب آورده است. از نکات جالب و قابل توجه کتاب «بازیگری سینما» این است که برخلاف بسیاری از کتاب‌های بازیگری به جای آنکه به کلیات بپردازد، به جزئیات پرداخته است. مثلاً شاید برای کمتر کسی در یک بازیگری سینما چگونگی حضور سر صحنه مهم باشد اما مایکل کین علاوه بر آنکه این مسأله را مورد بررسی قرار داده، به نکات ریزتری هم نظر دارد. او از بازیگری می‌خواهد که مکان دقیق فیلمبرداری را به دقت یادداشت کند و حتی المقدور روز قبل آن را مورد بررسی قرار دهد.

او به بازیگر تازه‌کار هشدار می‌دهد که مکان فیلمبرداری ممکن است هر چند وقت یک‌بار عوض شود و او باید مراقب این نکات باشد.

توجه مایکل کین به این نکات جزئی سبب نشده تا او مسائل کلان بازیگری سینما را مورد توجه قرار ندهد. اما این بار نیز او نکاتی به شدت عملی و دقیق را آورده است. نثر بسیار جذاب و تصویری مایکل کین و ترجمه بسیار روان محمدباقر قربانی سبب شده تا «بازیگری سینما» کتابی خواندنی باشد، حتی برای کسانی که دغدغه بازیگری در سینما را ندارند.

این کتاب توسط انتشارات سوره مهر، در ۱۵۰ صفحه و با قیمت ۱۴۰۰ تومان در اختیار علاقه‌مندان به سینما قرار گرفته است.

مروری بررمان

«ایا آدم مصنوعی ها خواب گوسفند برقی می بینند؟»

موقعیت انسان آینده

جواد مازاده

جنگ جهانی آخر (World war terminus) از سر گذارنده شده واتکون به جای بقایای جنگ، اختلالات روحی-روانی و ژنتیکی ناشی از آن سر برآورده است.

آغاز رمان «ایا آدم مصنوعی ها خواب گوسفند برقی می بینند؟» با توصیف اخلاقیاتی متفاوت و کاملاً تخیلی از جاییب «ریکه» و «ایران» (همسرش) همراه است که اطراف خود را با انبوهی از اختراعات و ابزار فوق مدرن رفاهی آناشسته‌اند. این احتمال وجود دارد که ریک به واسطه آلوده شدن به مواد رادیو اکتیو به دیگر فاقین به تولید مثل نباشد و به همین منظور، اندیشه مهاجرت از زمین در اولتقریب شده است. با این حال نامعی بر سر راه اوست و آن شغل ریک است که در چراگاهی مصنوعی از گوسفند مصنوعی خود مراقبت می کند.

داستان در زمانی نامعلوم در آینده اتفاق می افتد که انسان بیاحتیاج روانی و عاطفی خویش را نیز از ماشین نامین

می کند. جمعی همدلی، روایت های آدم نما، خاطره های مصنوعی درون حافظه هایی دست ساز و... هر یک به شکلی انسان آفسرده فوق مدرن را در بر گرفته است. آدم های چنین جهانی برای روحیه گرفتن و تقویت انگیزه، نیازمند دستگاه اجتماعی و تنظیمات الکترونیکی هستند. حتی کسب موقعیت محققه، میسر است. انسان ها مدام در معرض عملیات و آزمایش های گوناگونی قرار دارند تا وضعیت ناپسامان درونی خود را بهبود بخشند. پاس و احساس ناامیدی از دنیای واقعی موجب پناه بردن آنها به دستاوردهای جدید و عجیب الخلقه ای شده که قرار است خلا عاطفی و نقصان انسانیت آنان را پر کرده و معنا و چرایی «بودن» را برایشان بازتعریف کند.

در این میان روایات هایی نیز هستند که بنا به فرمول تکراری و رایج زمان یا فیلم های آینده گراه از حدود خود تخطی می کنند. صاحبانشان را از بین می برند. و با بهره هوشی و نوآزمندی بالای خود، خالقان خود را به محاطره می اندازند و از همین رو در فهرست شرارت قرار می گیرند تا به طور کامل نابود شوند و جای خود را به روایات های فرامیابر جدید بدهند. اما تمامی آسیب و شرارت مصنوعات پیشرفته به همین جا پایان نمی یابد و عمیق ترین شریه ای که ریک و سایر شخصیت ها از آنان می خورند، همان به استاز و خدمت ماشین رامدآن است. ریک می بایست از گوسفندی مراقبت کند و به جانوری توجه، نرحم و دلسواری کند که نه تنها زنده نیست بلکه حتی وجود صاحبش را هم درک نمی کند. به این جهت ریک و نوح بشر، تحت نظیره و استبداد شیء واقع شده و هر چه می گذرد بر تفریش نسبت به گوسفند (جهان مصنوعات) و امپال مضحک گذشته خود

با محصولات پیشرفته و خویش و چگونگی مواجهه و زیست او در جهان مصنوعات نظر داشته است.
«ایا آدم مصنوعی ها خواب گوسفند برقی می بینند؟» را فیلیپ کی دیک، خالق مشهور آثار علمی تخیلی نوشته است. تاکنون چند اثر داستانی او از جمله «یادآوری مطلق»، «گزارش اقلیت» و «دستمرده توسط سینماگران برجسته هالیوود نظیر استیون اسپلبرگ و ریچل اسکات» به فیلم درآمده است. این نخستین کتابی است که از فیلیپ کی دیک (۱۹۸۲-۱۹۲۵) به فارسی ترجمه شده است.

سفر به دنیای جادویی خواب

زهره نیل

«کودکان خردسال، لحظه لحظه زندگی خود را در فضاهای یادگیری می گذرانند. در هیچ دوره ای از زندگی خود به این میزان نمی آموزند.

هر تحریک حسی و هر نوع محرک بیرونی میلیاردها واکنش فیزیکی، شیمیایی و عصبی را در ساختار رشد کودکان خردسال به وجود می آورد و همه های خردسال از آنجا که در مرحله آموختن هستند، هر تجربه ای می تواند به شناختشان از دنیا کمک کند و به رشد همه جانبه آنان بینجامد.

قصه گوئی نیز یکی از راه های ارزشمندی است که به رشد کودک یاری بسیار می رساند و سبب می شود تا او محیط پیرامون خود را بهتر بشناسد و ارتباط ها را به خوبی درک کند؛ همچنین قصه ها قدرت تمرکز و دقت کودکان را افزایش دهد و بسترهای لازم را برای رشد کلامی و عاطفی

آنان فراهم می آورند.

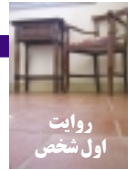
قصه‌ها همچنین به رشد تخیل و خلاقیت کودکان کمک می‌کنند و پیام‌ها و ارزش‌های نهفته در خود را به زبانی ساده، دلنشین و غیر مستقیم به بچه‌ها منتقل کرده و با آنها از خوبی‌ها و زیبایی‌ها سخن می‌گویند و اما قصه‌هایی برای خواب کودکان، مجموعه‌ای است از بهترین قصه‌های تالیف، ترجمه و بازنویسی که با توجه به ارزش‌های زندگی و فرهنگ صلح برای کودکان خردسال تدوین شده است و قصه‌های هر جلد از این مجموعه، کودکان را به‌طور غیر مستقیم با فرهنگ اقوام و ملل دیگر و ارزش‌های انسانی آشنا می‌کند.

مجموعه قصه‌هایی برای خواب کودکان را موسسه پژوهشی کودکان دنیا برای بچه‌های ۳ تا ۶ سال گردآوری کرده و برای این کار به مطالعه تمام قصه‌هایی که در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۶۰ در کتاب‌ها و نشریه‌های کودکان منتشر شده، پرداخته است.

موسسه پژوهشی کودکان دنیا، قصه‌ها و افسانه‌های ایرانی، قصه‌های ملل، کهنه‌های ملی و ادب کهن (هزار و یک شب، کلیله و دمنه و...)، قصه‌های کلاسیک کودکان (کره بچکمه پوش، پینوکیو و...)، ترجمه‌ها و قصه‌های جدید را مورد بررسی و بازنویسی قرار داده و تلاش کرده تا در هر جلد، تلفیقی از انواع قصه‌ها پدید آرد به این معنی که در هر جلد قصه‌های واقعی، تخیلی، افسانه‌های ایرانی، قصه‌های کلاسیک و قصه‌های جدید گنجانده شود و هر قصه با قصه پیش و پس از خود، معنویاتی داشته باشد و کل قصه‌های هر جلد، با یکدیگر هماهنگ باشند.

این مجموعه به والدین کمک می‌کند تا تفاهم، احترام به تفاوت‌ها، همزیستی و درک ملت‌های دیگر را به فرزندان خود آموزش دهند.

قصه‌هایی برای خواب کودکان را نشر پیدایش در ۳۱۰۰ نسخه منتشر و روانه بازار کرده است.
شماره ۶۲، خشیه ۲۷ دی ۱۳۸۵

روایت
اول شخصی

همراه با امام (ره)

مجموعه‌های نیا تاریخ پژوه

«سطر اول» عنوان کتابی است در بررسی عوامل تاریخی شکل دهنده شخصیت حضرت امام(ره) در ۲۰ سال اول زندگی ایشان. من در این کتاب به تحلیل زندگی، رجال و حوادث زندگی ایشان پرداخته‌ام. این کتاب را نشر عروج وابسته به موسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام(ره) منتشر

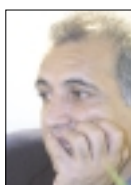

نموده‌اند. روزها وارد بازار نشر شدم. کتاب بعدی نیز پژوهشی است مختصر با عنوان منزل به منزل یا خمینی(ره) من در این کتاب هشتاد صفحه‌ای زندگی حضرت امام(ره) را از تولد تا ارتحال روایت کرده‌ام. البته اول به شیوه‌ای کاملاً تخصصی نگاشته شده و صبه‌ای تاریخی دارد اما کتاب دوم کمی عمومی‌تر است.

«شکایات دموکرات‌های ضد تشکیلی» عنوان کتاب بعدی من درباره‌ی تشعاب گروهی از اعضای حزب دموکرات ایران موسوم به ضد تشکیلی‌هاست. چنانکه اهالی پژوهش‌های تاریخی می‌دانند حزب دموکرات ایران در خلال سال‌های ۱۳۴۵ شمسی تا چند سال بعد از آن دچار رکودی غیر قابل اجتناب شد و هم‌زمان با مهاجرت برخی از سران این حزب به آلمان اعضای باقیمانده درصدد احیای آن برآمدند و برای رسیدن به این مقصد به حمایت از دولت وثوق الدوله و قرارداد ۱۹۸۹ پرداختند. در این میان، مخالفان این قرارداد و حمایت از وثوق الدوله از بدنه اصلی حزب تشعاب کرده به ضد تشکیلی‌ها معروف شدند و در آن برهه از تاریخ معاصر ایران نقش مهمی ایفا کردند. من در این کتاب به نقش این تشکیلات در تاریخ معاصر پرداخته‌ام. درباره‌ی عنوان پژوهشی بعدی من که به نوعی در حال سلمان نهایی آن هستم علل و عوامل سقوط رژیم پهلوی است. من در این کتاب امری ریزم شاه از بیگانگان را با استناد به مدارک موجود مورد بررسی و تحلیل قرار داده‌ام.

قصه‌های صبحی و یک تم تاریخی

محمد قاسم زاده داستان‌نویس

«قصه‌های کهن ایرانی» برای انتشارات هیرمند صادر شده است. این کتاب دربرگیرنده مجموعه آثار صبحی مهدی قصه‌گری فقیه رادیو است. البته این قصه‌ها پیش‌تر در زمان حیات وی در هفت مجلد چاپ شد و بعدها توسط ناشران مختلفی نیز منتشر شده است اما من در این یک مجلد تلاش کرده‌ام تا این افسانه‌های هفت جلدی (دو جلد افسانه ایران، دو جلد افسانه‌های کهن، دو هوش‌ریا- که آخرین داستان مثنوی است که مولانا تا بنام گذاشته افسانه‌های ایلغلی سینا و دیوان بلخ) را بدون کتب و مقدمه‌ای مبسوط نیز در مورد زندگی و شناخت صبحی نوشتم.

علاوه بر این یک رمان با عنوان «برق» به نشر ویدا سپرده‌ام. این رمان در ادامه کارهای قبلی من یک تم تاریخی دارد. البته باید عنوان کنم که این رمان تاریخی نیست.

اولین امام و آخرین پیام

علی کریمی فریدنی دین پژوه

«زینب از ولادت تا شهادت» عنوان کتابی است در ۹۰۰ صفحه که به صورت ترجمه و تالیف از سوی نشر مرتضی در قم منتشر خواهد شد. بخشی از متن کتاب برگردان پژوهش مرحوم آیت‌الله سید کاظم قزوینی است و بنده به قدر وسیع و توان خویش چیزهایی بر آن افزوده‌ام. این کتاب به شکلی جامع از اصل و تبار آن حضرت آغاز و با شهادت ایشان به پایان می‌رسد. بخش عمده‌ای از این کتاب علاوه بر روایت روشنگری، سخن گوئی و آزادگی آن حضرت پس از واقعه کربلا، به تبعید ایشان به مصر و شهادت آن بانوی بزرگ اسلام اختصاص دارد.

البته هنوز بین محدثان و تاریخ‌پژوهان در مورد محل و زمان شهادت ایشان اختلاف است به طوری که گروهی بر این باورند که آن حضرت پس از تبعید به مصر مسوم می‌شوند و به شهادت می‌رسند و گروهی دیگر معتقدند که ایشان پس از مراجعت به شام جام شهادت را سر می‌کشند. این اختلاف تا آنجاست که در هر دو جا بارگاہی برای ایشان ساخته شده است.

عنوان کتاب بعدی بنده «آخرین پیام از اولین امام» است که با زیرعنوان «نگاهی نوبه آخرین سخنان امیرالمؤمنین علی ابن ابی‌طالب(ع)» در قطع رفعی از سوی انتشارات نسیم انتظار در قم منتشر خواهد شد. در این کتاب، در ۵۲۸ صفحه، وصیتنامه حضرت علی(ع) را مورد تحلیل و تفسیر قرار داده‌ام. ایشان در وصیتنامه خویش بیش از ۳۰ بحث زنده اخلاقی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، سبک مدارا و مدیریت و... را ترسیم کرده‌اند و من با تحلیل آن وصیتنامه به نکات جالب و گاه بکری پرخورده‌ام که نیازمند واشکافی هستند.

«زالا جاری نماز و نیایش» کتاب دیگری است که همین روزها کار نگارش آن به پایان خواهد رسید. این کتاب ۱۵۰ صفحه‌ای در اصل برای تحلیل چند نکته عمده درباره این دو مهم به رشته تحریر درآمده است؛ نکاتی نظیر اینکه اساساً چه انگیزه‌ای باعث می‌شود ما در اندیشه خداوند و پرستش و عبادت بارگاه احدیت باشیم؟ یا چرا باید نماز خواند و در خلال پاسخ به این دو پرسش در فصولی به نماز در آیینة آیات قرآن (پرسی ۵۰ آیه از قرآن کریم پیرامون ابعاد مختلف نماز) نماز در آیینة روایات (پرسی ۵۰ حدیث درباره سازندگی راز و رمز نماز از زبان ۱۲ معصوم) پرداخته‌ام و در پایان نیز به پرسش‌های موجود درباره این دو فریضه الهی پاسخ‌هایی در حد نوتس و توان خویش داده‌ام.

ترانه‌هایی برای این فرصت نایاب

عبدالجبار کاکایی، شاعر

دفتر شعر جوان در تدارک مجموعه‌ای کامل از اشعار من است که به احتمال قریب به یقین در حجمی بالغ بر ۲۰۰۰ صفحه با عنوان فعلی «فرصت نایاب» منتشر خواهد شد. این کتاب شعر و گل کارهایی که تا زمان تحویل به ناشر سروده بودم را دربردارد و از این حیث می‌توان همه شعرها را در آن کتاب تقریباً حجوم خواند.

شرکت آروازهای آسمانی نیز یک مجموعه ترانه از من در دست انتشار دارد که به همراه یک CD با صدای فریدون آسرای منتشر خواهد شد. همه شعرهای مجموعه «از تو دروم» توسط فریدون آسرای خوانده شده است. مضمون اغلب این ترانه‌ها اجتماعی و تغزلی است. علاوه بر این دو کتابی که عنوان کردم، قرار است انتشارات پالیزبان کتاب «بررسی تطبیقی شعر پایداری» را تجدید چاپ کند. انتشارات لوح زریں نیز مجموعه ترانه‌های مرا که سال ۱۳۸۲ با عنوان «زینبلی از ترانه» منتشر شده بود، تجدید چاپ خواهد کرد.

جامعه‌شناسی جرایم و علوم

دکتر منوچهر محسنی جامعه‌شناس

انتشارات طهوری به زودی کتاب «جامعه‌شناسی انحرافات» را منتشر خواهد کرد. در این کتاب سعی شده تا ضمن بررسی کلاسیک انحرافات اجتماعی، مسائل جدید دنیای امروز مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد؛ مسائلی نظیر جرایم رایانه‌ای، رسانه‌ها و انحرافات، فساد در ساختار اداری و زمینه‌هایی که کمتر در کتاب‌های این حوزه مورد واکشافی قرار گرفته‌اند. در این کتاب بررسی می‌شوند. البته باید عنوان کنم که بحث‌های نسبتاً گسترده‌ای در حوزه مباحث کلاسیک انحرافات اجتماعی چون فقر و انحراف، زمینه‌های انحراف، جرایم یقه سفیدان (مجرمان غیر عادی و مقامات) و یقه آبی‌ها (مردم عادی)، انحرافات جنسی، اعتیاد، انحرافات و جامعه جهانی نیز در این کتاب آمده است.

همین ناشر قرار است کتاب «جامعه‌شناسی علم» را با تجدید نظرهای من برای چاپ دوم آماده کند. این کتاب حدود شش سال پیش منتشر شد و در دوره کارشناسی ارشد مورد استفاده دانشجویان علوم اجتماعی قرار گرفت. من در این کتاب علم را به عنوان یک نهاد اجتماعی مورد بررسی قرار داده‌ام و بحث سازمان‌های علمی (نظیر دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها، موسسات علمی و...) و ارتباط آنها با ساختار اجتماعی را تحلیل کرده‌ام.

قصه‌های بپر

محمد کلباسی مترجم و داستان‌نویس

«صورت پر» دربرگیرنده ۱۲ داستان کوتاه به همراه یک مقدمه در باب داستان‌نویسی است که به زودی از سوی نشر آگاه منتشر خواهد شد. برخی از این داستان‌ها پیش‌تر در نشریات ادبی و فرهنگی از جمله ماهنامه زنده‌رود منتشر شده بودند و بقیه برای اولین بار منتشر خواهند شد. یک مقدمه تقریباً تفصیلی نیز درباره داستان‌نویسی به این مجموعه افزوده‌ام. مجموعه‌ای از شعرهای تد هیوز را که پیش‌تر تعدادی از آنها در کتاب شعر ۲ زیر نظر جناب محمود نیکبخت منتشر شده بودند قرار است در هیات کتابی با نام «کلاغ» تا پایان سال جاری منتشر شوند. البته با نشر آگاه صحبت‌هایی شده اما هنوز این مذاکرات قطعی نشده است. اطلاع دقیقی در مورد تجدید چاپ کارهای قبلی ندارم اما فکر می‌کنم کتاب ادبیات وست‌های کلاسیک تجدید چاپ شود.